

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A köztisztviselők.

Budapest, február 6.

(M. D.) Szimpatikus, okos és lelkes szószóló akadt ma a magyar köztisztviselőknek a magyar képviselőházban. A fiatal Hegedüs Loránt, aki fiatalságát meghazudtoló komoly tudományos munkássággal váltott jogot a törvényhozók sorában való komoly számbavételre, szűzbeszédjének gerincéül a tisztviselőkérdést tette meg. Kettős szempontból tárgyalta ezt a sokat vitatott kérdést: a tisztviselők helyzetének és az állam érdekeinek, az állampolgárok összességét érintő érdekek szempontjából. És ez a két szempont nagyon szerencsésen kapcsolódott össze a Hegedüs Loránt beszédében.

A magyar köztisztviselők fizetése (az államiaké éppen úgy, mint a többieké, a fővárosiak kivételével) olyan csekély, hogy abból családos ember meg nem élhet — ez oly annyira köztudomású, hogy rá több szót vesztegetni felesleges. Azt is tudja mindenki, hogy a kormány több tagja kijelentette, hogy „ez idő szerint” a magyar állam pénzügyei kizárnak minden fizetésfölemelést. Az elégtelen fizetések tehát egyelőre továbbra is megmaradnak változatlanul, amint hogy változatlanul megmarad a magyar köztisztviselők többségére nézve annak a szünetlenül nyomasztó gondja, hogy miképpen éljenek meg családjukkal nemcsak emberségesen, hanem tisztességesen és rangjukhoz méltóan is?

A probléma megoldása annál nehezebb, mert mindkét érdekelt félnek nagyon is igaza van. A tisztviselőnek, a miért panasz-kodik, az államnak, a mikor azt mondja: nem bírom el a személyi kiadások további fokozását. Mert ne feledjük, hogy ezeknek a személyi kiadásoknak az évi összege — a közös tisztviselők és hadsereg illetményei nélkül — meghaladja a kétszázmillió koronát, vagyis évi

költségvetésünk kiadásainak ötödrészét, oly összegre rug tehát, amelyet immár lehetetlen fokozni államháztartásunk komoly veszélyeztetése és az adózó polgárság jogos elégedetlenségének kihívása nélkül.

De ha így gondosan mérlegeljük is a különböző jogos érdekeket: nem szabad beérnünk azzal, hogy megállapítjuk, hogy a mérleg a köztisztviselőkre nézve kedvezőtlenül áll, mert az államnak egyetlen jogos panaszt sem szabad orvosolatlanul, egyetlen igazságos igényt sem kielégítetlenül hagynia. Keressük és találni kell oly eszközöket, amelyekkel kiegyenlítheti a látszólag áthidalhatatlan ellentéteket.

A kérdés ilyen megoldásához nem kell boszorkányság. Csak egy kis komoly magunkba szállásra, bürokratikus állapotainknak kiméretlen, de azért teljesen tárgyias föltárására van szükségünk, hogy csakhamar megtaláljuk a megoldhatatlannak látszó rejtvényt kulcsát.

Legalább is kétszerannyi a tisztviselőnk, mint amennyire, mai közigazgatásunk mellett is, szükségünk van. Közigazgatásunk óriási nehézségét, bosszantó, káros és költséges lassúságát és bonyolultságát éppen a sok fölösleges hivatal s az ebből fakadó bürokratizmus okozza és ez a bürokratizmus az, amelynek ezernyi fölösleges, nem ritkán neveléses hajtása teszi szükségessé a tisztviselők óriási hadseregét.

Mindenki, akinek valaha dolga akadt valamely hatóságnál, ámulva tapasztalta az alakiságoknak, még pedig a legtöbb esetben teljesen megokolatlan és bosszantó alakiságoknak azt a lavináját, amely a legegyszerűbb és legjogosabb kívánság teljesítése elé gördült. Az ember hiába kérdezi magát, hogy miért kell az állami vagy törvényhatósági hivatalnak (itt már a székes fővárost legkevésbé vesszük ki) több havi idő annak el látásához, amit bármilyen nagy kiterjedésű,

éppen olyan gondosan és óvatosan vezetett magánhivatal néhány óra, vagy legfőlegb néhány nap alatt intéz el, aránytalanul kisebb — de azért nem mindig rosszabb minőségű — munkaerővel?

Igaz, hogy a rendeleteknek százazrei, amelyeket csak 1867. óta bocsátottak ki hatóságaink, megadják erre a kérdésre a magyarázatot. De, az Isten szerelméért, mire való ez a tengersok rendelet? Miért kell a köztisztviselő minden hivatalos lépését, minden szavát előre megszabott formulákba öltöztetni? Miért kell eleve lenyűgözni józan ítélőképességét, okos belátását?

Hiszzen, ha csak a tisztviselő vallaná ennek kárát, talán — bár nagyon nehezen — találnánk még valami mentséget a minden lehelletet szabályozó rendeletzsarnokságnak. A fegyelmezettség szükségére, az önkény kizárása, a felügyelet megkönnyítése némileg enyhítő körülmények gyanánt jöhetnek figyelembe. Amde a legtöbb bürokratikus intézkedésnek az igazát kereső közönség adja meg az árát. A közönség vesztegeti idejét haszontalan formaságok miatt; a közönségnek kell hónapokig várnia, míg az öt minden kétségen felül megillető jogosítványhoz vagy pénzbeli követeléshez jut; a közönség érzi, hogy az ő keservesen megkeresett adójából fenntartott hatóságokkal szemben ő a legtöbb esetben csak amolyan kegyesen megtúrt kéregető, akinek legvilágosabb jogáért is alázatosan esedeznie kell, a kizáróan csak az ő érdekében alkotott hatóságnál.

Ne tessék ezt félreérteni.

Nem minden bürokratizmus fölösleges, hanem csak az, amely tulmegy azon a rendeltetésén, hogy az ügyek ellátásában példás rendet létesítsen, amely egyuttal lehetővé teszi az egyéni felelősségnek épségben tartását minden egyes tisztviselő eljárásáért, a nélkülözhetetlen hierarchikus tagolás mellett

T Á R C A.

A régiokról.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Lengyel Laura.

Valamelyik szép, nyári estén történt, mikor az ismerősöket már mind tökéletesen leszapultuk, minden lelkiismeretfurdalás nélkül, abban a biztos tudatban, hogy ők kamatostul adják vissza különböző furdóhelyeken nekünk a kölcsönt. Megint csak elhallgattunk. Nem nyujtott már örömet az emberszólás és fáradtan hevertünk le a fenyves aljába. Megint elfogta lelkünket az a különös nyíltság és őszinteség, mely arra készíti az embert, hogy legtitikosabb gondolataival előhozkodjék és kendőzetlenül mutassa lelkét olyanak, amilyen. Az egyik ember nem bírja a szép szó adományát és csak önmagában, lelkének hangtalanul gyón meg. A másik temperamentumosabb, élénkebb, erősebb fantáziájú és megittasodik saját szavaitól, tűzbe jön, így történt, hogy a mellettük ülő fiatal asszony kezdett beszélni.

Csak ketten voltunk. A homály egyre jobban-jobban hatalmába vett mindent. Először elvette a tárgyak színét, aztán körvonalait, végre egész alakjukat magába temette. Nagyon szép ezt a fűben fekvé nézni és jobb dolog híján azon tűnő fejünket, mennyi mindent émszlett föl pár negyedóra alatt a sötétség. Aztán milyen csodálatosan mohók, éhesek a mi érzéseink, a szemünk már nem bír látni, de a fülünk annál többet, annál élesebben akar hallani. Olyan hangokat fog föl, melyek a forró napsugárban elenyésznek. Micsoda telhetetlenség! A látást pótlandó meghallja a hangokat, melyeket nappal nem

bírna fölfogni. Hallja a fák susogó beszédét, a fűvek mozgását, a csirák kipattanását, amint a sötét földből az életvágy mohó, fékezhetetlen erejével törnek kifelé, a sok, most keletkezendő születő élet mozgolódását, az ember reszket, fél, borzong, egyszer csak be lesz avatva a titkok titkába, a Genézisbe. Most teremődik a világ, most és mindig, folyton folyvást... Kezdetben volt a szerelem... A szerelemből támadt az élet, a sok fiatal élet megint vágyakozva, sőhajtvá, epedve kereste egymást. Most is... mellettem a fűszál, fent a fákon a madár és arra bent a havasok közt a rengetegben a vadállatok. A faluban lassankint kialusznak a pislákoló mécsesek, sötétség, rejtelmes, misztikus sötétség vesz körül, nem látok semmit, de tudom, hogy most folyik tovább a teremtés nagy munkája, mely tart már évezredek óta és tartani fog örökkön örökké, az idők végtelenségéig.

Azt a szép intelligens arcú fiatal asszonyt sem látom már, ki itt beszél mellettem, nem tesz semmit, annál jobban megértem a hangját —

— Ah a romantika! Ha tudná, hogy hányszor elsirattam már ezt a mesebeli bűbájos világot, melyből nem maradt számomra egyéb egy pár édes, színes tarka könyvnel. Ha szidom is a regényeket és az írókat, higgye el, csak azért teszem, mert nem maradt elég sok könyv ebből a mesevilágból és végre is úgynevezett modern írókra kell fanyalodnom. Ha tudná, milyen kedvetlenül teszem le egyiket a másik után, mert látta, mindegy ám maguknak minden... Mese, bonyodalom, lélek, szív, érzelem, maguknak csak egy céljuk van és ez fájdalom minden sorukból kiordit: nézzétek, milyen intelligens ember vagyok én, micsoda remek gondolataim, finom érzéseim, misztikus hangulataim vannak nekem. Ezt nem kapjátok meg sehol másnál, csakis nálam és mind ennek

az ára fűzve 1 forint 20 krajcár és finom bőrkötésben két forint.

— Ugyan kérem? . . .

— Mit ugyan kérem? Talán nincs igazam? Látta, legalább diskrétebben csinálnák, de nem, valósággal ordítva hívják magukra a figyelmet. Pedig jó volna már tisztába jönni az igazsággal, hogy sem én, sem ő, sem semmiféle olvasó nem kívánási az önök fenomenális elmésségére, finom érzéseire, misztikus, közben lebegő hangulataira. Én is, ő is, a többi olvasó is mind-mind mesét, történetet akar, maguk pedig háttérbe szorítják saját műveiket, hogy becses személyüknek mentül fényesebb elmebeli bizonyítványt állítsanak ki. Ha majd egyszer jobb kedvemben leszek, előveszek egy pár modern regényt és minden sort aláhuzok, mely nem a meséért, nem a bonyodalomért, nem az alakokért van írva, hanem az író kiváló elmebeli vagy lelki tulajdonságainak kellő megvilágosítására. Ezt az egyik diskrétebb formában, a másik feltűnőbben csinálja, de megteszi mindegyik, tudja, kérem, ez már betegség ám, a nagy Én bálványozása.

— Megbocsásson, de nem vagyok benne biztos, hogy értem-e teljesen mindazt, amit most nekem mond?

— Majd mindjárt megmagyarázom jobban. Mikor én könyvet veszek a kezembe, akkor én a mese, a bonyodalom, az ott szereplő emberek iránt érdeklődöm és semmi közöm ahhoz, hogy milyen finom lelke, milyen szubtilis eszméi, milyen szürke vagy lilaszínű hangulatai vannak a regény írójának. Az öregeket csufolni szokták ódiságukért, lehet, hogy igazuk van, de azok az öregek megbecsülték ám a publikumot. Szent áhitat hangján szólaltak meg, mikor a nagyközönséggel kezdtek beszélni, mert bár kacagjanak is ki — én azt hiszem, hogy ha nem egyébbel, tisztess-

is. De fölösleges, sőt káros és azért gyökerestül kiirtandó minden bürokratizmus, amely csak önmaga kedvéért létezik; amely önmagát előbbre valóknak tartja az állampolgár bármilyen jogos érdekénél; amely a polgárok ügyeinek elintézésénél megfélemlíti a lényegről az üres formáig kedvéért; amely csak alakíságot és paragrafust ismer és sohasem veszi észre a mindennapi élet közönséges, egyszerű viszonyait, amelyeknek igazi oltalmát csakis az okos, az egyszerű, az ocsó és gyors intézkedés adhat.

Már pedig a magyar állam bürokratizmusa mindinkább ebbe az örvénybe sodródik és legfőbb ideje már, hogy gátat vessünk e veszedelmes áramlat továbbterjedésének. Meg kell kezdenünk a lehető legmesszebb menő egyszerűsítést a közigazgatás minden ágában és meg kell szüntetni azt a mai állapotot, amelyben a legigazabb jogát kereső fél is aggódva fordul a „rideg“ törvényt kezelő hatósághoz — mintha a törvény nem is lehetne egyéb, csak félelmet és rideg — amelyben pedig a legtermészetesebb, legönzettelenebb, legrészletvevőbb barátjára kellene tálnia.

Az igaz érdeklődés melegének kellene áradnia minden hivatali szobából az ott oltalmát és segítséget keresőre s a helyett, hogy a kényelmes alakíságot használnák folsokszor a legigazabb igény elutasítására (legfőkébb a summum jus, summa injuria embertelen és szegyenletes vigaszba burkolva a törvény vagy a rendelet kegyetlenségét): mindig áldozatul kellene esnie a formának az igazság, a tisztesség és az emberiség kedvéért.

Az egyszerűsített közigazgatásnak pedig a mai tisztviselői létszám negyedrézére sem volna szüksége — mert hiszen a mostani tarthatatlan bürokratizmus mellett is beérhetnek a mai létszám felével, a nélkül, hogy a közönség vagy a közigazgatás kárát vallaná. S ha így megfelelően csökkentenők tisztviselőink számát — ami pedig a közigazgatás jóságának és gyorsaságának csak előnyére válnék s a mit, a szerzett jogok sérelme nélkül, fokozatosan bizonyos állásoknak be nem töltésével lehetne elérni, — akkor megkétszerezhetnők a mai fizetéseket, javíthatnók a mai óriási létszám természetes következtéképpen is lassu előmenetelt s gyarapíthatnók, mindezeknek folyomány-

képpen, a tisztviselők és özvegyeik nyugdíját. Megtehetnők pedig mindezt a nélkül, hogy az adózó polgártól a legkisebb újabb áldozatot kérnők és a nélkül, hogy gyűlöletesekké tennők a jól fizetett köztisztviselőket, mert hiszen a tisztességes megélhetés biztosításáért cserébe, jó, egyszerű és gyors közigazgatást kapnánk az állami élet minden terén.

Ez volna a kérdés legtermészetesebb és legbiztosabb megoldása, amely egyrészt segítene a tisztviselők nyomoruságos helyzetén, másrészt jelentékenyen egészségesebbé tenné az államszolgálat szervezetét.

Ezen a helyes csapáson kereste a kérdés megoldását Hegedüs Loránt mai beszéde. Elismerés illeti meg a fiatal honatyát, aki a most folyó budgetvitát értékes anyaggal gyarapította.

A budgetvita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 6.

A karzaton virágos kert. Köröskörül szép lányfejek azokkal a rózsákkal, miket a reggeli levegő csipelt rajtuk. A szép lányfejek árnyékában fiatal emberek, maguk is kipirult arccal. Lenn a völgy elévődik:

— Ezek aligha Benyovszkyra kíváncsiak!

Amiben van is némi valószínűség. A zömök szélibai gróf módfelett szimpatikus és kedves öreg ur, de a beszédét hallgatni távolról sem olyan izgató, mint például ha nagy névrokonának kalandjait olvassuk. Csöndes, nyugodt gróf akiről a folyosó az első beszéde után megmondta, hogy ez aligha fogja valaha forradalomra izgatni a népet. S ezt a véleményt gróf Benyovszky azóta sem ingatta meg. Mindig szeretetreméltó, mindig európai módoru, mindig finom — de azt ő maga sem hiszi, hogy karzaton tudna csinálni. Más valaki csalhata olyan korán a karzatra azt a virágos kertet.

Közben feltűnő jelenségek ötlenek szembe. Régi és új államtitkárok látogatnak fel a karzatra. Egyszer csak feltűnik a virágok közt a veszprémi főispán is. (Csak tán nem az intendáns-hírek hozták fel Veszprémből.) Aztán régi képviselők alakja mutatkozik a lányfejek mögött. A végén pedig (még az öreg Madarász József is felbortokál a karzatra és a galambbóhér fejével, ahogy bókolva hajlong a nők között, majdnem a rokokó

emlékeit ébreszti. (Csakhogy az ő fejét nem pároka festi galambfehérré.)

A völgyben megindul a suttogás:

— Kik lehetnek?

Nem derül ki mindjárt. De aztán valami régi praktikusnak eszébe jut, hogy mindenre tud felelni a — fekete tábla. Csak meg kell nézni, ki van szólásra felirakozva; szárazat egy ellen, hogy kitetszik belőle a folet.

A fekete tábla azt mondja: Hegedüs Loránt.

— No hát akkor a kereskedelmi miniszter családja körül sűrőnek odafenn a lovagok...

Ugyis van. Az a virágoskert az ifju honatyának szól. A kereskedelmi miniszter fiának, aki ma fog először felszólalni. Két év óta tagja a parlamentnek s ahogy egyszer a folyosó jellemezte: „különbözik más Herbertektől, mert ő akkor lett ez, mikor már benn volt a parlamentben“. (Az apja fiatalabb miniszternek, mint a fiu honatyának). Idáig nem beszélt, mert idáig voltaképpen nem is volt még normális budgetvita. Már pedig parlamenti tradició, hogy szüzbeszédet a budgetvitában illik mondani. (A budgetvita az a parlamentben, mint a május az esztendőben. Olyankor legedesebb nászt ülni.) Most végre az obstrukciós esztendő után normális idők következtek el és Hegedüs Loránt elkészült a nászra — akarom mondani a szüzbeszédre.

Ömlik a völgybe a folyosók publikuma s az öreg Benyovszky meg sem érti hamarjában, mért oly türelmetlen a hallgatósága. Ugy sugják neki a pártfelei:

— Hegedüs Lorántot lesik.

A végén talán az általános kíváncsiság elragadt Benyovszkyra is. Hirtelen elvágta a beszédét, mintha azt mondta volna: „no lássuk, magam is kíváncsi vagyok!“

Az elnök csöngetett, a jegyző valami nevet morzsolta: a középmező szőlén elegáns fiatal ember emelkedett fel. Az első benyomás kedvező: csinos ember, jó hangja van, izléssel öltözködik. No de ez körülbelül közös vonás a szüzbeszédek elmondóinál. Hanem formásan is beszélt. Az első mondatában már rendkívül elmesén tudta a parlament két utolsó esztendőjének egész történetét jellemezni: „két évig nem volt alkalmam egyébire, csak figyelni és népszerűt szavazni.“ (Az emberek összesugtak: ez csipked!) Ugyis hangzott, de tömör csipkedés volt és rendkívül formás. A többi mondata pedig, ahogy lassankint lepergett a beszédből: szakadatlanul hozta a meglepetéseket. Előbbben is meglepett a forma. Micsoda választékos mondatok, micsoda szépen ruházott gondolatok!

séges hanggal tartozunk a nyilvánosságnak. Azok a naiv, kissé ügyetlen öregek nem komédiáztak, nem mókázta a publikummal és főleg nem csapták be a szegény közönséget. Aztadtak, amit ígértek, néha sikerült, néha rossz regény-meséket, de nem ötlekük imitálásáról való lelepleztetéseket. Nézz meg kérem az óhasábas tárcákat, nézze a tíz íves regényeket, a mese, a bonyodalom, az alakok, a logikus fejlemény, minden-minden mellékes, ugynevezett közöket kitöltő dolog, fő az, hogy a könyvet végiglapozva, mentül többet tudjunk meg az íróról, no kérem, hát nagyon sajnálom, de én úgy érzem, hogy mikor ezt a dolgot szerénytelenségnek nevezem, még igen-igen kíméletes vagyok.

— De hát végre mit akar?

— Beesületes, tisztességes, vagy legalább is jóhiszemű munkát. Ez a forrongó társadalom csak úgy löki maguk elébe a sok anyagot, az írók hibája, ha nem bírják meglátni, ha önimádsába merülve, szubjektívításnak, lírai tehetségnek nevezik ezeket a nagyképu lelepleztetéseket, melyekre — isten engem úgy segítjen — senki sem kíváncsi. Mikor regényt olvasok, nekem mese kell, okos elmével, érző szívvvel, logikus lélekkel kikomlínált mese, de semmi esetre sem kérek bizonyítványokat az író szellemi kvalitásairól. Majd levonom én magamnak a regény végén írójára nézve a konzekvenciát. Főlöleges minden pillanatban a fülemben harsogni: nézd, milyen okos ember vagyok én, nézd, milyen eredeti gondolataim vannak nekem. Az egész könyvet csak azért írtam, hogy ezt a halálos unalomig ismételve, újra meg újra elmondjam: ezek csak az én eszmém, az én álmaim, mert én szubjektív vagyok és megvetem a beesületes régieket, akik az okos gyönyörködtetését tartották feladatuknak, akik maguk is belemerültek fantáziájuk édes, bűbajos játékába és e regények alakjai nem voltak számukra idegen alakok. Könnyű tolu a szemembe, amikor ilyen régi könyvet olvasok, mert látom, hogy mennivel beesületesebbek, jobbhiszeműek voltak

azok a mostaniaknál. Az írók maguk is aggódtak a szerelmes párért, gyűlölték a gonosz intrikust és meggyőzni óhajtották volna az elvakult szülőket. Ne mosolyogjon, kérem, esodálatosan szép és megható történeteket lehet ám kihozni ebből az együgyű pár szóból, én ismerem ezeket az ódi, elavult történeteket és mindig meghatják lelkeket, szívembe tudnak szólni. És tudja, miért? Mert lélekből, szívből fakadtak. Beesületes lélekből, érző szívből. Ne beszéljen nekem haladásról, a stílus szépségéről, a forma tökéletesedéséről. En sírni szeretnék, ha látom, hogy az írók mint térnek el egyre jobban-jobban attól az utól, mely a közönség szívéhez vezet. Mert higye el, a publikumot nem az érdekli, hogy X vagy Y regényíró érdekes, eredeti ember-e? Az író ne maga akarjon saját maga felett ítélkezni, majd ítélkezzi a könyv végén az olvasó. Ez a halálos rettegés, ez a minduntalan való figyelmeztetés, hogy figyeljete, most jön a sláger, most jön a még soha sem látott, hallott, mondott érdekesség, tulajdonképpen száználmas szegénység bizonyítvány. Sohasem tudtam megérteni, miért hajszolják olyan készségesen az eredetiséget, miért precizirozzák oly matematikai pontossággal azt, ami írásaikban egyéni, szubjektív? Azt hiszik, hogy ez imponál a publikumnak? Az első pillanatban, igen. Az ember szeret álmétködni. De álmétköds a bosszúsággá válik, ha megérti, hogy ő itt csak egy figura, mintahogy élettelen bábalakok a regény hősei és hősnői is. Élő érdekes ember csak egy van, az én vagyok, én az író. Csak nekem vannak ilyen fenomenális gondolataim. Ilyen szubtilis érzéseim, az optika törvényeit új alapokra fektettem, hogy megelőző szint találjak hangulataim jellemzésére. Ti is, meg könyvem alakjai is csak arra valók vagytok, hogy bálmuljatok engem, az eredetit, az egyéni, a szubjektívét. Azt hiszi, hogy a lángelmék is úgy tettek, hogy féltékenyen elkülönítették magukat a többi halandótól, hogy vala-

hogy közös gondolatuk, érzésük velük ne legyen? Es ha más beesületes embert a lábán láttak járn, ők azonnal fejletre álltak? De ne beszéljünk most zsenikről. Beszéljünk azokról a régi, jó emberekről, kik beesületes szándékkal, igaz szívvel, több vagy kevesebb tehetséggel, de mindig jóhiszeműleg írták le meséiket a közönség vagy maguk gyönyörködtetésére egyaránt. Ma szögyelnék az ilyesmit, az író izzad, gyötördik munkáján, mert nem könnyű feladat mindezt lapon újabb meg újabb változatos formában tudatni a publikummal, hogy ni milyen eredeti, érdekes, szubjektív író vagyok. A publikum nem elégszik meg ezzel a különféle alakban beadott önimádással, maga szeretne már kritizálni egy kicsit. Az írók azonban ezt semmiképpen sem engedhetik meg, sem azt, hogy valami összeköttes legyen köztük és az emberiség közt. Az ember gyarló állat, főképpen olyan dolgok iránt érdeklődik, mi benne is megvan. Az írók pedig féltékenyen vigyáznak arra, hogy bennük minden más legyen, mint a többi emberekben, mint kollégáikban, mert különben vége az érdekességnek. Ezért sirom én viszsza a szép, szines, tarka mesevilágot, ahol meghatva olvastuk a szerelmesok küzködését és vad diadallal élvezték a gonosz leltü intrikus bukását. Az írók magat is elragadta fantáziája, sirt története szomorú részén s mosolygott a boldog befejezésen. A könyvek nyoma, a kacagás hangja ott maradt a papíron és hiába sárgult, némult, avult a könyv, most is ott van. A könyvnek kedves, ódon melegsége veszi körül; rég porrá vált az agy, mely e történetet kigondolta, rég porrá a kéz, mely leírta, ismeretlen, talán soha sem élt emberek bus, vagy vig historiái ezek és mégis meglevenedik előttem minden és olvasgatva a könyveket újra megtanulom azt — amit az életben már majdnem elfelejtettem — megtanulok igazán sírni és nevetni.

Ohó ez a fiatal ember ad valamit a társaságra, amelybe jött és úgy vélekedik, hogy a legszebb gondolatnak is használ, ha nem viszzük kócosan a társaságba. Gondol fészületi őket, szinte a belletrista féltékenységgel és — tehetségével. Jó, de ez csak forma s elvégre nem lehet meg senkit, ha Hegedüs Lórántban erős a formaérzék, hiszen az apja — *újságíró volt*. (Néha ez is valami, nemcsak a miniszterség!) Am a hallgatóság hovatovább rájött, hogy Hegedüs Lóránt nem áll meg a szép formánál. Mélyen jár és keresgél a gondolatával, jó szemmel vizsgálja a dolgokat és biztos kézzel hozza fel vizsgálódásainak mélységéből a meglepő tanulságokat. A tisztviselőkről beszél, a kis hivatalnokok természetrajzát vázolja s egyszerűen mesés, milyen jól látja őket. De végig az egész adminisztráció területén. És micsoda merészséggel figyeli és jellemzi őket leltről egészen fel a miniszterig. Ez is meglep. De a hallgatóság most már ezt is természetesnek találja. Hiszen az apja — *miniszter*. Van tehát már formája és van erős megfigyelése sok-sok ismerettel. De ezse minden. Mert minduntalan meglep valami elmés fordulattal, igazán szellemes megjegyzéssel. Azt mondja például a kishivatalnokokról, hogy valami furesa gőg fejlődik ki bennük. Miért? Mert amikor a hivatalnok beleszorul a létrába, a kettő történhetik vele, de csak egy történik. Az történhetik, hogy kicsinek találván munkakörét, más téren érvényesíti munkakeréjének fölöslegét. Ez az, ami történhetik, de nem igen történik. Ellenben igenis megtörténik az, hogy kicsinek találván munkakörét, addig akarja legalább *másokkal* elhitetni, mekkora nagy ur, míg a végén maga is elhiszi. Gőgös lesz, amiből az a tanulság, hogy *mentül kevesebb jogot adunk a hivatalnoknak, annál inkább fog élni azzal a joggal, amit nem kapott* — *hogy gorombáskodjék a publikummal*...

(A szélsőbalon tapsoltak ennek a mondásnak. A folyosó pedig megint keresgél.)

— A formaérzék természetes. Az apja újságíró. A nagy tudása, a sok ismerete se csoda. Az apja miniszter. De honnan vette az elmésséget és a kis emberek iránt való szeretetét?

Nem tudták mindjárt. Az öreg Madarász lovagiasan vezette őket nyomra:

— *Az anyjától!*

Hát az bizonyos, hogy annyi okkal régen lepett meg szüzbeszéd, mint a Hegedüs Lóránté. A szép formával, a mélyen járó gondolkozással, a téma biztos ismeretével, a sürű elmésséggel és ötlelettel, a kis emberek iránt való mélyesges szeretettel. A magyar hivatalnoki kar mellett ilyen melegséggel régen emelkedett szó a parlamentben. S éppen azért éljenze minden párt a fiatal szónokot a szélsőjobbtól a szélsőbalig. Mindenki gratulálva sietett hozzá, tőle pedig a kereskedelmi miniszterhez, az édes apához. Az egészen piros volt nagy boldogságában és mosolyogva mondogatta:

— Milyen *ellenzéki* volt a fiu? Mit szoltok hozzá?

A karzatról egész virágoskert hajlongott lefelé — pedig odafönn is akadt, kinek gratulálni. Ott ült a fiatal szónok édes anyja, felesége, egész családja. Csupa boldog ember.

Még *Ferenczy Ferenc* is boldog volt. Ahogy lejt a folyosóra, ragyogó arccal emlegette:

— Az én utódom. Pápa küldte fel.

Csipkedték a diésekvésért:

— Te csak a *kabátodat* raktad tele virággal, de ez a fiatal ember a *beszédét* is. Ezek aztán a szegfűk...

... A jegyző ugyan nyomban szólásra hívta fel *Holló Lajost*, de lehetetlen volt abban a gomolygó áradatban beszélni. A gratulációk hangosabbak voltak, semhogy szónokra lehetett volna figyelni. Így aztán meg kellett adni a fiatal szónoknak a legnagyobb parlamenti megtiszteltést is: az öt perces szünetet.

A szünet után is érdekes maradt az ülés. Előbb *Holló Lajos* mondott igen temperamentumos beszédet, majd *Telecsky Kristóf* beszélt a szerbek hazafias törekvéséről. Az *egyiket* az elnök kénytelen volt rendre is utasítani. Nem *Hollót*. Az *öreg Telecsky* esett meg, hogy a vére egy kissé elragadta és azt találta mondani, hogy azok az izgatók, akik a szerb néphe ellenséges indula-

tot akarnak kelteni a magyarok iránt: *aldvaló gazemberek*. Ezért utasította rendre az elnök. De azért senki sem haragudott az öreg urra. Hiszen a szándéka sem volt gyöngébb, mint a szava...

A képviselőház ülése február 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László, báró Fejérváry Géza, Pócs Sándor, Darányi Ignác.

(A költségvetés.)

Gróf Bonyovszky Sándor: Az ország helyzetét legjobban a végrehajtások nagy száma jellemzi. Megdöbbentő, hogy mily jésztő mérvben szegényedik az ország közönsége. Az eddig oly hatalmas osztály, melyre a nemzet nehéz napjában számíthatott, csaknem megsemmisült, a nélkül, hogy helyette egy új gazdasági osztály létesült volna. Az ország gazdasági helyzete százalomra méltó, de a kereskedelem és az ipar terén talán még rosszabb viszonyok uralkodnak.

A pénzügyminiszter kötelessége volna a költségvetés bevételeit és kiadásait redukálni.

A fokozatos redukálás által támadó feleleget az adók leszállítására kell fordítani, mert a szegény nép terhein könnyíteni csak így lehet.

A hitelviszonyok is feltétlenül rövid időn belül rendezendők. Valamint gondoskodni kell a kormányzat arról is, hogy a nép az uszora ellen véde legyen. Erre a vidéki takarékpénztárak volna hivatva, mert csak ezek képesek olcsó hitelviszonyokat teremteni. A költségvetést nem fogadják el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Hegedüs Lóránt: A közigazgatási reform, nemzetiségi kérdés, telepítés, gazdasági törvényhozásunk kiegészítése, az adóreform mind nagy, nehéz kérdések, amelyek szoros összefüggésben vannak. (Igaz! Ugy van!) Ugy, hogy nem azt mondhatni, hogy cél nem volna és nem volna meg az annak elérésére való készség, hanem éppen megfordítva: a nagy feladatok torlódása áll előttünk, melynek nagy hibája az is, hogy egyiket a másik nélkül megoldani nem lehet. Ennek következtében oly szövetség van a t. Haz előtt, amelyből mindent látunk; csak azt nem, hogy hol kezdjünk hozzá és hol van az a pont, amelyre kezünk rátéhesük, hogy a nagy tervek tettekkel valjanak. (Halljuk! Halljuk!)

Barta Ödön: *Az önálló vámtérület!*

Hegedüs Lóránt: Megvan a kivézető fonál, s az előadó igen helyesen ráette a kezét erre a fonálra. Az előadó t. i. azt mondta, hogy állami háztartásunk egész képe és így Magyarország egész pénzügyi élete a jövőben egy dilemma előtt áll. A dilemma következő: egyrészlről a személyi kiadások folytonosan szaporodnak, elannyira, hogy ilyen fokozatban ezt a szaporodást az adózó polgárok tovább nem bírják (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) A dilemma másik oldala az, hogy személyi kiadásaink szaporodnak, *tisztviselőink fizetése* olyan, hogy az tovább így nem tarthat s előbb-utóbb lényeges javításokra szorul. (Helyeslés.) A dilemma nemcsak teljes, hanem égető is. Ha a tisztviselők fizetését javítjuk, akkor az államháztartásban teszünk kárt; ha pedig a tisztviselők fizetését nem javítunk, akkor semmitféle problémát megoldani képesek nem vagyunk.

Megelőzőleg egy kérdéssel akar röviden foglalkozni, mert ez az egyetlen, amelynek némi polemikus elő van.

Gróf Zichy János képviselő azt mondta, hogy a progresszív jövedelmi adó, amelyet a pénzügyminiszter ur konton plál, gyakorlatilag nem igen vihető keresztül, azt pénzügyi szakember nem helyeslelheti. Hozzátette, hogy micsoda liberális a pénzügyminiszter, mikor jövedelmi adóról van szó, progressziót és létminimumot emleget, míg a másik oldalon ott van a fogyasztási adók nagy terhe, amelyek éppen megfordítva, t. i. regresszív hatnak, mert a szegény embert jobban nyomják, mint a gazdagokat. A dolog nem egészen így áll, hanem éppen megfordítva. Először is ellenkezésbe jött az elmélettel azért, mert a régi francia iskola tagjaitól és egyes, igen szórva-nyos és jelentéktelen német írktól eltekintve, jelenleg az egész pénzügyi tudomány a progresszív adózas alapján áll.

De ellenkezésbe jön a gyakorlattal és önmagával is.

Mást, mint progresszív jövedelmi adót jelenleg a magyar adórendszerbe beállítani nem lehet a nélkül, hogy nagy igazságtalanságot ne követnénk el a szegényebb és keresetükre utalt néprétegekkel szemben. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Áttér beszéde tulajdonképpeni tárgyára. Tényleg úgy áll a dolog, hogy dilemma előtt vagyunk, amelynek magja a *tisztviselők fizetésének kérdése*.

Pichler Győző: A tisztviselőknek előbb kellett emelni! (Zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Hegedüs Lóránt: Fizikai kényszerülés előtt állunk egyrészt azért, mert a velünk hasonló módon, hasonló helyzetben élő osztrák tisztviselők fizetése már felemeltetett és másrészt azért is, mert a tisztviselők felemelése már ebbe a budgetbe be van állítva. Ha összehasonlítjuk az osztrák és a közös tisztviselők fizetését a magyar hivatalnoki fizetésekkel: nagy aránytalanságot látunk, noha nem áll az, mintha a magyarországi viszonyok jobbak volna az osztrák viszonyoknál, mert ellenkezőleg, a statisztikai kimutatások szerint, Budapest némi tekintetben még drágább, (Igaz! Ugy van!) mint az osztrák főváros, vidéki városaink pedig az utóbbi években a drágulás veszedelmes tendenciát mutatnak. (Igaz: Ugy van!) S míg az osztrák törvény előírja, hogy az osztrák tisztviselőknak minden két-három évben emelkedniük

kell és pl. Angliában is a kis hivatalnok minden fél-évből 5 fonttal megy előbbre, addig nálunk, ha esetleg jól kezd, rendszeren megakad annyira, hogy például egy számvéviselő tisztviselő tíz évi munka után elér a 800 forintot, 15 év után az 1000 forintot és csak 20—22 év után juthat el 1100 forintig. De most ne nézzük a számokat, hanem a való tényeket — ugymond — és én, mint volt tisztviselő, azt mondom, hogy nézzük meg, miként hatnak vissza ezek a különös jelenségek magára a tisztviselőre, akkor a következő különös képet kapjuk. Egy vidéki hivatalban pl. ott találjuk az illető tisztviselőt már évek óta, amint ugyanannak a pipamoskos szobának ablakából nézi ugyanazt az akácfát, ugyanarra a munkakörre szorítva és ha nem is ekeseredés, de legalább is nagyon különös és gőgös világnézet fejlődik ki benne. Az a különös, hogy ha elmevünk egy ilyen helyre, látjuk, hogy azok az ambíciók, azok a társadalmi összekötölészek, amelyekkel a tisztviselő azelőtt bírt, elmúltak. Magam tapasztaltam, hogy a nyelvismeretei megcsökkennek, a gondolatkörei oly szűkre szorultak össze, hogy némely régebbi alakulásra, mint arra, hogy a fizetési fokozatok hogy vannak létesítve, nem gondol és nem is lehet vele másról beszélni. Rendszeren van közöttük egy „reformere” akinek megvannak az ideái arra nézve, hogy hogyan lehessen rendszeren az egész világot, de különösen azt a hivatalt átalakítani. Ha kérdezi az ember, hogy melyek azok a nagy eszmék, azt hallja, hogy az egész reform ez: a tőkematadók-íven a 7. rovat mellé egy 8. kellene, vagy hogy az alázatossági vonalat, amelyet a tisztviselő hoz, abba kellene hagyni. Ezek a reformok lassankint a tintatartóba beszáradnak, de ami ennél még veszedelmesebb, a tintatartó beszáradásánál gyorsabban megy, az a gyvelő berozsdásodása. Olyan helyzetbe jutottunk hogy néha szinte lehetetlen a legkisebb reformot is keresztülvinni, mert a tisztviselő már annyira beleszokott, hogy azt írja és nem mást, mint a mit megszokott, hogy a legnagyobb nehezéggel vele bármilyen újat keresztülvinni. De, mint Sardou mondja, nincsenek olyan kis emberek, akiknek ne volnaik elődök, ugy van az a hivatalnoknál is. Mert szombaton, amikor takarítás van, bejönnek az ajtón a hivataloszlak skrofulás gyermekei, akik otthon húst nem esznek és két krajcáért nagyságos urnak szólják a fogalmazó urat, az inok ur meg az aszfalra megy sétálni cilinderében, amelyet tizkrajcáros részletekben fizet. Ez így van, ezt így láttam. El kellett mondanom a szomorú képet, mert az a legszomorubb, hogy a társadalom szemmi, de szemmiel sem enyhíti a kép sötétségét. Még a vidéki körök is bizonyos mérvben visszahúzódnak az előtől a tisztviselőktől, mert ezek bárhol dolgozhatnak, bárhol lehetnek mindenféle vizsgát a kemiaiól a közjogi, bármily hasznosak a közigazgatásra, mert hiszen ezeknek a tisztviselőknak a becsületén és faradhatlan kezén fordul meg az ország pénze, még sem fogadják be, mert az ő nevük örökre: *financ*. (Általános mozgás.) Ez idezt elő azt, hogy, mint valami rémregényben, ahol a folyó a sötét szobába csak egy nyílásból kap világosságot, a tisztviselő számára is csak egy ily nyílás van, a honnan minden világosságot vár és az a miniszter. Nem az irodalomban, nem a társadalom más terén keres vizsgát, csak a ranglétrán és az annak tetején álló miniszterrel várja vágyainak teljesítését. A jelenlegi pénzügyminiszter hivataloszlakosa alatt majdnem mind-egyik pénzügyi tisztviselő előbbre ment. De mi haszna ennek a bajnak nyomorúsághoz képest, különösen mikor a bajnak javítóeszer olyan, hogy éppen e javítóeszer miatt nem lehet az orvoslást megvalósítani. Mert, ha mindenki mindent a miniszterrel vár, mindenki mindenütt a hivatalba kapaszkodik, akadályozza, hogy a tisztviselő előremenessen és hogy a nagy problémák megoldassanak.

Nézzük csak egy befolyásos, vagy befolyásosnak hitt képviselő fogadását. Mit látunk ott? Az ötleteknél, a rafinériának, a furfangnak minden eszköze elővételik, hogy valamely kérvényt valakinek az asztalára lehessen letenni. A lehetetlen ügyvelgyakorlatok egész sorát művelik, amíg kitalálják, hogy valami jó signaturára kerüljön a papírosra. Ha egyebet nem tennének, mint hogy ezeket az ötleteket, ezeket a gondolatokat, amelyek az agyat kifárasztják, valami hasznosra, valami találmánynak kidolgozására fordítanak, oly gépeknél volna, hogy a magyar szabaddalmi hivatal lenne a legtegyesebb az egész világon. (Derültség. Mozgás.)

Barabás Béla: *Szellemesen mondta!*

Hegedüs Lóránt: Miként lehetne a bajon segíteni?

Először is a tisztviselők egy része fölösleges, másik része fölöslegessé tehető. A hivatalnoki kar bajainak egyik főforrása magában a hivatalnok osztályban is keresendő. A hivatalnoki gőgben itt-ott már oly rekordot értünk el, amelyet a legvalóbb kulturálomok is megirigyelhetnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Másrészt pedig az önfegyelmek, az önmegtartóztatás és a pénz helyes beosztásának oly hiányát tapasztaljuk a hivatalnoki karnál, különösen a vidéken, amely elegendő arra, hogy itt bajokat, sőt nyavalyákat teremtsen.

Ami az önfegyelmézés hibáját illeti, megköveteljük-e az önmegtartóztatás ridegségét és szigorúságát például egy oly adóellenőről, ki télen két nyári ruhában jár, mert téli ruhára nincs pénze s aki monja: — most is szőlő! — így legalább nem látják, hogy az egyik rongyos. Kívánhatjuk-e, hogy minden tekintetben pontosan működjék a társadalmi fegyelmek, mikor egész városok vannak, melyeket *primás-városoknak* hívnak, nem azért, mert primás lakik bennök, hanem, mert csak esélyen — primán — van pénze mindenkinek, akkor az állampénztár kiönti a maga koronát. (Derültség és tetszés.) Mi szarmazik ebből? A visszassagot egész szövődéke áll elő, a hónap vége felé senkinek sincs pénze, csak az

adósságok nőnek és miután az illető a többi előtt restelli, hogy neki nincs, a hónap utolsó napján drága szivarral meg kártyázi a kaszinóba, hogy a többi társa előtt cifrára fesse a maga nyomorúságát. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés.)

Miként lehet az állapotokon segíteni, mely módok azok, melyek a törvényhozásnak és a kormány-nak rendelkezésre állanak? Az egyik a *fizetések rendezése és javítása*, a második a *tisztviselők jogainak törvényes megállapítása*, a harmadik a *közigazgatás gépezetének akként való átalakítása*, hogy némely föllesleges kereknek onnan kidobassanak. (Helyeslés.)

A tisztviselők fizetésének felemelése sürgős és sok minden előtt való. Felhívja a kormány figyelmét arra, hogy némely kisebb visszasságok megszüntetése által nagyon sokat lehet lendíteni. Ilyen például, hogy azok a megszorítások, melyek a *szolgálati díjak levonásából* állanak, megszüntetessenek, hogy a hivatali főnököknek némely, hónapok elején való levonásai szintén töröltesse, hogy a szolgálati díj eltörlésén kívül oly kisebb dolgok, mint az, hogy a *nölen tisztviselő nem kap temetési költséget*, szintén javíttassanak s hogy az a visszásság, hogy a pénzügyi biztosok és szakaszok azért, mert *jövendeki büntetést* felfedeznek, abból a pénzből öthatodot kapnak, ami a közönséget végig sérti, szintén megjavíttassék. (Élénk helyeslés.)

A másik a hivatalnokok jogainak kérdése. Nemcsak a szolgálati pragmatika megteremtése, hanem a hivatalnok jogainak min-én tekintetből való biztos körvonalozása okvetlenül szükséges, nemcsak a hivatalnok önérzete szempontjából azért, hogy tudja, mikor és milyen határok közt szabad az ő véleménye, hanem szükséges azért, mert itt a fizikai törvény érvényesül, t. i. az *ütközésnek a törvénye*. Amennyivel kevesebb biztosított joga van a tisztviselőnek, annál inkább adja a felülről jövő nyomást lefelé és minél kevésbé vannak biztosítva a tisztviselő jogai, annál inkább él azzal a joggal, amely „nincs, t. a felekkel való gorbombakodás jogával”. (Ugy van!)

Attér a *közigazgatásnak az átalakítására*. Mindenekelőtt két dolog az, amit meg lehet csinálni és meg kell csinálni. Az egyik a *decentralizáció*, a másik a fórumoknak, a felbebeszési instanciáknak *apaszása*. Ezt természetesen könnyű kimondani, de nehéz keresztülvinni. A *közigazgatási bizottság* egyáltalán nem vált be a pénzügyi igazgatás terén. (Igaz! Ugy van!) Száz eset közül 80 esetben a közigazgatási bizottság helybenhagyta azt, amit a pénzügyigazgatóság végzett; az illető ülésen igen derék, tehetséges, nagy tudomány urak voltak, de egyetlen ember volt csak, aki a pénzügyi törvényeket elővasta: a pénzügyigazgató. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Mi következnek ebből? Az, hogy e nyolcvan eset mellett, akármi legyen is a husz másik, nem érdemes egy fórumot fenntartani, mert ebben az illető adózó félnek felírási hasznát van, amely a chicanerák egész sorozatát vonja maga után. Maradt még husz eset. A szakmák talolta, öt eset az, mikor a közigazgatási bizottság kijavította a pénzügyi igazgatóság véleményét. De ez csak akkor fordult elő, mikor az illető törvényhatóság érdekelő volt szó, vagy jelenlevő vagy esetleg képviselt egyénről. (Élénk tetszés és helyeslés.) Marad még 15 eset. Tíz eset igen különös; tudniillik, midőn a törvény világosan megmondja, hogy az A) alá tartozókat a közigazgatási bizottság a miniszterhez küldi, a B) alá tartozókat a bírósághoz. E téz esetben a közigazgatási bizottság megfordítja a sorrendet és azt, amit a miniszteriumnak kell küldeni, elküldi a bíróságnak, amit a bíróságnak kell küldeni, azokat a miniszternek. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Marad még öt eset; ebben az öt esetben megváltoztatja a közigazgatási bizottság az első fórum véleményét. De miként?

Jön a pénzügyigazgató és azt mondja, ez tőkeamatadó alá tartozik, fizessen a fél tíz százeleket. A fél azt mondja, hogy a követelés nem tartozik adó alá s hogy ő nem fizet. A közigazgatási bizottság elé terjesztik az ügyet és a pénzügyigazgató tíz százeleket kér, a fél ismét azt mondja, hogy ő nem fizet. A bizottság erre azt mondja — és ez irányban igazza van — fizessen a fél tíz százeleket. (Élénk helyeslés és derültég.) Ez nem közigazgatás, különösen nem közigazgatás ott, ahol az adózó polgárok zsebére megy a dolog. A közigazgatási bizottság, mint pénzügyi fórum nem alkalmas, mint felelős fórum meghagyható, azonban egyebütt teljesen föllesleges azért, mert két instancia elégséges, annál is inkább, mert hiszen a törvényhozás kimondta és erre nézve törvényt is hozott, hogy mikor jövendeki büntető kihágásról van szó, ahol tehát arról lehet szó, hogy valakit hat hónapra esetleg bezárnak, akkor elég két fórum, akkor a törvényszék és a tábla itelkezik. Semmi értelme sincs tehát annak, hogy föllesleges kereknek fenntartással megakasztassuk a gépet. (Helyeslés.) megvárakoztassuk az adózót és hiabavaló munkát adjunk a tisztviselőnek. (Élénk helyeslés.)

A pénzügyi közigazgatás két, össze nem hasonlítható részre oszlik: az egyik a közvetett adók igazgatása, a másik az egyenes adók igazgatása. A mi közvetett adóigazgatásnak az utolsó három év alatt oly működést fejtett ki, oly bámulatos eredményt mutatott fel, aminőket a világnak egyetlenegy jól berendezett közigazgatása sem tudna elérni. (Ugy van! jobbfelől.) Nem adóemelést ért ez alatt, hanem azt, hogy két év alatt kétszer megváltoztattuk a fogyasztási adók rendszerét; és milyen komplikációval.

Azért még a fogyasztási adó közigazgatása nem tökéletes. Két kifogása van ellene. Az egyik a jövendeki birakodás, amely jelenleg polgári törvényesek elé tartozik. Ez nem egészen vált be, mert látunk ítéleteket, amelyek azt mutatják, hogy az illető bír. aki az ügyet előadta, az illető törvény-

szék, mely az ítéletet meghozta, kiváló jogászokból állott, és aki elővasta az ítéletet, azt látja, hogy a bírót nem igen volt tisztában azzal, hogy mi az a malátaszéri, hogy mit jelent az, hogy a szeszmérő-gép egyik dobjában a kanál nyele bedugott. (Derültég.) Ehhez szakismeretek, pénzügyi és kémiai ismeretek szükségesek, a mihez szükséges volna minden törvényszéknél egy bírónak erre külön kvalifikációt adni, szabni elő. A másik, hogy még itt is, a fogyasztási adók terén is, túlságos a centralizáció. A pénzügyi szakaszoknak igen kevés, a pénzügyigazgatóságoknak szintén nagyon kevés önálló hatáskörük van és mi következnek ebből. Ennek az a következménye, hogy a pénzügyminiszteriumhoz felküldenek egy aktát, amelyben van egy *elszakadt madzag és egy pécset*. Ez egy fogalmazó elő kerül, akinek azután abból a pécsetből kell megítenie, vajjon szándékosan tépték-e le. Ez így van és ezen segíteni lehetne az által, hogy az illető helyszíni közeg rendelkezésségek ebben.

Attér a másik kérdésre, amely sokkal fontosabb és nehezebb és ez az *egyes adó* kérdése. Az egyes adók reformját nem lehet keresztülvinni addig, amíg vagy egyszerre, vagy már előtte a pénzügyi közigazgatás javítása meg nem történt. Előbb a pénzügyi közigazgatás reformáltassék, azután következék be az egyes adók reformja és végül a közigazgatás többi ágazatának reformja. Egyszerre kontemplálni és egyszerre törvényhozásilag megalkotni ezt a reformot lehet, de egyszerre keresztülvinni nem, mert az egész közigazgatási gép összetörik, ha ily tömeget tesszünk rá egyszerre. Mindenekelőtt az adóbeszedést ki kell venni a községek kezéből és azt állami közvekre kell bízni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezáltal nemcsak a község terheit fogjuk kímélni, de a nagy közigazgatási reform is egy egészesen lökessel menne előre. Ezek az alsó fokú pénzügyi adószedők alá valónak rendezve az adóhivataloknak, amelyeket sokkal nagyobb hatalommal kellene felruházni, mint jelenleg. A pénzügyigazgatóság teendőinek egy nagy részét átvehetnék ezek, mert hiszen ők érintkeznek közvetlenül a polgárokkal s csak esetben szokásileg intézhetnék el a dolgot és akkor el volna kerülhető az, ami ma megtörténik, hogy felérkezik a pénzügyminiszteriumba egy ötkilós akta, amely öt különböző egy kiló különféle színű papíros, amelyen azt jelenti valaki valakinek, hogy még eddig nem jelenthet semmit, de majd jelenteni fog. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Az adóhivatalok személyszaporítás nélkül is megbírnák ezt a munkát, ha itt egy visszásságot is kijavítunk. Ma t. i. az adóhivatal főnöke az adópengzárnok. Ő minősíti az ellenőrt, ő tehát feleltet van az ellenőrnek. Ez viszont köteles a felette levő adótarnokot ellenőrizni. Ez teljes lehetetlenség. A kibontakozás akként történhetnék, hogy *adóhivatali főnököket* állítanának fel, akiknek a pénztárnok az ellenőr alá valónak rendezve és akkor a munkát személyszaporítás nélkül is lehetséges volna elvégezni. Az adóhivatalok főlé jönnének a pénzügyigazgatóságok, akiknek megfogyna részint a hatáskörük, mert elvonnák azt tőlük az adóhivatalok, viszont ők a pénzügyminiszterium hatáskörének nagy részét vehetnék át. A negyedik osztályú kereseti adónak és a tőkeamatadó kivételére az adóhivatalok tökéletesen elegendő volnának. A pénzügyigazgatóságok talán szintén megbírnák személyszaporítás nélkül a munkát.

Ezek volnának az előfeltételek, amelyek szükségesek arra, hogy a nagy adóreform megvalósuljon. De szükséges a hatáskörök kibővítése is, nemcsak a tisztviselők, de a közönség érdekében is.

Fölhasználja az alkalmat arra, hogy tanubizonyoságot tegyen itt arról, hogy milyen jó most az ország bajai és nagy szükségleteivel foglalkozni, amidőn sem közjogi vita, sem egymás becsmerlése nincs; milyen jó aggódni az ország sorsa felett, amidőn nem kell aggódni a kormány sorsa miatt (Derültég a szélső baloldalon.) és milyen jó foglalkozni nem a magunk, hanem az ország bajai. (Helyeslés jobbfelől.) Tanúságot akart tenni arról is, hogy éppen azok, akik jelenleg a helyzetet nem találják minden tekintetben kielégítőnek, midőn ily nagy kérdések vetetnek föl, maguk tanubizonyoságot tesznek arról, hogy nem lehet mindenben hibás a rendszer, mikor ilyenekkel lehet foglalkozni és végül tanúságot akart tenni arról, hogy vannak olyanok, akik mindazt a keveset, a miők van, tudniillik a jövőjüket, felteszik arra az egy kockára, hogy Magyarországon a felekezeti vilálgazások és közjogi harcok kora lejárt és az erős, belső munkának kora elkevetkezett. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ezen az alapon elfogadja a költségvetést. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbfelől.) A szónokot számosan üdvözlék.

Élnék az ülést öt percere följegeszti.

(Szünet után.)

Holló Lajos jó véleménynyel volt Hegedűs Loránt kiváló kvalitásairól s ezt a fiatal képviselő most teljes mértékben igazolta szép, tartalmas beszéddel. Sajnálja azonban, hogy mikor azokat a panaszokat, amelyeket Hegedűs fölhozott, az ellenzéki oldalról emlegetik, a tudoldal rögtön tulhajtásnak veszi. Különösen jól esett neki az az igazságos bírálat, amelyben Hegedűs a közigazgatást, a hivatalokat bírálta s hogy ezeket a szavakat most általános természetnyilatvánat kísérte. Fejtette, hogy a magyar parlamentarizmust harminc év alatt teljesen megrontották. A kormányképeséget nem a parlament porondján, az eszmék harcában kell keresni, hanem Bécsben, az udvarhoz vezető összeköttetésekben. Tömerdek sokat áldoznak a hadseregére és ez áldozat nálunk nem térül meg, mint külföldön, hanem teljesen elvész, mivel a hadsereg idegen érdeket szolgál, idegen kulturát istápol. Igaza volt Hegedűs Lorántnak, a mikor a tisztviselők nyomorúságát festette, de hát mi ennek az oka. Az, hogy vagyunk jövendelmait közös intézményekre, azaz,

hogy idegen célokra fordítják. S a magyar közigazgatási tisztviselők számára nem jut kenyérre való.

Azt mondják, különösen a volt nemzeti párt tagjai, hogy nem a rendszer ezekben a hibás, hanem azok az emberek, akik 30 év óta csak saját párt-hatalmi érdekeiket szolgálták és mindent elmulasztottak, ami a nemzet jogainak biztosítására és megerősítésére szolgált.

Igaz, hogy sok tapad az elmúlt korszak szereplőinek nevéhez mindabból a bajból, ami előállott. A magyar nemzetnek elvégre világosan és határozottan kell látni, hogy egy parlamenti elfajulásának, mint gazdasági kizsákmányolásának szülőoka, forrása, az a példátlan alárendeltség, amellyel Ausztriával szemben vagyunk.

Most nagy fordulópontra jutottunk. Ausztriának más történelmi nemzeti is megmozdultak. Jogot, nemzeti érvényesülést követelnek. Ami azt jelenti, hogy Ausztria kuszalt, gyenge, versengésbe merült és vagy a federalizmusba megy bele, vagy az abszolútizmusba. A törvény, a királyi eskü biztosítja Magyarországnak az esetre nemzeti jogait. Érvényesítjük-e azt most, vagy lemondással, a hatalom kívánsága előtt való meghallással fecséreljük el nemzetünk szuverenitásának törvényben biztosított jogait.

Nyílt titok az, hogy Magyarország gazdasági önállósága és a magyar hadsereg létesítése az udvarnál nehézségekbe ütközik. Nehéz szembeszállni százados elfogultsággal, mikor nevelés és nemzeti érzelmek: minden idegen és eltérő irányú. De vajjon nem nehezebb-e egy nemzetnek bunszolgá sorvadni, erkölcsében elpusztulni, alkotmányától és nemzeti jogaitól megfosztatni? Ismételje-e a történelem, hogy *milliók szenvednek egy miatt?* Hiszen nem félünk, a nemzet nem pusztul el oly könnyen, mert a nemzetre is áll: non omnis moriar, minden vérszét, elnyomás, jogfosztás dacára nem hal meg egészen. De lekéiben visszafojtva érzi a méltatlanságot, szívében összegyűlik a sok keserűség, és egyszer, talán éppen rosszkor, talán szerencsétlen alkalmakkor kiőr lelkéből minden elnyomott érzelmek és leszámol mindazzal a méltatlansággal, amit rajta elkövettek. (Hosszantartó éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Nem fogadja el a költségvetést.

Telcsky Kristóf: A szabadelvű párt, mely majdnem 30 év óta az ország és a nemzet bizalmát bírja, büszkén tekinthet a múltjára. Most már a mult-hoz tartozik, de az országot nagy veszedelemmel és szerencsétlenséggel fenyegetett parlamenti válságot erős és egészséges szervezetenél fogva túlélvén, a volt nemzeti párt belépése folytán számszerűleg és szellemileg megerősödött. Az utolsó kormányváltás óta, amennyiben a bepolitikában változás történt, az nem a liberális elvek rovására, hanem a leghatározottabb szabadelvűség irányában történt. A külügyi viszonyok javulása, aminél a magyar miniszterelnök üdvös befolyása lépten-nyomon észlelhető, az önálló államiságnak legilletékesebb és legmagasabb helyéről történt többszörös és pregnans elismerése, az állami szervezet kicsofosodására és a haza anyagi és erkölcsi erejének gyarapítására, tekintélyének emelésére szolgál. (Ugy van! jobbfelől.)

A néppártnak egyik tagja, midőn pártjának programját, amely a nemzetiségek és a hitfelekezetek egyenjogúságáról is szól, felfegette, tiltakozott az ellen, mintha a néppárt a nemzetiségekkel szövetségelt volna. E felszólalások komolysága, őszintesége iránt némi kételye van. (Helyeslés jobbfelől.) mert, ha komolyabb volt a néppártnak az a pontja, mely a hitfelekezetek egyenjogúságáról és egyenlőségéről szól, hogy egyezik meg ezzel Mócsy Antal egyik későbbi beszéde, amelyet 1898. március havában tartott és amely egész hitfelekezetek ellen kelt. Mócsy Antal sem vette nagyon komolyan a program-pontot, mert különben, hogy magyarazhatná meg támadásait Mócsy Antal urnak, aki egy alkalmat sem mulaszt el, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség elveit hangoztassa. Akkori beszédében pedig e magasztos, e fényes elvekhez torzképet rajzolt. Vagy nem az volt-e beszédének tartalma, hogy a keresztény vallás a felebaráti szeretet és irgalom vallása legvégsőbb konzekvenciájában az *antisemitizmus*. Mócsy Antal kijelenti, hogy felszólalásával csakis hazájának és a magyar fajnak akart szolgálatot tenni, de éppen ebben tévedett, mert az olyan felszólalásokat, amelyet tegnapelőtt hallottunk, vagy a tegnap interpellációival nem a hazának tesznek szolgálatot, hanem igen is szolgálatot tesznek a *gonosz bujtatóknak, munkakerülőknek*, akiknek a haza, a vallás és az erkölcs Hehuba. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Attér arra a vádra, hogy a volt kormány paktált a nemzetiségekkel. (Halljuk! Halljuk!) Mint nemzetiségi, mint szerb, a magyarországi szerbek és a valódi tényállás konstatálása érdekében szólal fel. (Halljuk! Halljuk!) A paktálásban, amíg az jogok feladása, vagy bizonyos meg nem engedhető előnyök biztosítása, vagy csak kiállításba helyezése nélkül is történik, nem talál ugyan semmi rosszat, semmi erkölcselent, mégis kijelenti, hogy ez állítások alap-talanok. Erről, mint 30 évi közhivatalnoknak, tudnia kellett volna, ha azok csak meg is kísérelték. A kormány sem paktált a nemzetiségekkel, sem más senki nem, legalább nálunk nem. Hanem paktáltak a nemzetiségek igit, nem a kormányokkal, hanem a szabadelvűséggel, a józan észszel és a magyar állam-eszmével. (Helyeslés a jobboldalon.) Hogy ha e paktálásból a néppártnak rész nem jutott, ez talán sajnos lehet a néppártra nézve, ez csak örvendetes jelenség, mert ez annak a jele, hogy a szerbek nem hagyták magukat szép szavakkal áltatni, nem hagyták magukat politikailag elkeresztelni. (Helyeslés jobbfelől.) Nem hallgathatja el azt sem, hogy az a bánásmód, amelyben a Hazának e pártköz tartozó egyik-másik szónoka a nemzetiségeket együttvéve részesítették, a lojális szerb népet elszomorítja. A szerbek mind jó fiai a magyar hazának s aki a sza-

gyar államnak polgára és mégis az ellen lázít, az alávaló gazember.

Elnök: Kérem a képviselő urat, sziveskedjék mérsékelt szavain! (Felkiáltások: *Igaz van!*)

Telecsky Kristóf bocsánatot kér a kemény szöveget. Elvárja a magyar nemzetől, hogy a nemzeti-ségi kérdést rendezni fogja, mert azt az államférfit, aki Magyarországon a nemzeti-ségi kérdést békés úton tudná megoldani, második honalapítóként üdvözölné. Véleménye szerint a nemzeti-ségi kérdést más-képp, mint békés úton megoldani nem is lehet. Ne-héz és fáradságos ügy talán kissé, de a cél elérése bizonyos. Kéri a miniszterelnököt, lépjen arra az útra, hogy vezéressillag, jeliséje, a jog, törvény és igazság legyen s akkor előre emondhatja, hogy in hoc signo vinces.

Mezőssy Béla kéri a Házat, hogy az idő elő-rehaladott volta miatt beszédét holnap tarthassa meg. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést berekeszti.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Szell Kálmán miniszterelnök ma reggel Bécsbe utazott, délután hosszabb ideig tartó magánkihallgatáson volt 6 felségénél s még ma este visszatér Budapestre. A kormányelnök utazásához a legutóbbi kombinációkat fűzi némely lapudósító fantáziája. A legelterjedtebb verzió az, hogy az ujonejutalék emelésének ügye követelte ilyen sürgősen ezt a bécsi utazást is. Ezzel szemben elég lesz arra utalunk, hogy a közös hadügyminiszter mosta-nában Déltirolban üdül; az ő távollétében alig folyhatnak erről a kérdéstről Bécsben tárgyalá-sok. Szell Kálmán bécsi utjának tehát nyilván egyéb a célja. A miniszterelnök, aki ez idő sze-rint négy tárcát vezet, nyilván egy csomó folyó ügyet volt kénytelen 6 felsége elé terjeszteni s a szabadelvű pártban úgy vélik, hogy pusztán ez a kötelesség szólította a trón elé. A valószínű-sége ennek a verzióknak van legalább is akkora, mint a merészebb szárnyalás kombinációké.

Szell Kálmán bécsi tartózkodásáról a Neues Wiener Tagblatt a következőket jelenti:

Ugy látszik, hogy Szell Kálmán mostani bécsi útja kizárólag belső magyar ügyekkel áll összefüggésben. Tekintettel arra, hogy Szell Kál-mánnak egész sor folyó ügyről kell jelentést tennie, ez utazása e hó folyamán minden esetre megtörtént volna, minthogy azonban ma Szell Kálmánnak a magyar képviselőházban való jelenléte nem látszott szükségesnek, mert mára csupa szabadelvű párti képviselő volt szólásra feljegyezve, már ma lehetséges volt neki Bécsbe jönni. Egyébiránt a magyar miniszterelnök már valószínűleg holnap visszautazik Budapestre. Mérvadó helyen nyert értesülések szerint Szell Kálmán ezuttal nem azért jött Bécsbe, hogy osztrák kollégáival aktuális kérdések felett tárgyaljon.

A M. Á. V. alkalmazottjai és a községi pótdadók. Hegedüs Sándor kereskedelmi minisz-ter a képviselőház tegnapi ülésén törvényjavas-latot nyújtott be, mely az államvasut alkalma-zottjait a községi adó fizetése alól fölmenti s ezt az adómentességet visszaható erővel mondja ki. A törvényjavaslat olyan kérdést juttat dűlfőre, ami-nyek mozgalmal multja van. Arra támaszkodva, hogy a M. Á. V. alkalmazottjai nem államhiva-talokok, a főváros és utána több vidéki város is kiróta a vasutasokra a községi adót. A köz-igazgatási bíróság ugyanilyen álláspontra helyez-kedett. A fennálló jogszabályok szerint igaz volt a fővárosnak és a közigazgatási bíróságnak. De ezek a jogszabályok a legnagyobb mértékben sé-relemesek a vasutasokra nézve. Mert a M. Á. V. épp annyira állami üzem, mint például a do-hány- vagy a sójövődék. S ha a dohány- és sótisztít megilleti az államhivatalnak jel-lege és minden beneficiuma, érthetetlen, mért essék el ezektől épp a szegény vasutas, ta-lán azért, mert az ő működése *fárasztóbb és koc-kázatosabb?* S ha a dohánygyári tisztviselő nem fizet községi adót, mért legyen épp a vasutas ezzel az adóval megterhelhető? Akár a közhaszon, akár a méltányosság szempontjából nézve, a régi jogrend mindenesetre szemközt állott az igazság-gal és a logikával. Ezen a régi jogrenden kíván változtatni a tegnapi benyújtott javaslat. Örömmel fogadjuk ezt az intézkedést, mely ha nem is hozza meg derék vasutasainknak a teljes jussu-kat, legalább elhárít róluk egy igazságtalan, esz-telen és elviselhetetlen közterhet. S nehéz szívvel számolunk be arról, hogy a javaslat a fővárosi törvényhatóság körében heves ellenzéssel talál-kozik. **Halmos** János polgármester a ma reggeli lapokból értesült arról, hogy a kereskedelmi mi-niszter a törvényjavaslatot a képviselőház elé ter-jesztette s hogy a miniszter a javaslatot olyan sürgősen akarja a képviselőházzal megcsa-

vzatni, hogy már ma a pénzügyi bizottság tárgyalja a javaslatot. A polgármester a törvényjavaslatot a községek érdekével ellenke-zőnek tartja, mert az államvasutak s a gépjárák nem állami hivatalok, hanem csak az állam tulaj-donában levő üzleti vállalkozások. A polgármester tehát intézkedni akar, hogy a főváros tiltakozzék a törvényjavaslat ellen. Holnap délelőtt rend-kívüli ülésre hívta össze a tanácsot, hogy a hol-nap délután tartandó rendkívüli közgyűlésen már előterjesztést tehesse. A közgyűlés előtt a főváros országgyűlési képviselőivel tart a polgármester értekezletet. Mint értesülünk, a holnap közgyű-lésből tiltakozó föliratot küldenek a képviselő-házhoz és az akció sürgős támogatására hívják föl az ország valamennyi törvényhatóságát. Nagyon sajnáljuk, hogy ez az ellenakció megindult s erős a reményünk, hogy sikertelen marad. Az a sajnos körülmény, hogy a főváros szükiben van a pénz-nek, nem ok arra, hogy a miniszternek igazságos és okos intézkedése meghiusuljon. Tessék a fő-városnak jobban gazdálkodni vagy pedig a pluto-kratikus rétegek közterheit emelni, de a derék va-sutasok igazán nem arra való, hogy az ő rovásukra billenjen helyre a fővárosi budget egyensulya. Ábból a hibrid helyzetből, amelynek sem értelme, sem joga-sultsága nincsen, ki kell emelni a M. Á. V. al-kalmazottjait. Idegölő munkájukért s életük állandó kockázatásért megérdemelnek ők leg-alább annyi tekintetet, mint az állam egyéb üzemének tisztviselői. S ha ez idő szerint a parifikálás nem történhetik meg az egész vona-lon, legalább tételesen egyenlővé a közteher-viselés tekintetében, hogy több adó ne nyomja őket, mint pályatársaikat a közszolgálatban. Ennél kevesebbet önfeláldozásuk ellenszolgáltatá-sául alig nyújthat nekik a törvényhozás. A kép-viselőház pénzügyi bizottsága ma délutánra volt egybe hívva e javaslat tárgyalására, de szombatra halasztotta tanácskozását, mivel a javaslatot csak tegnap este osztották szét s a bizottság-tagjainak tehát nem volt elég idejük a tanulmányozására.

A brassói sörtaksák. Egy évek óta húzóó ügy nyert végre most befejezést a kormány erőlyes intézkedése folytán. A brassói sörtaksák ismeretes ügye az, amely nyolc éven keresztül foglalkoztatta Brassó város képviselőtestületét. A belügyminisz-térium vezetésével megbízott miniszterelnök ugyanis a várost a sörtaksák visszatérítésére kötelezte és Brassó városa, miután a közigazgatási bíróság a mi-niszternek adott ígazat, a kérdéses sörtaksákat ka-matesul 20—22 000 fnt összegben a napokban meg is fizette. Az érdemileg ekként elintézt ügynek mint kollektív salakja visszamaradt még az a fe-gyelmi eljárás, amelyet a miniszter a vármegye alis-pánja és a város polgármestere ellen elrendelt azért, mert a két tisztviselő a felektől követelt sörtaksák behajtását, a városi képviselőtestület által hozott ha-tározat értelmében, a közigazgatási bírósághoz be-adott panasz eldöntéséig függőben tartotta. Most, hogy a miniszter rendelete minden irányban végre van hajtva, Brassó város közönsége reméli, hogy a miniszter az elrendelt feyelmi eljárást be fogja szün-tetni és a két érdemes tisztviselő most már akadály-talanul végezheti hivatalos működését, ahol ügybuz-góságukkal kivívták a közönség nagyrabecsülését.

A katolikus autonómia.

Budapest, február 6.

Ötödik napja tart már az általános vita a ka-tolikus kongresszuson, de a bizgadt és komoly ta-nácskozás és az elhangozott beszédek tartalma és elokvenciája most is lekötve tartja a nagyközönség érdeklődését. Ma is több figyelemreméltó felszólalás történt és ezek közt első sorban gróf **Apponyi** Albert nagyszabású beszéde vált ki, amely **Horánszky** javaslatának kelt védelmére.

A mai ülésen is gróf **Szapáry** Gyula elnökölt és **Günther** Antal vitte a jegyzőkönyvet. A vita első szónoka volt:

Szinay-Merse József sárosi képviselő: A több-ség javaslatát és Horánszky határozati javaslatát párt-olta. Mert véleményem szerint az illetékes tényező-ök csakugyan megegyezésre kell jutnunk. Ez azon-ban nem jelent sem jogfeladást, sem elodazást. (He-lyeslés.)

Madonczky Nándor bicskai küldött: Konsta-tálja, hogy a többség és a kisebbség javaslata között nincs elvi különbség. Tudja, hogy legnehezebb dol-g Magyarországon katolikus szervezkedést létre-hozni, mivel a többi felekezetek minden katolikus mozgalmat gyanus szemmel néznek. (Ugy van!) Vég-ül kijelenti, hogy a kisebbség javaslatát partolja és elveti Horánszky határozati javaslatát. (Helyeslés.)

Rónay Jenő torontali főispán: Ugy fogja fel a kisebbségi különvéleményt, mint állásfoglalást abban a kérdésben, minő változtatást ónat tenni a 27-es bizottság kisebbsége a többség terveihez. Ezután tüzetesen foglalkozik az alapok kérdésével. Neki akkor is kell autonómia, ha az alapokat és alapítvá-nyok ki nem adják. Sőt helyesebbnek tartja, ha ki

nem adják azokat. Mert akkor az önkormányzatnak nem kell anyagi kérdésekkel foglalkozni. Végül kijelenti, hogy Horánszky Nándor határozati javas-latát elfogadja, mert ez alapon egészséges, életrevaló autonómiát lehet szervezni. (Helyeslés.)

Pozsgay József pécsi kanonok: Követeli az alapok és alapítványok kiadását. Kívánja az auto-nómia befojlyasanak érvényesítését a nagyobb egy-házi javakra való kinevezések körül. Olyan széles-körü hatáskört követel az autonómia részére, hogy az bírja azokat a feltételeket, melyek az autonómia életképes fejlődéséhez szükségesek. Azt várja az autonómiától, hogy ettől a katolicizmus fellendülni fog és politikai befolyást fog gyakorolni még a parla-mentre is. Aztán ott a parlamentben vivják ki az egyház igazait. Ha ezt elérni nem lehet, neki au-tonómia nem kell. Minél szélesebb alapokra fektetett, minél nagyobb hatáskörrel felruházott autonómiát követel. Végül a kisebbség javaslatát partolja a kö-zvetlen választás és az egyházmegyei szervezet miatt, melyet szülő is helyesel. (Helyeslés balról.)

Gróf Apponyi Albert: Megemlékezően az 1870-iki kongresszusról, konstatálja, hogy az csakugyan biz-tató előjelék között indult meg. Még sem vezetett eredményre. A mostani kongresszuson elvi tekintet-ben nincs különbség közöttünk. Eppen azért reánk nézve sokkal sulrosabb lenne a felelősség, ha ez a mostani kongresszus gyakorlati eredmény nélkül maradna. Mert harmadszorra ugyan balos lenne fel-támasztani az autonómiát. Ez a tudat szabja elénk a kötelességet, hogy meg kell csinálni az autonómiát az adott viszonyok között. Szólónak sem kell üres autonómia. De ha vagyaink netovábbját ezuttal és egyszerre el nem érhetjük, azért ne mondjuk le a szervezkedésről, mert el lehet érni azt később, ami most nem sikerül. Szülő fejlődésre képes autonómiát kíván.

Utal az eddigi történelmi fejlődésre és kiemeli, hogy az 1867-iki kiegyezés után mindiat gróf And-rássy Gyula, Deák Ferenc, báró Eötvös József, a magyar szabadelvű politika ezen legfényesebb kép-viselői elodazhatlan, becsületbeli adósságnak tekin-tették azt, hogy a katolikusoknak is önkormányzati szervezetet adjanak. Egy hónappal a koronázás után mindjárt báró Eötvös József kultuszminiszter meg-indította a mozgalmat Simor János hercegprímáshoz intézett levelével. Ebben a levélben meg van írva, hogy a hamisítatlan magyar szabadelvűek miként fogták fel az 1848. évi XX. törvények jelentőségét. Ez alapon a katolikusoknak is olyan autonómiai szervezethez való jogukat ismerték el, aminővel az evangélikus felekezetek. (Helyeslés.) Ezt bővebben kifejtette a magyar szabadelvűség, a magyar jog-nak és jogfolytonosságnak legméltóbb képviselője, Deák Ferenc, a hercegprímás által 1868-ban ösze-hívott értekezleten. Midőn a haza bölése azt követelte, hogy ne gyámokdjék az állam a ka-tolikusok felett és hatalmával ne gátolja azok szer-vezkedését. Haem oltalmat, szabadságot, egyen-jogságot kíván a katolikus egyháznak. Az autonó-miai szervezkedésnek pedig csak a dogma, a hitely, az egyházi rend és a feyelem körébe eső tisztán vallási kérdések emehetnek gátat. A magyar sza-badelvűek ezen álláspontját helyeselte a püspöki kar.

Igy maga Simor János hercegprímás magasz-tosnak mondta a magyar kormány ezen akcióját és azt a püspöki kar részéről örvendetes fogadtatásról biztosította. Mert ez egyházi és nemzeti érdek egy-aránt. A püspökök is allandóan foglalkoztak ezzel az autonómiai kérdéssel. Örül szülő, hogy a mostani hercegprímás is Simorral egy véleményben van. (Él-jenzés.) A mostani kongresszusi képviselőkről pedig felteszi, hogy a szabadelvűség ezen fenykora emlé-kezetének felidézése nem volt felesleges. (Tetszés.)

Szülő ezuttal tüzetesen ismerteti annak a szer-vezetlenségnek hátrányait, amelyben a katolikusok most vannak Magyarországon a többi felekezetekkel szemben. Ez az állapot sem a jogegyenlőséggel, sem a kulturpolitika követelményeivel össze nem egyez-tethető. Nem partolójá annak a túlzó felfogásnak, hogy minden hatalom az állam kezében összponto-suljon. Inkább a szabadság biztosítását követeli és pedig nemzeti szempontból. Ne egyetlen fejen pon-tosuljon össze a nemzet egész élete. A nemzeti egy-ségnek sincs szüksége erre a merev központi állami szervezkedésre. Inkább a tarsadalmat kell szervezni és erősíteni. Ebben van a nemzet ereje, a tarsadal-m megerősítésében van a nemzeti egység feltétele. A magyar katolikusok tarsadalmi szervezkedése eddig hiányzik. A helyesen felfogott és messze látó nemzeti politikának egyenes követelménye a ka-tolikus autonómia. De ha helyesen akarunk szer-vezkedni, mindenk előtt ki kell tűzni a határokat, amelyekben belül az autonómiának szervezkednie kell. Örömmel konstatálja, hogy ebben a tekintetben elvi különbség nincs a kongresszus tagjai között. Itt csak a celszerűség kérdésében folyik a vitakozás, hogy ugyanis mely uton-módon tudunk leghamarab-ban autonómiai szervezkedéshez jutni.

A maga részéről kijelenti, hogy a több-ség javaslatát fogadja el. Mert ez a kellő ha-tarok között mozog és nem nomályosítja el a jogot a nagyobb hatáskörhez. De szamit az aka-dalvokkal, melyekkel meg kell küzdeni. Ellenben a direkt választás kérdésében szülő is a kisebbség javaslatát partolja. De mar az egyházmegyei au-tonómiai szervezetet nem ónájja. Mert ez az egyhá-tüszéget zavarja. Ellenben bele lehetne nyugodni az egyházmegyei szervezetbe is, ha azt a többség elhatáro-zná. Végül a siker érdekében ajánlja Horánszky Nándor határozati javaslatának elfogadását. Mert az illetékes tényezőök álláspontját előre szükséges megutni, nehogy később egyes kérdésében a kon-gresszusi tagok teszeljéve legyenek. (Élénk helyes-lés és eljenzés.)

Pletényi Endre eperjesi plébános: A kisebbségi javaslatot partolja, mivel 6 niveivel együtt már har-minc év óta olyan önkormányzati szervezetben él

minőt a kisebbségi javaslat pártolói akarnak. Ez tehát helyes. Elmondja a kassai katolikus konviktus történetét, amely katolikus intézetet csak nagy nehezen tudták visszakapni az államtól, melynek nevében 1848 után lefoglalták és kaszárnyát csinálták belőle. Végül kijelenti, hogy Horánszky indítványának második részét elfogadják. (Helyeslés.)

Ruffy Pál: Kivánatosnak tartja, hogy tisztában legyünk azokkal a tényezőkkel, akiktől az autonómia létesítése függ. Tudjuk, hogy a püspöki kar igenis akar autonómiát, de csak olyant, amely megfelel az egyház szervezetének. És bizik abban, ha mi tisztában leszünk az elvekkel, könnyű lesz a püspökök álláspontjával találkozunk. Könnyű lesz a püspököknek is a helyes direktívát megadni. Ezután nagy közjogi és politikai tudással megokolta, hogy igenis a magyar alkotmány alapján követelhetik a katolikusok az autonómiát. Végül kijelenti, hogy Horánszky indítványát pártolja. (Helyeslés.)

Az elnök délután 2 órakor az ülést berekeszti. Holnap délelőtt 11 órakor kezdődik az ülés.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség módosítása. A dél-afrikai háború nemcsak az angol fegyveres erő értékét szállította le, hanem bizonyosságát szolgálta annak is, hogy a kontinens nagyhatalmai a legesekélyebb rokonszenvvel sem kísérik Nagy-Britanniát. Anglia tehát joggal beszélhet *splendíd izolációról*, csak hogy a díszes jelzőt bátran elhagyhatja. Az angol sajtó Európa egyhangú ellenszenvét érzi és gyakran célozgat rá, sőt burkoltan kifejezést ad abbéli vágyának is, hogy bárha megbomlanék az európai hatalmak egyensúlya. E titkos vágy sugalmazza azokat a híreket is, amelyeket az angol lapok a hármasszövetség módosításáról terjesztenek. Így a többi közt a *Globe* a következőket írja:

A hármasszövetség már elég sokáig tartott és *napról-napra gyöngül*, mert a szövetséges hatalmak viszonyai nagyon megváltoztak és egyre változnak. Olaszországban megmaradtak a régi állapotok, de Ausztriában és Németországban lényeges változások történtek. Az osztrák nemzeti villongások következtében Ausztria-Magyarország megbízhatatlan szövetséges lett. Németországban is megváltoztak a dolgok. A német császárság nem elégszik meg azzal, hogy Közép-Európa első állama legyen, ő világuralomra törekszik. Hatalmas flottáról és mérhetetlen gyarmatokról álmodozik, szóval egy *Nagy Németországról*. Ebben pedig vajmi keveset remélhet Ausztria-Magyarországtól. *Vilmos* császár nem bontja most meg a szövetséget, hanem megvárja, míg az osztrák krízis akut jellegűt ölt s a míg az osztrák-németek maguk fogják kérni, hogy kebelezzék be őket a német császárságba. Németország nagyban készül erre az eshetőségre.

A többi lap ellenben azt írja, hogy a szövetséges hatalmak közt tárgyalások folynak a szövetség módosítására vonatkozólag.

Az érdeklőt hatalmasságok közül eddig csak Olaszország nyilatkozott e hírekre vonatkozólag. Rómából ugyanis azt táviratozták, hogy ott hivatalosan megafólják azt a hírt, mintha olyan értelemben folynának a tárgyalások a hármasszövetség megújítására nézve, mint az angol lapok írják.

Az osztrák sajtóiroda újjászervezése. A mai *Wiener Abendpost* jelenti: A miniszterelnökség sajtóosztályát újjászervezik akként, hogy kimerítő információkat adhasson a belpolitika és az állami közgazgatás kérdéseiről. Irányadó volt az a gondolat, hogy a lapok pártállásra való tekintet nélkül és független véleményük befolyása nélkül minden téren, amelyen közügyekről hivatalos felvilágosítást lehet adni, közvetlen, teljesen megbízható és gyors felvilágosítást kapjanak. A sajtóosztály vezetésével ideiglenesen *Forstner* Rikárd miniszteri titkárt bízták meg. Kaminskit pedig, a sajtóosztály eddigi ideiglenes vezetőjét saját kérelmére felmentették állásától és a belügyminisztériumban fogják alkalmazni.

A karikatúra a diplomáciában. Sir E. Monson párisi angol nagykövet hosszabb szabadságra ment a délvidekre, még pedig nem francia földre. Ez a legújabb szenzációs hír, amely kapcsolatban van az angol királynőt gunyoló francia karikatúrákkal, *Léandre* rajzolóának, a *Rive* című élelap karikatúristájának a becsületrenddel való kitüntetésével, a walesi hercegnek a párisi kiállítás való megjelenésével, az angol királynő franciaországi furdözésével és általában a Franciaország és Angolország közt uralkodó barátságatlan-barátságos viszonyal. Félhivatalos részről hangsúlyozzák ugyan, hogy nincs szó az angol nagykövet hazahívásáról, de megengedik, hogy a nagykövet tüntető félrevonulása kapcsolatban van a francia közhangulat anglofóbiájával. Ha továbbá hozzátesszük, hogy az angol királynőt sértő karikatúrákat nem a most kitüntetett *Léandre*,

hanem *Willette* rajzolta, ezzel még nincs letagadva az, hogy főképp ez a kitüntetés volt az oka annak, hogy Londonban Monson meg nem határozott időre szabadságot tart. A *Times* ismeretes párisi levelezője a következőket írja Monson elutazásáról:

Sir E. Monson nem tett lépéseket annak a megakadályozására, hogy *Léandre*, a *Rive* rajzolója, a becsület-rendet kapja, sem utólag nem szólt fel e kitüntetés ellen. Meg nem állhatta azonban, hogy magánbeszélgetésekben ne konstatálja azt a tényt, hogy az angol közvélemény, amely eddig a tisztelt királynője ellen intézett támadásokat durva, de mérőben személyes bántalmaknak tekintette, a *legfődalmasabban érintette* az a dolog, hogy a *Rive* rajzolójának magaviseletét ugyszólván hivatalosan is jóváhagyták. Monsonnak természetesen tudnia kellett, hogy efféle támadások sértették az udvart és közvetlen környezetét. A királynő, aki annyiszor élvezte Franciaország vendégszeretétét, azt hitte, hogy birja a franciák rokonszenvét is. Érthető tehát, mily *fődalmasan érintette* a királynőt, hogy a hiányos informált közvélemény esetleg azt hiheti, hogy a királynő ellen intézett támadásokat *hivatalos helyen helyeslik*. Természetes volt tehát az is, hogy Monson azt kérdezte magától, miként egyeztethető össze a francia kormányának és a francia népnek az a kívánsága, hogy a walesi herceg jelen legyen a párisi kiállítás ünnepségein, azzal, hogy a sértésektől, a gyűlöletnek és megvetésnek a kifejezéseitől, amelyekkel az angol népet illetik, még a királynőt sem kímélik meg. Ezért határozta el Monson, hogy délvidekre megy — ahova különben is kénytelen lett volna menni, — és pedig a francia határon túl; előbb azonban értesítette erről a külügyi hivatalt, amely nem beszélte le erről a lépésről. Monson ugyanis azt hiszi, hogy a jelenlegi viszonyok között az ő Párisban léte inkább csak bonyolítaná, semmint javítaná a helyzetet. De mindezeknél a dolgoknál sem hazahívásról, sem áthelyezésről nincs szó, hanem csakis előrelátó aktusról, amelyet az angol kormány nem ellenzett.

A cseh-német kibékülés.

Bécs, február 6.

A képviselőházban ma szűkebbkörű tanácskozásra gyűltek a cseh és morva németek a költségvetési bizottság termében és a csehek az adóügyi bizottság helyiségében. Valamennyien a békéltető konferenciának ügyével foglalkoztak és elsősorban annak munkaprogramját, másodsorban azt a sorrendet igyekeztek megállapítani, melyben az egyes tárgyalási pontok megvitatás alá kerülnek.

Dutzkovis, *Baerenreuther* és *Fürstenberg* herceg békítő konferenciái kiküldöttek külön is tanácskoztak a munkarendről.

Zalka ó-cseh delegátus Budweisből Bécsbe érkezett és a békítőkonferencia tanácskozásain részt fog venni. Azon 39 képviselő közül, akik a konferencián való részvételüket megígérték, most már egyetlenegy hiányzik, a német nemzletipárti *Kindermann*, aki sem levélbeli értesítést nem küldött, sem pedig el nem jött a tanácskozásra.

A németek és csehek délután 1/2-ig tanácskoztak a békítő konferencián követendő taktikájuk kérdéséről, amelyet holnap folytatni fognak.

Dr. Englnek, a békítő konferencián tegnap tett kijelentéseit, amelyeket az ifju-csehek nevében tett meg, a feudális nagybirtokosok képviselői sem irták alá.

Ma délután a morva képviselők békítő konferenciája fogja első ülését tartani.

Prága, február 6.

A *Narodny Listynek* a béke-konferenciára vonatkozó mai tudósításából kiténik, hogy az ifju-csehek és a konzervatív cseh nagybirtokosság között máris *szakadás állott be*. A tegnapi napon tartott tanácskozásokban ugyanis, amelyben résztvettek az ifju-csehek és a nagybirtokosság, a konzervatív nagybirtokosságot rá akarták bírni, hogy az ifju-csehek nyilatkozataihoz csatlakozzanak. A konzervatívok félőrai gondolkodási időt kértek e hozzájárulás feletti tanácskozás céljából. Az ülést félbe is szakították és egy félóra múlva a konzervatív nagybirtokosság képviselője az ifju-cseheknek elutasító választ adott.

A lap azt mondja, hogy a konzervatív nagybirtokosság ezen eljárása annyival is inkább kínos benyomást keltett, mert a németek határozottan szolidaritással járnak el.

Bécs, február 6.

A miniszterelnöki palotában ma délután volt az egyezkedő konferencia második ülése. Ma a morva ügyekkel foglalkozott a konferencia. A tanácskozásban *D'Elverten* kívül, akit hivatalos dolgai távol tartot-

tak, résztvettek a morva pártok összes képviselői. A kormány részéről ott voltak *Koerber*, *Spens-Boden* és *Rezek* miniszterek. Mindenekelőtt általánosságban vitálták meg a morvaországi nemzetiségi viszonyokat és minden oldalról hangsúlyozták a vitás kérdésekről való megegyezés szükségességét a béke helyreállítás érdekében. Az értekezlet hosszabb eszmecseré után elhatározta, hogy a legközelebbi ülésen megkezdli az érdemleges tanácskozást a morvaországi állami és autonóm hatóságok hivatalos nyelvénél szabályozásáról. A tanácskozás folyamán általában az az óhajlás jutott kifejezésre, hogy a morva tartománygyűlésből kiküldött állandó bizottság, illetőleg annak albizottsága mielőbb össze-hívassék, hogy az eléje terjesztett tárgyakról a lehető legsürgősebben hozzon határozatot. A morva képviselők legközelebbi ülése hétfőn lesz.

A háború.

Budapest, február 6.

A nagy garral hirdett újabb előnyomulás, mely felől tegnap szemlélünk kétkedésünket fejeztük ki, nem bizonyult valósnak. Az angol hadügyi kormány legalább tagadja s egy fokvárosi hivatalos távirat konstatálja, hogy ma reggel semmi olyan hír sem érkezett, amely *Bullernek* a *Tugelán* való újabb átkelését és előnyomulását megerősítene. Habár azt lehetne mondani, hogy a hivatalos tagadás hozzátartozik a tegnapi hangsúlyozott szigorú titoktartás taktikájához: mégis úgy véljük, hogy a mai tagadás hitelesebb a tegnapi állításnál. *Buller* ez idő szerint nem igen lehet abban a helyzetben, hogy a vereségtől demoralizált csapataival újabb vállalkozásba bocsátkozzék. Épp ezért a kétkedésnek egy nemével olvassuk azt a *Brüsszelbe* érkezett pretóriai hírt is, amely szerint *Buller* tábornok harmadik felszabadító kísérletével is kudarcot vallott s újabb vereséget szenvedett. Nem mintha nem tartanók lehetnek a kudarcot és a vereséget — sőt ellenkezőleg; de nem hiszünk a kísérletben. *Lord Roberts* főhadvezér azt jelenti Londonba, hogy a helyzet a harcúterén változatlan.

És mindenesetre csak a natáli harcúterre vonatkozik, mert a másik, a nyugati harcúterén ugyancsak mozgalmas az élet. *Colesbergben* állítólag nyolcezer boer tartanak körül fogva az angolok s *Nauwportból*, *Hannover-Roadból* és *Rensburgból* angol gyalogcsapatok indultak északnak, hogy megszállják a *Norvals-Pontoon* mellett levő hidat, amelyen az *Oranje* folyó fölött a vasút *Bloemfonteinbe* vezet.

Mai távirataink a következők:

(*Buller* haditerve.)

London, február 6.

A *Daily Mailnek* és a *Central Newsnak* jelentik *Durbanból*, hogy *vasárnap nagy csata volt*. A hírt még eddig nem erősítették meg hivatalosan.

Brüsszel, február 6.

A *Petit Bleu* jelentik *Pretóriából*, hogy *Buller* tábornok harmadik felszabadító kísérletével is kudarcot vallott s vereséget szenvedett.

Fokváros, február 6.

Ma reggelig nem érkezett olyan hír, amelyből kiderülne, hogy *Buller* ismét átkelt volna a *Tugelán*.

(A nyugati harcúteréről.)

London, február 6.

Az érdeklődés most a középső harcúter felé fordul s azt hiszik, hogy az angolok sürgősen meg fogják szállni *Norval Pontoon*on. *Erabant* dandárnok tegnap *Queenstonban* a gyarmathadosztályhoz beszédet intézett s azt mondta a többi közt: — Végre elérkezett a cselekvés ideje. Holnap utnak indulunk s remélem, hogy nem térek vissza a nélkül, hogy teljesítem volna a *Roberts* által elém tűzött feladatot, amelyet még most nem árulhatok el.

Müller kormányzó egy angol város polgármesterének levelet irt, amelyben azt mondja, hogy a háború valószínűleg még el fog tartani négy-öt hónapig.

London, február 6.

A *Reuter-ügynökség* azt jelenti *Fokvárosból* helyreigazítól, hogy oda az a hír érkezett, hogy a boerok csakugyan körül vannak zárva *Colesbergben*.

Rensburg, február 6.

Látni lehetett, hogy a boerok ma serényen dolgoztak azon, hogy tüzersegüknek állást készítsenek. Az angol csapatok azonnal elűzték őket lyditlővedékkel, melyek egyuttal szétrombolták a boerok által épített védműveket.

Brüsszel, február 6.

A transvaali követséghez érkezett legújabb táviratok megerősítik, hogy French tábornok Colesberg mellett ujjlag vereséget szenvedett. A küzdelem terjedelmére vonatkozó közelebbi részleteket a cenzura visszatartotta.

(Kölcsonös szemrehányások.)

Fokváros, február 6.

Krüger és Steyn elnökök e hó 3-ikán Lord Roberts tábornaghoz felszólamlásokat küldtek, melyben tábornoknak a házak szétrombolása és a földtulajdon elpusztítása ellen.

Roberts ma válaszában kijelentette, hogy a panaszok határozatlanok és alaptalanok. Rosszakaratu rombolás nem felel meg az angolok szokásainak. Roberts sajnálja, hogy a két köztársaság csapatai különböző esetekben vétenek a civilizált nemzetek hadi szokásai ellen, különösen az által, hogy azokban a kerületekben, amelyekbe behatoltak, Viktória királynő szabad alattvalóit hajlékaikból elűzték. Az pedig, hogy az embereket királynőjük és saját hazájuk elleni harcra akarják kényszeríteni, barbár kísérlet.

(Chamberlain beszede.)

London, február 6.

Chamberlainnek a képviselőházban tegnap tartott beszédét valamennyi lap, a radikális lapok kivételével, a legmelegebben üdvözi. Valamennyien csodálattal adóznak a beszéd ügyességének.

London, február 6.

Az egész sajtó, a radikális lapokat sem véve ki, ujjong Chamberlain beszéde miatt, mely a háborúpártnak az egész vonalon való győzelmét jelenti. Harc a késhegyig, ezental a jelszó.

(Vegegy hírek.)

Hamburg, február 6.

A Hans Wagner nevű hamburgi bárka, a melyet az angol hatóságok Port-Elisabethben lefoglaltak, a hajótulajdonoshoz érkezett távirat szerint, Port-Elisabethből tovább ment. A Hans Wagner volt az utolsó hajó, amelyet az angolok Dél-Afrikában lefoglaltak.

London, február 6.

A Standard a bankamatlábnak 3 és fél százalékra való leszállítását lehetnek tartja, mert az átmenetileg megkönnyitné a háboru céljaira fölveendő nagyobb kölcsönök effektuálását.

London, február 6.

A Standard értesülései szerint Millner kormányzó és Lord Roberts az angol kormánynak igen gyakran túlságosan optimisztikus jelentéseket tettek, ami a háboru eddigi szerezésénél vitelére igen nagy befolyással volt.

London, február 6.

Az általános érdeklődés legújabbban teljesen a fokföldi gyarmatok helyzete felé irányult. Angliában attól tartanak, hogy Norvalfontain várost legközelebb már elfoglalja az ellenség.

Sopron, február 6.

A tegnapi lóvásáron angol és francia tisztek körülbelül háromszáz lovat vásároltak.

London, február 6.

Fokvárosból táviratozzák: Roberts főparancsnok proklamációt intézett a boerokhoz, melyben arról biztosítja őket, hogy Anglia fajuk iránt nem viselteti ellenséges érülettel és felhívja őket, hogy tegyék le a fegyvert vagy pedig szökjenek meg a köztársasági hadseregéből. Anglia ennek ellenében megígéri nekik, hogy a háboru befejezte után visszaadja nekik magántulajdonukat. Ezt a proklamációt valószínűleg az a hadtest fogja magával vinni és kihirdetni, mely legközelebb bevonul az Oranje szabad államba.

Brüsszel, február 6.

A francia kormány jelentést kapott, mely megerősíti azt a hírt, hogy Anglia egyiptomi csapatokat akar Transvaalba küldeni. A terv ellen Franciaország erősen tiltakozik.

(Leyds.)

Berlin, február 6.

A kormányhoz közel álló körökben kedveltséget okoz Leyds itteni fellépése, mely azt a benyomást teszi, hogy Leyds látogatásával nagy politikai misztériót teljesít. Leydsnek a birodalom befolyásos gyarmati köreivel való bensős érintkezése kétségkívül diskreditálja a német politika őszinteségét Angliával szemben, a nélkül, hogy a birodalmi kormány az ellen valamit tehetne. Leyds bizonyos alsó áramlatokat céljaira kihasználja iparkodik, de nem lehetetlen, hogy ha akcióját folytatja, hideg vizsugarakat fognak ráölelni.

HIREK.

Börkötényes Abszík.

— Hja, Párisban, Londonban más sora van a munkásnak. Megbecsülik, nem tiltják ki a tudományok csarnokából, sőt tanítják, szórakoztatják... — a kevésbé hevílőkeny szónokok így sóhajtának föl a vasárnapi munkásgyűléseken. Persze, nálunk nem is ember a munkás. Igaz, hogy az iparosok oktatására országos bizottság alakult, igaz, hogy ez a bizottság ambícióval működik, de az illyesfélől jobb megfélekedni. Már az elégedetlenséget is megirigyelték a munkásembertől? A bizottság azonban dehogy bolygatja meg az elégedetlenséget elnyűtt politikáját. Nem, példa rá az elmúlt vasárnap. A Nemzeti Muzeumban dr. Kuzsinszky Bálint tartott előadást a régiségekről és a régiségtárban megjelent körülbelül negyvenöt munkás. Nagy figyelemmel hallgatták az érdekes előadást. Negyvenöt munkás Budapest száz-ezer munkása közül. (Mondjuk háromszáz az iparművészeti és a technológiai muzeumban volt.) Nemde, szegényletes módon csekély ez a szám? A börkötényes Abszík egyszeriben lefzók a tudomány-egyetem Abszíkait. Nem kíváncsiak a magyar munkások arra, amivel őket vasárnap délután szórakoztatni kívánják a nagy urak. Koresmába, vagy kávéházba mennek és a sűrű füstben szidják a világot, az osztályuralmat.

Vagy talán nem eléggé vonzó a vasárnap délutáni előadás? Nem ártana az iparos-egyesületektől ezt megkérdezni. — Mert megdöbbentő az indolenciának ez a foka. Mivel foglalkoznak vasárnap a mi komoly iparosaink? Jó lenne ezt tudni. A Ferenc József ösztöndíjjal egy Ormos Gyula nevű lakatot az Országos Iparegyesület ajánlatára a külföldre küldtek. A kitüntetett iparos roppant érdekes levélben számol be a Magyar Ipar hasábjain külföldi tapasztalatairól. A hazai viszonyokat összehasonlítja a külföldiekkel és többek között ezt mondja a budapesti iparos szakegyesületekről:

A nagy címekkel hirdett iparosképző-egyletekben is hallottam ilyfajta okoskodásokat, t. i., hogy van-e Isten (vagy nincsen), továbbá a büszkeséget, ugyszintén az egyletekben, mint a műhelyekben megtalálhatjuk az ifjabbakkal szemben. Továbbá a párbajmánia, a szindarabok utánzása, ugyanynyira, hogy az ember inkább a fellépőn, mint a darabon magán mulathat. Meg a sok izgalmas regények, amelyekben kétszer, háromszor is megölnék valakit és mégis megél stb. Iparos-egyleteink többnyire a fentemlítettékkel vélik tagjaikat képezni, ha máskor nem, szombaton, vasárnap együttesen jól berugni, de szaklapok, vagy szakképzés, a miután él az iparos, azok legkevésbé találhatók.

A sörös legény háromszor bejár a műhelybe, így rendes időnkint ihat a munkás, ha jól esik neki, mindazáltal nem szerepel itt (a külföldön) a blaumontag, a munkás ember nem issza úgy le magát szombat és vasárnap, mint a mi munkásaink.

Ime, ezt munkásember mondja, akiről föl sem tehető, hogy animozitással beszél munkástársairól. Ez a kép szomorú. A leg-szomorubb pedig az, hogy a kivétel elenyészően csekély százalék. Az iparosok oktatására alakult országos bizottságnak új programot kell teremtenie. A nemtörődömség ilyen megdöbbentő bizonyítéka, mint az elmúlt vasárnapé, reformokat kíván. Az újításokra pedig nincs nagy idő, holnap már a negyvenöt munkás huszonötre apadhat le. És a börkötényes Abszík erősbödnek. A tudatlanság pedig veszedelmesebb fegyver, mint a fölvilágosodottság.

(H-u.)

Budapest, február 6.

— EUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése

ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezental ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— Személyi hír. Bécsből táviratozzák: Erzsébet főhercegnő, az özvegy trónörökösönő leánya február végén hosszabb időre Bozenbe utazik.

— A hercegreprimás római útja. Vaszary Kolos biboros hercegreprimás az eddigi megállapodások szerint április második felében utazik titkárával. dr. Kohl Medárd pápai prelátussal Rómába és ott fogja tölteni az egész májust. Az országos zárandoklat, melyet a központi bizottság nagyban szervez, májusban indul Rómába, hogy a szent év alkalmából a magyar katolikusok hódolatát XIII. Leó pápának bemutassa. A magyar zárandoklat a hercegreprimás fogja a szent atya elé vezetni. Az országos zárandoklat iránt különben úgy a fővárosban, mint a vidéken nagy az érdeklődés s előreláthatólag több különvonat szállítja majd a zárandoklatot Rómába.

— Ottó főherceg a műteremben. A bécsi Képzőművészeti Akadémiának új lakója van: Ottó főherceg, aki nagy passzióval festegést most néhai Huber professzor műtermében. A főherceg nagyon szorgalmasan járogat a műterembe, ahol Pochwalski tanár segít neki tanácsal és korrektúrával. Az első kép, amelyen a főherceg dolgozik, huszár-genre lesz. Naponta egész sor huszárt parancsolnak a műterembe, ahol bizonyára kellemesebb szolgálatot végeznek, mint künn a gyakorlótéren.

— Bál az udvarnál. Bécsből táviratozza tudósítónk: A mai „bál az udvarnál” ragyogó lefolyású volt. Az ünnep fényét a király megjelenése is emelte, ott voltak azonkívül a főhercegek és főhercegnők csaknem teljes számban, a cumberlandi herceg, Fülöp és Lipót koburgi herceg, Miksa badeni herceg, a közös osztrák kormány tagjai, a diplomáciai kar és nagyon sokan a bécsi és magyar arisztokrácia köréből. Az udvarnál adott bálról ma Stefánia főhercegnő, aki az udvari bálóknak hosszú éveken át központja volt, hiányzott. Az elmaradása okát eleinte nem tudták, csak később értesültek arról, hogy Stefánia főhercegnő három nap óta ágyban fekvő beteg. Az özvegy trónörökösönő tudóhurutban szenved, állapota azonban nem az aggodalomra okot. A király leánya, Mária Valéria főhercegnő, aki ma érkezett meg Wallseeből, szintén távol maradt a bálról. Mint már az udvari bálon, — úgy a mai bálon is Stefánia főhercegnő leányának, Erzsébet főhercegnőnek megjelenése nagy érdeklődést keltett. A főhercegnő az első keringőt gróf Ceschi gárdahadnaggyal táncolta, első négyesét Taxis Miksa Egon herceggel lejette. A bált gróf Széchenyi Péter főhadnagy, gróf Széchenyi Imre volt berlini nagykövet fia nyitotta meg Anunciata főhercegnővel. A király dsidás ezredének egyenruhájában jelent meg a bálon. Mindenekelőtt a diplomáciai kar tagjait szólította meg; először Talliani nunciust, azután gróf Goluchowski külügyminisztert és Kállay Béni közös pénzügyminisztert, aki nejevel és leányával volt jelen. Eulenburg herceg, gyásza miatt távol maradt az ünnepélytől. A magyar mágnások közül ott voltak többek közt gróf Széchenyi Manó, a király személye körüli miniszter, gróf Festetics Tasszilo, gróf Schönbörn és gróf Szécsen Miklós első osztályfőnök.

— Porosz herceg Bécsben. Henrik porosz herceg legközelebb Bécsbe érkezik, hogy a királynak megköszönje az osztrák-magyar tengerészet altengernagyává való kinevezését. A herceg február 11-ikén érkezik Bécsbe udvarnagya, Seckendorf altengernagy és hadsegéde, Witzleben korvetta kapitány kíséretében. A herceget a déli vasut pályaudvarán a király és a főhercegek fogadják. A vendégek a Burgban fognak lakni. A herceg tiszteletére február 11-ikén diszebed lesz a német nagykövetség, 12-ikén pedig udvari ebéd a Burgban. A herceg 12-ikén este utazik Berlinbe.

— Ipariskolánk Párisban. A párisi kiállítás magyar iparoktatási csoportjában a hazai ipariskolák növényekéi által készített munkalathoz egy része (egy fogadó-, uri dolgozó- és ebédlő-szoba berendezéstárgyai) február 8., 9., 10. napján a m. kir. technológiai iparmuzeumban (VIII. József-kürt 6.) lesznek kiállítva. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter február 7-én szerdán délután 4 órakor fogja a kiállítást megtekinteni.

— **A görög király bálja.** A szerencsétlen véget ért háború óta nem igen volt kedve a mulatságra a görög udvarnak. A palota valóság-gal gyászolt. Csendes, komor maradt farsangban is. Most azonban — úgy látszik — felejtteni kezdik már a csapást, ami a nemzetet érte s a napokban bálit rendezett az udvar. Roppant nagy előkelő publikum jelent meg a fogadásra. Több mint 2000 vendég tolongott a nagyteremben, a midőn a herculesi termetű Hatzipetros szárnysegéd hangos „Opiso” („vissza”) kiáltással helyet kért az udvar számára. A legfőbb ideje is volt már, mert a felhangzó nemzeti himnusz hangjai az udvar közeledését jelezték. Görög udvari szokás szerint az udvar bevonulásakor a hölgyek és urak külön sorfalat képeznek. Elül jöttek az aranytól ragyogó és érdemrendekkel büszkédkedő udvari tisztviselők és főhadsegédek, utánuk nyomban a király, a még mindig szép királynőt vezette karján. A fejedelemnek fején pompás gyémántdiadém ragyogott, gyöngyszínű ruhája vakító gyémántszemekkel volt elárasztva. A bájos és rendkívül népszerű trónörökös nő világozó rózsaszínű selymruhát viselt. A királyi családot a diplomáciai testület és a miniszterek követték hölgyekkel. Kellems főtűnést keltett báró Burian osztrák és magyar követ fényes magyar egyenruhájával. A király az első négyest az angol követ nejlével Lady Egertonnal táncolta, míg a királyné Onon orosz követtel lejtett, a trónörökös pedig báró Burian nejét vezette. Főtűnést keltett Mária hercegnő táncosa, akit csak kevesen ösmertek. Különösen főtűnt, hogy az ösmertlen fiatal ember frakkját egyetlen rendjel sem díszítette. A kedélyek csak akkor nyugodtak meg, amikor megtudták, hogy a titokzatos ösmertlen nem más, mint Kréta ujonnan kinevezett pénzügyminisztere.

A hölgyek izléses és rendkívül fényűző toilleket viseltek. Nagy főtűnést keltett tizennyolc fiatal amerikai szépség, kik Athén nevezetességeit jöttek megbámulni és meghívót kaptak az udvari bálra. A királyné ismételtén társalgott az amerikai hölgyekkel. Érdeklődést keltett, hogy a bájos Mária hercegnő egyetlen táncot se mulasztott el s György herceg hatalmas alakját is szüntelenül a legszenvedélyesebb táncosok sorában lehetett látni.

— **Felolvasás.** Az úpesti Közművelődési-kör a hó 8-án, csütörtökön felolvasással egybekötött mulatságot rendez a kör helyiségében. A rendezőbizottság erősen buzgólkodik a mulatság sikere érdekében. Az estén Vészi József országgyűlési képviselő a *Budapesti Napló* főszerkesztője fog felolvasni.

— **Jóteköny adomány.** Dr. Sámuel Lázár, a dícsádi kerület országgyűlési képviselője a szilágymegyei iskolákba járó összesen 234 gyermeknek karácsonyra kétezer koronát érő ruhaneműt ajándékozott. A kultuszminiszter ezért, mint a hivatalos lap mai száma közli, köszönetet mondott a jóteköny képviselőnek.

— **Virágzásokor.** Egy nyírfa állt az erdőben, egy kedves, fiatal nyírfa. A szél csókolta a virágát és dalt dalolt a virág. Mindenki szerette a nyírfa.

— **Miért illegeted magad?** — kérdezte a szél.

— **Kacagnom kell, kacagnom!** Az öreg fényő olyan bolondokat beszélt nekem. Találd ki, mit mondott! Roppant neveltséges, dehogyan fogod kitalálni, hogy mi lesz belőlem. A fényő azt mondta: — „Seprő, öreg seprő!” Hát nem neveltséges ez?

És illegette, billegte magát a nyírfa...

— **Jubiláló ezred.** Szászvároson az ott állomásozó 64-ik gyalogezrednek 4-ik zászlóalja a napokban ülte meg az ezred alapításának negyvenedik évfordulóját. A zászlóalj ünnepén a legénységnek Santner őrnagy zászlóaljparancsnok német, Papp Emil százados pedig román nyelven mondta el az ezred történetét. A jubileum alkalmából banket volt, amelyen a megvált *Pogány* Béla Hunyadmegye főjegyzője képviselte. Felköszöntöket mondtak: Santner őrnagy a királyné, *Pogány* Béla főjegyző a tisztikarra, *Tomsán* esperes a katonaság és polgárság közötti jó egyetértésre. Az ünnepély során felolvasták *Károly* szászweimari hercegnek, az ezred tulajdonosának táviratát, amelyben az ezred üdvözlésére válaszolt.

— **Halálozás.** Engel Károly tegnapielőtti Pozsonyban rövid szenvedés után meghalt. Érdekes alakja volt az öreg a városnak. Észak-Pemorszyagból ment oda mint egyszerű szobafestő. Pozsonyban letelepedett és nem sokára keresett mestert volt. Gyorsan elajándította a magyar nyelvet. Ő volt az, ki *Fadrusz János* nagy talentumát felfedezte és a zay-ugróci fiametszeti iskolába elhelyezte.

— **Magyar detektív a boeroknál.** A fővárosi detektív karnak egyik legügyesebb tagja, *Fekete József* — mint ismeretes — pár héttel ezelőtt megszökött, mert egy háziúr, akinek több házat kezelte, mintegy tízezer forint eliskasztása miatt feljelentést tett ellene. A háziúr azóta visszavonta panaszát, de *Fekete József* nem jött bába. Helyette egy levél érkezett *Gibraltárból*, melyben hírül adja, hogy *Transvaal*ba megy és beáll a boerok hadseregébe.

— **Sportszenvedély a háboruban.** A sportszenvedély, úgy látszik, egyike a leghatalmasabb emberi indulatoknak. Hiszen még emlékszünk rá, hogy *Buller* tábornok, mielőtt a harcba indult volna, ekként buszoszott el barátaitól:

— A derbyra feltétlenül itt leszek!

Nem is merlegette a háború esélyeit az angol tábornok, még csak unokájának a születésnapjára sem ígerte visszajövetelét, csak egyre, csak egyre kellett gondolnia a távozás pillanatában: a derbyre! Mert nem lehet meg a derby *Buller* tábornok nélkül...

És úgy látszik, hogy a transvaaliak se különbek a sportszenvedély dolgában, mint ellenfelük. Mert hiába dul a háború réme, mint *Prétoria*ból jelentik, még ez idén is megtartják ott a löversenyeket. Amerikai sportlapokban olvassuk, hogy szigorúan be fogják tartani a terminusokat, persze per accidens. Kérdéses persze, hogy vajjon megkaphatják-e az angol szokékat a transvaali löversenyekre. Ami az angol telvéreket illeti, erre vonatkozólag *Transvaal*ban jó reménységgel vannak eltelve, mert mostanság hozzászoktak a boerok, hogy minden, ami angol, akár ember, akár ló, — győzzenek.

— **A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya** ma délután *Vészi József* elnöklése mellett ülést tartott. *Szatmári Mór* titkár bejelentette, hogy egy névtelen adakozó négyezer koronát, a kis-sebesi gránit bányák részvénytársasága kétszáz koronát s az első magyar szálloda r. t. 100 koronát adományozott az egyesületnek. A választmány mind ezért hálas köszönetet mond. Egy egyesületi tag felzabolására a választmány foglalkozott egy folyóiratban megjelent közleménnyel, amely az újságírói karról elítélőleg emlékezik meg. A választmány ebben az ügyben érdemleges határozatot nem hozott, hanem elhatározta, hogy a cikk íróját a legközelebbi rendkívüli választmányi ülésre meghívja a fővilágosítást fog tőle kivanni a cikkben foglalt sértő állításokról. *Cziklay Lajos*, a segítő alap igazgatótanácsának alelnöke jelenti, hogy ez évben 1630 koronára segély-külsőnt osztott ki a segítő alap tagjai között s 120 koronára segélyt nem-tagok között. Végül nyolc új tagot vettek föl az egyesületi tagok sorába, közté *Rákosi Jenő* és *Gelléri Mór* lapszerkesztőket.

— **Nem rossz.** Egy krajeáros reggeli lap mai száma ezt jelenti Kunszentmártonból:

„Ma délelőtre várják ide Simát, ha nem jön el, akkor táviratilag küldik a törvényszéki orvost Szentestre”.

Nem rossz.

— **Az influenza Rómában.** *Rómából* jelentik, hogy az influenza-járvány már szünőfelben van, aminek az az oka, hogy alig van ember, aki már át ne esett volna rajta. Különösen az orvosok és gyógyszerészek szenvedtek sokat, mert eltekintve attól, hogy ők is átesetek a betegségen, a kimerültség kellett dolgozniuk. Az influenzán átesett a pápa, *Marijt* királyné, *Pelloux* miniszterelnök és *Bacelli* közoktatási miniszter.

— **Házasság.** *Benke* Gyula országgyűlési képviselő és a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Intézet vezérigazgatója s neje szül. *Szenes* Ilona ma ülték meg egész esendőben ezüstlakodalmukat. Számos rokon és barát szívélyes üdvözléssel vett részt a jubiláló pár ünnepén.

Saskővári *Saskőly* József fővárosi tanár eljegyezte *Pap* Mariska kisasszonyt, *Godá* Béla győrmegyei alispán gyámleányát.

Gyalui *Rosenberger* Ignác nagybirtokos leányát *Ilonkát*, eljegyezte *Mendl* L. Simon Tordaról.

Dr. Poór Ferenc fővárosi orvos, néhai *dr. Poór* Imre egyetemi tanár és özvegye született *Birtly* Paulin fia ma eljegyezte *Vuk* Annát, özvegy *Vuk* Alajosné született *Strobents* Adel leányát.

Szpit Gyula eljegyezte *Ruttkay* Ilonka kisasszonyt, *Ruttkay* Sámuel, a budapest-szent-lőrinci helyierdeki vasút állomásfőnöke leányát.

— **Az arzeny New York.** A nagy amerikai metropoliban — úgy látszik — dühöng az erkölcs. A Heine emlékének szentelt monumentális kutat nemrég egy északra össe-vissza törték ismeretlen tettesek csupán azért, mert a kut tervezője sok ruhátlan márvány-niával ékesítette az emléket. Ezeknek a nimfának fejüket, lábukat, kezüket porólylyal verték le.

— **Erősítik a francia tengerpartot.** A *Magyar Tengerpart* egyik munkatársa, egy volt tengerésztiszt, nemrégiben beutazta a Földközi-tenger északi részét s azt a fontos hírt közli az újságjával, hogy a francia hadügyi kormány egész titokban nagyszabású erősítési munkálatokat végeztet a Földközi-tenger mentén. Marseille-től és Toulontól egész Villafrancaig a partérszen serényen folyik a munka. Hatalmas védfalakot emelnek, melyeknek háta mögött messzeborodó ágyuk részére készítönek telepöt. A francia lapok hűségösen elhallgatják az építkezést, a part-hatóságok pedig a kíváncsi idegenek elől azzal a felelettel térnek ki, hogy hullámtörő gerákat építenek. Allitólág már több partmenti területet kisajátítottak ily célra. Janet-főknél a Croizet-erődnél, valamint Montrosse-erődnél hatalmas villamreflektorokat állítanak fel, melyek ily erős fényvel fognak bírni, hogy nyolc tengeri mért-föld távolra még a legkisebb hajót is megvilágítják. E partvédelmi munkák kiegészítő részét képezik annak az általános védelmi tervezetnek, melyet pár hóval ezelőtt elfogadott a hadügyminiszterium s melynek keresztülvitelére nem kevesebb, mint 900 millió frankot irányoztak elő.

— **Calmann Lévy halála.** Párisból jelentik hogy a legnagyobb és legérdemesebb francia kiadók egyike, *Paul Calmann Lévy* tegnapielőtt meghalt. *Calmann Lévy* kiadványai révén világhírre tett szert. Ő alapította és szerkesztette is eleinte a *Revue de Paris*, amelyet a legelőkelőbb francia folyóiratok egyikévé sikerült tennie.

— **Musztafa.** Nálunk bezárnák Musztafát, a hazájában pedig különös kegyképpén három — nem ordt — három már kiselejteztet három-hölyget ajándékozott neki a szultán. Musztafa tudniillik udvari szállító. Ő látja el különös finom falatokkal a szultán háremét s olyan remekül ismeri ő felsége izlését, hogy nem igen van eset arra, hogy olyan leányt, amelyet ő hozott, visszautasítsa akár a szultán, akár a három sorozó-bizottsága. Ugyanaz a Musztafa ő, aki el-szerelte egy hárembe *Genela* Szilviát, azt az olasz kisasszonyt, aki miatt majdnem háború világ lett két országban. A kitűnő kereskedő már szépen megszédte magát az üzlet révén. Különösen olasz lányokat portál, ez a fajta tudniillik a legdrágább a portékában. A szépiért két-három ezer piasztert is adnak a pénzes urak.

Hogy a magyar leány is kelendő áru lehet odalenn, arról egy székegy-kereszturi értesítés ad számot. E szerint csak a napokban a kereszturi járás területéről tizenöt leány tűnt el. Egyszerre tizenöt. Egyik visszaszökött s attól tudták meg, hogy egy kis fekete ember szököttette át a határon a leányokat s Törökországba vitte valamennyit. Kissé rejtelmesnek tűnik föl nekünk az eset, de idenyomtatjuk úgy, hogy a kereszturi újságtudósító írja.

— **Hirtelen halál.** *Kolbenheyer* Győző soproni születésű 41 éves főmérnököt, aki a földmívelési miniszterium műszaki gazdasági osztályába volt be-ozsva, ma reggel a Lipót-körút 25. számú ház harmadik emeletén lévő lakásában halva találták. A főmérnök ötletlen ember volt, s a ház felügyelője a hó 4-én éjjel 12 órakor eresztette be a házba. *Osvaldus*, a házmeester elmondta, hogy a főmérnökre az 555. számú hordár, meg a felesége takarítottak, akik a tegnapi nap folyamán a lakásban megfordultak, de miután azt hitték, hogy a főmérnök még alszik, takarítás után onnan távoztak, s a náluk levő kulcsossal lezárták a lakást. Ma reggel azonban a hordár — mert a tegnapi reggel előkészített ruhákat érintelenül találta, — bement a főmérnök szobájába s nagy rémülettel vette észre, hogy az ágyban halott fekszik. Rögtön értesítette az esetről az V. ker. kapitányságot, meg a földmívelésügyi miniszterium műszaki igazgatóságát. A rendőrök a helyszínere ment s a rendőrorvossal, meg a főmérnök több ismerősével s helyszíni szemlét tartott. Miután mindent teljesen rendben találtak s a halott testén semmiféle kül-erőszak nyoma nem volt, valószínű, hogy *Kolbenheyer* szívészélhűdés következtében halt meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Holttest a sikeken.** *Trautmann* Ferenc 55 éves vasesztérgályost, aki az Államvasutak nyugoti főműhelyében dolgozott, vasárnap a lipótvárosi teherpályaudvar közelében holtan találtak a sikeken. A szerencsétlen ember szombatn beteg jelentett és a betegségetől pénztár orvosi utványt adott neki. Azóta nem látta s vasárnap borzalmasan ösz-szeszozott holttestére bukkantak. Jelentést tettek a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást, hogy kiderítse, vajon öngyilkosságnak, vagy balesetnek lett-e áldozata. A holttestet feiboncolják.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finanszíroz találmányokat és beajástroz meg védjegyeket és mustákat. Felvilágosítás díjtalan.

meglobogtatja a levegőben parfümös csipkékendőkét s a legtrainirozottabb csárdástáncost is kifárasztja. A Népszínház ma esti vendégének ezenfelül még egyéb is növelte az érdekességét. Tudták felőle, hogy a szalonok parkettjéről a templom kereszttől vezetett az utja a színpad deszkáira, ahol egy rövid ideig tartott házasság után, jövőt, karriert keres. . .

Ezek után bevallhatjuk, hogy ha az ugynevezett „első színpadi kísérletek” általában gyanakvó tartózkodással fogadják különösen manapság, amikor annyi hivatalnoki lakás a színpadra, annál gyanakvóbb tartózkodással néztünk elébe a mai első debütnek, amelyről fel lehetett tenni, hogy első sorban egy karrier megkísérléséről van szó.

Mikor azonban a második felvonás közepe táján, (ekkor lép a *Biblisz asszony* prima-bellinájára, Thea, a színpadra.) a közpártú felpattant s egy fiatal, nagyon fiatal, bájos arcu, formás testű nőcske libbent a színpad elejére s a karmester pálcácskájának az intésére belefogott az entré-jába, mindjárt az első egy pár taktus után beláttuk, hogy bátran feladhatjuk gyanakvással teli, tartózkodó, kritikai álláspontunkat, mert *Bojári-Baligovich* Teruska azok közül való, akiknek joguk van hozzá, hogy megpróbálkozzanak a színpadi karrierrel.

Az ehhez való jogot pedig csak egyetlenegy dolog adja meg. A tehetség! És ezt jó lélekkel nem lehet ottól a fiatal asszonykától elvitatni. Nem színészkisikálóból került, alig is tudja még, mi fán terem a színművészet, — nemhogy a hatás ezernyi raffinement-jának a titkába be volna avatva, — a színpadnak magának az ökonomiájával és még sok más egyébbel sines tisztában és ennek dacára úgy mozog a deszkákon, mint aki sejtésszerűleg érzi, hogy a maga birodalmába lépett, ahol neki jogos keresnivalója van. Tudásról tehát szó sines ennél az újdonsült ifjú színésznőnél, amint nem is lehet, de sok a veleszületett kedvesége, a fiatalos üdésége s tehetség-sarjadzotta temperamentuma s minthogy egy jóvendőbeli énekesnői karrierről van szó, amit legelőbb kellett volna elmondanunk, egy kellemes csengésű, eléggé erős szoprán hangnak van a birtokában, amelyet jól esik hallanunk. Énekmodorából rögtön kiérzik, hogy azt éneki, amit csak tegnap tanult és pedig eléggé jól tanult meg; tulságosan ragaszkodik a „stimm”-jében leírt kótajegyekhez és taktusokhoz, nehogy valamiképp az iskola ellen vétsen s nem az érzés és felfogás dominál énekében, — de ha meggondoljuk, hogy egy első debütől volt szó, még énekbéli készsége is eléggé biztos záloga egy szép jóvendőnek. Szóval bátran ki merjük mondani, hogy a magyar operett-színpad egy nagyon figyelemre méltó tehetséggel gyarapodott meg, akinek jóvendőbeli fejlődése elébe méltán lehet reménykedéssel nézni. Ennek a fiatal tehetségnek a jövője most már csak a benne rejtőző belső kvalitásoknak a kérdése: a kérdés egyszerűen az, van-e szíve és művészi értelemben vett intelligenciája ennek az ifjú kezdőnek?

Ezt a jövő fogja megmutatni — de, hogy a Népszínház még az első kísérlet előtt honorálta a fiatal asszonyban mutatkozó kvalitásokat, az bizonyítja leginkább, hogy amennyire tudjuk, ma esti első színpadi kísérletét már egy népszínházi szerződéssel a zsebében tette meg.

Az érdekes színházi este a nézőtér természetesen a szorongásig megtelt s a nagy tapsvihar, amelylyel a fiatal kezdőt fogadták s amely az egész estén át végigkísérte, azt bizonyította, hogy mindazok eljöttek az első debütre, akik abból a társaságból valók, amelyből *Bojári-Baligovich* Teruska kiszakadt, hogy egy új világba lépjen át.

Nagy művészettel játszotta *Küry* Klára Chatellerault márkinét s a többi szereplőt *Németh*, *Solymosi*, *Szirmai* és *Gazi* Mariskát is erősen felvillanyozta játékukban az est érdekessége.

(M—s.)

**** Novelli a Vigszínházban.** A *Vigszínház*nak május havában a budapesti közönség részéről bizonyosan szívesen látott vendégművésze lesz. Ez a vendégművész *Ermete Novelli*, aki a modern olasz színpad elsőrangú nagyságának bizonyult első budapesti vendég szereplése alkalmával. A *Vigszínház*, mint értesülünk, már megkötötte *Novelli*-vel a vendég szereplése vonatkozó szerződést s a művész több estén át fog a *Vigszínház*ban fellépni.

**** Abrányiné Győrött.** *Abrányiné* asszony tegnap fejezte be vendégjátékait a győri színházban. Háromszor lépett föl, mindig zsúfolt ház előtt. Különösen érdekelte a közönséget a *Piros bugyellárisban*, *Török Zsófi* szerepében. A szubret-prímadonna addig csak hangversenyekben énekel népdalokat és népszínműben tógyszeres magyar parasztasszonyt ezáltal játszott először. A siker meglepő volt. A művész játék és beszéd dőlésében is kitűnően eltalálta

a népies stílust. A dalokkal természetesen annyira elragadta a közönséget, hogy az ismétlések egymást érték és némely számot háromszor is megújráztattak. *Angot asszony leányát* kétszer énekelte ismert finom művészetével, rendkívüli hatással. *Dobó* Sándor társulata a művészu tisztelőre kitett magáért és teljesen megfelelő keretét szolgáltatott a nagy sikerű vendégjátékokhoz.

**** Jászai Mari ügye.** *Festetics* Andor gróf, a Nemzeti Színház igazgatója, a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Égészen személyes ügyben kívánok egyet-mást elmondani, ha t. szerkesztő ur szíves lesz o soraimnak b. lapjában helyet adni.

Mindenelőtt megjegyzem, hogy nem szándékom a *Jászai* Mari és a Nemzeti Színház igazgatósága között föllmerült konfliktusra vonatkozólag nyilatkozni. Az — véleményem szerint — véget ért; a nyilvánosság előtt való további tárgyalása aligha lendít valamit a dolgon.

Jászai Mari — úgy értesültem — f. évi április hó 1-től elszereződött a Vigszínházhoz. Ha ez igaz, — és igaznak kell tekintenem a művésznőnek az újságokban megjelent nyilatkozatait után, — fölöslegesnek látszik minden további nyilatkozat.

De szükségem érzem annak, hogy ne hagyjam megjegyzés nélkül *Jászai* Mari azon levelét, amelyet 1900. évi január hó 18-ikán küldött *Szécsi* Ferencnek, s amely 3 héttel később, vagyis f. hó 4-én megjelent a *Budapesti Napló* tárcarovatában.

A művésznő erősen mentené az, ha ezt a *Szécsi*-hez írt levelét az ő tudta és beleegyezése nélkül tették volna közzé.

Megvallom, ezt hittem, és vártam egy pár napot, nem jelenti-e ki a művésznő, hogy ezt a levelet nem szánta a nyilvánosságnak; ezért nem szoltam hozzá a leveléhez s különösen annak az én személyemet érintő részéhez, a mai napig.

Sok mondani valóm nem lesz.

A művésznő o levelében *tönkrejuttott mánásnak* nevez, amely kvalitás — ugymond — nem adja meg annak a *Janak* a színházvezetéshez való hivatottságot; hogy a színházat nekem adták privat tulajdonul; kontroll nélkül, hogy belőlük (t. i. a művészi személyzetből) éltem, rajtuk rágóáltam és nem hallottam meg sikoltozásukat, mert olyankor én bicikliztem.

Mélyen tisztelt művésznő, én nem vagyok *tönkrejuttott mánás* és nem ez a kvalitáson indított arra, hogy kiszakadva a fajtámbeliek közül, a magyar színészet szolgálatába álljak, amely uton feljuttottam a Nemzeti Színház igazgatói polcára.

Az én utam becsültes volt és egyenes volt, és tiszteltreméltó volt. Önnek ezt értenie kellene.

Engem is az ifju, rajongó, leikemben égő tűz hajtott arra a pályára, amelynek ön egyik ragyogó fényessége. Hogy ráléptem, abban önnek is van jelentékeny része.

Grófi kvalitáson nem vált előnyömré, hogy színészsé lettem. Ez a kvalitás, amelyet sok más pályán talán előnyömré használhattam volna ki: itt csak hátrányomra szolgált. A színészkisikolába léptem mint 18 éves gyerek, ahol *Szigeti* József és *Paulay* voltak a tanárim; elvégeztem az iskola 4 éves tanfolyamát, aztán elszereződtem Kolozsvárra; közel 10 évig színészkedtem a vidék kisebb-nagyobb színpadain, míg végre a Nemzeti Színházhoz kerültem fel, ahol 1 évi színészkedés után titkára lettem az intézetnek, *Paulay* halála után pedig igazgatója.

Az ut — ismétlem — egyenes volt és a leg-tisztességesebb. Mindig önnkel voltam és önök által lettem azzá, a mi vagyok.

Az önök fajtájából való vagyok és erre mindig sokat tartottam, tartok ma is; — és ez nemcsak büszkeségem, de erősségem is.

Hogy e mellett megőriztem valamit a grófból is, azt bocsássam meg nekem a művésznő.

Ezért mondhatják azt, hogy nem értek a színház igazgatásához, kritizálhatják képességeimet s ön mélyen tisztelt művésznő — egészen kiváltásosan, nyilvánosan is: de lokem igaz meggyőződésével és önérzettel tiltakozom a vád ellen, hogy betolakodó vagyok.

Fogadja t. szerkesztő ur kiváló tiszteltem kifejezését.

Budapest, 1900. évi február 6-án.

Gróf *Festetics* Andor.

**** Az Operaház új tagja.** Az Operaház igazgatósága — mint már említettük — folyó évi februártól egy évre szerződtette *Palóczy* Fabianek Berta sopran énekesnőt. A fiatal művésznő a bécsi konzervatóriumban végezte tanulmányait; a kolozsvári nemzeti színháznál kezdte meg énekesnői pályáját, további kiképzését Párisban nyerte, hol *Marchesin* tanult. Szerződtetése igen sikeres próbaéneklés alapján történt.

**** Meghalt színész.** *Magyar-Bolyban*, *Baranyamegyében* a napokban meghalt *Haday* Sándor, a vidéki színészet egyik jeles tagja. Az elhunyt, mint népszínművészes, sokáig kedvence volt *Dobrecen*, utóbb *Kolozsvár* színházi közönségének. Később át lépett a dráma terére, s itt is jelentős sikereket aratott. Tavaly nyáron tagja volt a *Városligeti Színház*nak s itt annyira feltűnt, hogy a *Vigszínház*nál tervebe vették a szerződtetését. Az elhunyt művész élete delén, harminkegyszer éves korában tört le hosszú, kínos betegség után.

**** Az elvesztett Mignon.** *Leszkay* András, az aradi színház igazgatója már e hét végére kinttette *Ambroise Thomas* Mignon című operáját. A színlapok mindmáig szombatra hirdették az opera premierjét,

míg hirtelen kiderült, hogy a *Párisból* megrendelt partitúra utközben a postán elkallódott. És így most már nem lesz Mignon Aradon.

**** Az igmándi kispap.** A Népszínházban holnapután, esütörtökön, kerül színe, hat évi pihentetés után *Berczik* Árpád nagy sikert aratott népszínműve, *Az igmándi kispap*, amelyet 1894. március havában a-ítak utoljára. A főszerepet *Blaha* L. asszony, — egynek kivételével — az összes előadásokon játszotta, s 6 játszsza most is. *Lassak* Zsuzsa kabinet szerepét *Hegyi* Aranka kreálta s legtöbbször is játszotta; utána *Csatai* Zsófi és *Csongori* Mariska is jeleskedtek benne. Ezuttal ismét *Hegyi* Aranka játszsa el régi kedves szerepét. A többi főszereplők: *Szabó* Antal, *Siposné*, *Vidor*, *Izsóné*, *Solymosi*, *Horváth* Vince és *Ujvári*.

**** Az Országos Színész-Egyesület panaszja.** Az *Országos Színész-Egyesület* tanácsa elhatározta, hogy felterjesztést intéz a belügyminiszterhez *Füredi* Mihály „színigazgató” ellen, aki most *Fiumében* működik társulattal. *Füredi* ugyanis nem szintársulatot, hanem dalostársulatot tart s ilyennek a szabályzat értelmében színdarabokat előadni nem szabad. A *Színész-Egyesület* tanácsa különben ezzel a felterjesztéssel a vidéki magyar színészet erkölcsi hitelét akarja megvédeni.

**** Házi hangverseny a Telefon Hírmondóban.** A beszélő újság ma este ismét hangversenyt rendez előfizetői szórakoztatására. A hangversenyek, amelyek elválaszthatlan kellőké immár minden uri család szórakozásainak, mindig a háziasság jellegét viselik magukon. Szeretik mindenütt, mert kedves, intím hangon lojba be magát a hallgató füllébe; kultiválja az éneket a legnagyobb opera áriáit kezdve a divatos operette kuplékig, a zenét mindenben, ami alkalmasnak nyert, költemények, monológok, csövegések mindmégannyi alkotó részei a hangversenyeknek, szóval egy sok oldalú jóbarát, aki még annyi elismerést sem kór, hogy megtapsolják érte. A mai hangversenynek programja is csak bizonygatóan szolgálta az itt elmondottaknak. Közreműködésüket megígérték: *Farkas* Józsefné, *König* Renée és *Serleji* Ida urók, *Czerner* Lajos, *Hegedűs* Ferenc és *Toronyi* Gyula urak. A hangverseny után 10 óráig a rendes esti olvasás keretében érdekes híreket olvastat fel a *Hírmondó*, ezután pedig 11 óráig *katona* és *cigányzene* lesz hallható.

Mignon.

Ismered-e a hont?

Ott, hol még — fájdalom —
Nincs myrthus, sem babér:
Nem oda száll dalom,
Hol forrón pezsg a vér;
Nem arra, hol a lég
Oly enyhe, tiszta, lágy,
A Vezuv lánggal ég,
S amerre vonz a vágy! . . .
Gúnyom nem éri őnt,
Óh szép Itália;
Csupán téged köszönt:
Vidéki Thália!

Árvult fejedre hints
Hamut szegény Arad!
Mert partitúra nincs,
És *Mignon* — elmarad.
E hír rád hogy hatott?
Tán olcsóbb lett a szesz?
Mignonot még hallhatod,
Ha partitúra lesz!
Gúnyosan néz le rád
A szép Itália,
Mert nincsen operád
Vidéki Thália!

Hogy mért épp téged ér
Majd minden soroscapás,
Kottákat hogyha kér
Megkapja bárki más!
Nem értem semmiképp
A posta útjait;
Mért sújtja mindig épp
Dobót vagy *Leszkayt*?
Valóságos regény
Svájcon, Strassburgon át
Mért bántja épp szegény
Vidéki Tháliát?

Mignon! így szól a hír,
Eztán még várni kár is;
Arad hiába ír,
Ha nem felel rá Páris;
S mindmáig a kevély
Még választ nem adott;
(Elvész minden levél,
Mely meg nem iratott!)
Hol nincs tél, jég, se hó,
S vidéki Thália,
Légy üdvözölve, óh,
Te szép Itália!

— kó.

MŰVÉSZET.

□ **Állandó ingyenes műtárlat.** Nagyjelentőségű gyakorlat lép életbe néhány nap múlva a Műcsarnokban. A *Képzőművészeti Társulat* rendezesíti az állandó művásárt, olyképp, hogy a Műcsarnokban *állandó és ingyenes kiállításokat* rendez magyar művészek műveiből, amelyek pótolni fogják a nálunk hiányzó műkereskedéseket. Nem kell azonban azt hinni, hogy itt holmi csekély Örtékű képek fognak felhalmozódni: a kiállításoknak is meglesz a maga zsűrije, amely gondoskodik a fog az állandó művásárra kerülő képek művészi színvonaláról. Az, hogy a társulat nem szed belépő-díjat a kiállításokon, elősegíti, hogy sok ember nézhessen meg az érdekeseknek ígérkező kiállításokat. Az ott kiállított műveket a vevő azonnal elviheti. Az első ilyfajta kiállítás február tizedikén nyílik meg, a Lietzenmayer-kiállítással kapcsolatban.

Ugyancsak a Műcsarnokban más kiállításra is készülnek. Március 3-án nyílik meg a Műcsarnok néhány termében a múlt évben elhunyt *Nemes Nándorné grófnő hátrahagyott műveinek kollektív-kiállítása*, amelynek tiszta jövedelme a *művészi nyugdíjalapot* fogja gyarapítani. A jótékony célra való tekintettel a belépőjegy ára két korona lesz. A kiállítás igen érdekes lesz, mert körülbelül 180 kép fog tanuskodni a művésznő nem mindennapi tehetségéről. Az elhunyt grófné nemesak jeles művésznő, hanem bőkezű műbarát is volt és végrendeletében *20.000 koronás alapítványt* tett *művészi célokra* a Képzőművészeti Társulathoz.

□ **A kereszténység az Iparművészetben.** Az *Iparművészeti Múzeumban* február 9-én, pénteken délután 5 órakor lesz a második ismeretterjesztő előadás. A múzeum első emeleti nagytermében tartja dr. *Czobor Béla* ezzel a címmel: *A kereszténység az iparművészetben.* A belépőjegyeket az iparművészeti múzeum igazgatói irodájában ingyen lehet kapni délután 9-1 óráig.

□ **Vásárlások a Műcsarnok téli tárlatán.** A téli kiállításon összesen 122 kép kelt el 138,752 korona értékben. Ebből a kormány vásárlása 84,190 korona, a királyé 9600 korona, a Képzőművészeti társulaté 8400 korona. Magánosok 41,572 koronáért vásároltak a téli tárlaton.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Kisfaludy-Társaság nagyhete.** A Kisfaludy-Társaság holnap szerdán délután 5 órakor *tagválasztó közlést* tart az Akadémia képes termében. Tárgyai: 1. Az 1899. Lukács Krisztina, az 1898-99. Bulyovszkyné, az 1897-99. Somogyi-féle pályázatok eldöntése. 2. Új pályázatok kiutazása ugyanezen pályadíjakra. A február 11-iki ünnepélyes közgyűlés tárgysorozatának megállapítása. 4. Két rendes tagsági, egy költői és egy írói hely betöltése.

Az ünnepélyes közgyűlés: vasárnap, február 11-én, délelőtt 10 órakor az Akadémia dísztermében lesz. Tárgysorát a tagválasztó közlés állapítja meg s az elnökség külön értesítőt fogja közzétenni. Az ülés után déli 1 órakor az István-szálló első emeleti termében diszalkoma lesz. Az ünnepi felkészítőt a Gyulai-serleggel Hededüs István mondja.

A tisztújító közgyűlést szerdán február 14-én, délután 5 órakor tartják az Akadémia képes termében. Tárgyai: 1. Az 1899. évi zárszámadások megvizsgálása; 2. Az 1900. évi költségvetés megállapítása; 3. Tisztújítás, előterjesztendő ajánlások alapján; 4. A könyvkiadó bizottságba 6 rendes tag választása; 5. A gazdasági bizottságba 3 rendes tag választása.

□ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután gróf *Teleki Géza* elnöklése alatt ülést tartott, melyen először *Nagy Gyula* titkár új tagokat jelentett be: *Kléh István* 200 koronával alapító és gróf *Károlyi Mihály* 400 koronával alapító tagokat. Kivülök beválasztottak 15 új évdíjas tagot. Ezután *Géczy Lajos* felolvasta *Szadeczky Lajos* egyetemi tanárnak: *A székhely határország szervezése és a módfeletti vészedelem* című tanulmányát. Az érdekes felolvasás végével a titkár bemutatta az 1899. évi zárszámadást, mely szerint a társulat múlt évi bevétele összesen 22.211 forint 81 krajcár, kiadása 20.769 forint. A társulat törzsvagyona 56.900 forint.

□ **A Magyar Földrajzi Társaság** e hónap 8-án, esütörtökön délután 5 órakor a tudomány-egyetem földrajzi intézetében (Szerb-utca 10.) felolvasó ülést tart, melyen *Dóczy Lajos* tiszteletli tag bemutatja az egyetem földrajzi intézete részéről a párisi világkiállításra küldendő tárgyakat.

□ **Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat** ma este *Agai Adolf* elnöklésével felolvasó ülést tartott. Dr. *Goldschmied Lipót* tanulmánya a *zsidó stírből*, amelyet *Lenkei Henrik* olvasott fel, azt bizonyítja, hogy ma nincs zsidó stíl a képzőművészetek terén, pedig régen létezett, amint Palesztinában máig fennálló három síremlék mutatja. Ezután *de Koss Arnold:*

A nő a zsidó irodalomban című munkáját olvasta föl. A felolvasó ismertette a nőkről való felfogását a különböző irodalmakban, majd a kereszténység felfogását, s aztán áttért a héber irodalom szerzőire. A felolvasó saját fordításában szemelvényeket mutatott be a héber költőkből, végül a XIV. és XV. századbeli zsrangon e nemű termékeit ismertette.

□ **Erdőn mezőn.** Természeti és vadászati képek. *Irtva Bársony István.* (Második kiadás. Ára 5 korona.) Az Athenaeum Bársony Istvánnak e nagy diszunkcióját kisebb és olcsóbb alakban is a közönség rendelkezésére bocsátja. Érdekes vállalkozás, mert Bársony azok közé az írók közé tartozik, akik predesztinálva vannak arra, hogy minél szélesebb körökben olvassák őket. Irásából egészség, frissesség és üdőség árad. A legnagyobb lírikusok egyike ő, akinek szíve forró szeretettel csüng ama végtelen szépségeken, melyeket leír. Ez teszi stílusát olyan meleggé, olykor lángolóvá is.

FARSANG.

□ **(A technikus táncmulatság.** A technikus táncestély évek óta egyike a leglátogatottabb mulatságoknak a farsangon. A rendezőség ma sem esalódott e tekintetben, mert a Royal fényes termei ismét megteltek válogatott, előkelő közönséggel, amelynek sorában nagyon sok szép leányt és fiatal asszonyt találhatott az ember. A mai mulatságon is a fehér és a rózsaszín ruhák domináltak, mely kivágással s a toilletek dolgában igazán feltűnően elegáns volt a technikusok mulatsága. A notabilitások között ott voltak a műgyetemnek csaknem az összes tanárai, akik nagy gyönyörűséggel szemlélték tanítványaiknak feszletlen, pompás mulatságát. A tánc fél tizkor kezdődött. *Radies Béla* kitűnő bandája csárdással nyitotta meg a mulatságot. Egy kissé nehezen indult ugyan meg a tánc, mert nagy volt a közönség, de a rendezőség segített a bajon s hamarosan volt hely elég a táncolók számára. A rendezőség szép táncrenddel akarta meglepni a hölgyeket, de a táncrendek nem sikerültek, úgy, hogy át sem vették őket s így egyszerűn, de csinos kartonlapokkal helyettesítették azokat. A mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: Antalik Károlyné, Antony Istvánné, Benedikt Józsefné, Bydeskuthy Lajosné, Beyvinkler Vilmosné, Bielek Mikéáné, Bodola Lajosné, Balázs Ernőné, Bezerédj Viktorné, Christofóli Vincéné, Dlauchy Guidoné, Eder Gézané, özvegy Erdőssy Károlyné, Felsmann Józsefné, Farkas Gyulané, Günther Antalné, Gradwohl Antalné, Geissler Arthurné, Heinze Albertné, Hellebronth Gézané, özvegy Jamnitzky Lajosné, K. Jónás Odónné, Jámor Gyulané, Jellinek Sándorné, özv. Jakabffy Ferencné, Khernd Antalné, Löllbach Gusztávné, Liedemann Rezsóné, K. Lipthay Sándorné, Lingauer Sándorné, Lindt Józsefné, Kolozsváry Miklósné, Metz Gusztávné, Martzy Lipótné, Pader Nándorné, Priebradny Odónné, özv. Pilon Bálintné, Peetz Samuné, Rost Otóné, Ruster Béláné, Rejtő Sándorné, Rauscher Lajosné, Rauscher Jánosné, Sámuel Ferencné, Szabó Antalné, Szalay Józsefné, Schmidt Sándorné, Steinecker Gaborné, Stieglitz Györgyné, özv. Terplan Lajosné, Tötössy Béláné, Töry Erőné, özv. Ursits Istvánné, Vancsey Sándorné, Vecsey Istvánné, özv. Zeuner Lajosné, Zsigmondy Béláné, özv. Zaitz Imréné, dr. Zsigmondy Jenőné.

Leányok: Antalik Alice, Antony Adél, Beszédes Irén, Beyvinkler Irma, Bielek Piroksa, Brsztovszky nővérek, Balázs Etelka, Bezerédj Ilonka és Mariska, Christofóli Augustas és Anyalka, Corchus Márta, Davida Vilma, Dlauchy Emília, Eder Margit és Pistike, Erdőssy Ilonka, Felsmann Ida, Farkas Mariska és Olga, Günther Ise és Nánika, Grimm Sárika, Gradwohl Paula, Geissler Margitka, Heinze Margit, Hellebronth Otti és Addé, Jamnitzky Elsa, K. Jónás Blanka, Jámor Tita, Jellinek Mariska, Jakabffy Mártha, Khernd Margit, Kausser Melanie, Kolozsváry Marianne, Löllbach Olga, Liedmann Erzi és Ella, Lingauer Mariska, Lindt Józsa, Metz Ilonka, Mudrony Mariska, Martzy Aranka, Osztócs Daisy, Pader Emma, Priebradny Irén, Pilon Rozina, Piringer Marianne, Telegdi Róth Margit, Rost Emma, Rauscher Kata, Rauscher Margit, Szabó Margit, Schmidt Gizike, Szalay Ágnes (Békés-Csaba), Stieglitz Mariska, Szedonits Blanka, Tötössy Ella és Irma, Ursits Jolán, Ujváry Valéria, Vancsey Irén, Vecsey Mariska, Weisinger Anuska, Zeuner Mártha, Zsigmondy Margit és Sarolta, Zaitz Luiza, Zsigmondy Viola.

□ **(Az építési és műszaki rajzolók bálja** iránt, amely február 24-ikén a Royal-szállóban lesz, már most is oly nagy az érdeklődés, hogy nagyon sok jegyet váltottak már, ami által a bál sikere mintegy biztosítva van. A meghívó, amelyet az egyesület egyik tehetséges tagja tervezett, egyike az idei farsang legsikerültebb meghívóinak. A táncrenddel oly meglepetést készít a hölgyeknek a buzgó rendezőség, melynek élén erényi *Ullmann Gyula* műépítész áll, ami felül fog mulni minden várakozást. Aki meghívóra igényt tart, vagy ezt meg nem kapta, jelentkezők a bál irodájában (VI., Kerepesi-ut 30. szám, I. emelet).

□ **(Az Egyetemi Kőr mulatsága.** Az Egyetemi Kőr szerdán, február 7-én este tartandó felolvasással egybekötött táncmulatsága igen fényesnek ígérkezik. A felolvasás után hideg buffet lesz, mely után megkezdődik a tánc, amelyhez *Pepe Károly* bandája fog muzsikálni.

□ **(Vásárosarnok örök mulatsága.** A fő- és székvárosi vásárosarnokok örszemélyzete ma este sikerült táncmulatságot rendezett a Rákóczy-terti vásárosarnok vendéglői helyiségeiben. Az estén megjelent *Ziegler Nándor* igazgató, *Heimbach* főfelügyelő s nagy számban a felügyelői és tisztikar is.

VIDEK.

— **(Bíróválasztás Kispesztén.)** Ma délelőtt zajlott le Kispesztén a községi bíróválasztás. Három jelölt volt: *Eder József*, id. *Arvay József* és *Ac László*. A választási aktus már délbén véget ért s az eredmény az volt, hogy *Eder József* lett a kispeshti bíró. Körülbelül négyszázszáz szavazatot le összesen. Ederre több mint 300 szavazatot esett, Arvay 90 szavazatot kapott, míg *Ac László*, a volt községi bíró csak hetet.

Nyiltér.

Köszönetnyilvánítás.

Felejtethetlen férjem, *Böhm József* elhunyt alkalmából oly számosan fejezték ki részvétüket, hogy azoknak egyenként képtelen vagyok válaszolni. Fogadták tehát mindazon t. testületek, intézetek, nemkülömben rokonaim, barátaim és ismerőseim, kik e súlyos csapás alkalmával részvétükkel felkerestek, ez uton legáltalában köszönetem.

Budapest, 1900. február 7-én.

Özv. Böhm Józsefné.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Páris, február 6. Az angol nagykövetség egyik diplomatája ugy nyilatkozott a *Gaulois* munkatársa előtt, hogy ha a francia sajtónak Angliával szemben való magatartása hozzá is járult némileg *Monson* nagykövet elutaszásához, ez csak egy kis felhőske, amely könnyen eloszlatható. *Monson* nem hirták vissza. Csak rövid időre utazott el.

Horvát tartománygyűlés.

Zágráb, február 6. A tartománygyűlés mai ülésén tovább folyt a *fiumei* kérdés fenyegetése. *Derecsin* polemizált *Plivericsnek* a *fiumei* kérdésre vonatkozó fejtégetéseivel. Azután *Khuen-Hédervány* bán szólt fel, aki kijelentette, hogy *Fiume* területiális kérdését megoldotta a 66. §. és egyúttal védelmezte a kormányt ama szemrehányás ellen, hogy nem óvja meg Horvátországnak *Fiume* való jogait. Azután a költségvetés II. fejezetét vita nélkül elfogadták és a III. fejezetet, (belügyi kormányzat) a tizenegyedik címig (utak) letárgyalták és elfogadták. A járási hatóságok címénél dr. *Potočný* panaszkodott a hatóságoknak a szocialista mozgalommal szemben tanúsított eljárása ellen. *Krajcovic* osztályfőnök azt válaszolja, hogy ő eddig csak agrár mozgalomról tudott, melyet igazgatók kerítették hatalmukba, akiket meg kell büntetni.

Ifju-csehek sztrájkja.

Prága, február 6. Az ifju-cseh városi képviselők elhatározták, hogy *Srbnek* polgármesterré való megválasztása után semmiféle javadalmazott állást nem fogadnak el a városi képviselőtestületben, tehát sem az első, sem a második alpolgármesteri állást, sem a fogyasztási adóigazgató állását. Elhatározták továbbá, hogy a városi tanács összes ifju-cseh tagjai, akiket a kompromisszum alapján választottak meg, lemondanak állásukról.

Az angol alsóház ülése.

London, február 6. *Wyndham* parlamenti államtitkár kijelenti, hogy az Indiából Délafrikába küldött csapatok pótlását most nem tervezik.

Balfour, a kinestár első lordja megjegyzi, hogy élelmiszereket mint ilyeneket Anglia nem tekintett hadi dugárúnak, de az oly élelmiszereket, melyek haroban álló hadseregnek vannak szánya, az államjogászok egyértelműleg dugárúnak tekintik.

Wyndham parlamenti államtitkár kijelenti, hogy alapos az a feltevés, hogy a Pretoria körül fekvő erdőkből sok ágyut küldtek az arevonalba. A Pretoriában maradt ágyukról nincs teljes értesülés. Néhány ágyu több mint 10.000 yardra visz. A december végén utnak indított ostromtrén ugyanily hordképességű ágyukat vitt magával.

Asquith támogatja *Fitzmaurice* indítványát s ezt azzal okolja meg, hogy ebben a kérdésben a kormány magatartása kritika tárgyává teendő. Az ellenzék ezzel azonban nem akarja annak a látszatát felkeltetni, mintha a pamzetben nem volna egyetértés.

Meg van győződve, hogy a kormány a háborút sem nem tervezte, sem nem óhajtottá és azt hiszi, hogy azt Krüger elnök Angliának szeptemberben tett javaslatát elfogadva megakadályozhatta volna. Eppen ezért a szükségesség parancsára kell, hogy a háborút végig küzdjék, és hogy a vitáknak megmutassák, hogy mind parlament, mind a nép egységes. Az ő nézete, valamint sok más ember nézete szerint a háború célja nem időleges, hanem maradóan megoldás, amely megőrjí a angol gyarmatokat egy jövőendő invázió kockázatától és amely egyforma jogot biztosít mind a két népfajnak. (Zajos tetszés az elnökökén.)

A francia szenátus.

Páris, február 6. *Fallières*, a szenátus ujonnan megválasztott elnöke mai székfoglalójában hangsúlyozta a szenátus magas tekintélyét, akár mint legfelsőbb bíróság jár el, melynek presztízse fölé emel a szenvedélyeknek, akár mint törvényhozó és köztársaság odaadó szolgálja szerepel. A most lefolyt szenátorválasztások megmutatták, hogy Franciaország szorosan egybe van kapcsolva a parlamenti köztársasággal és az államosny vagy plebiszcitum minden kísérletét visszautasítaná. Kívánatos, hogy Franciaország legközelebbi vendégeinek olyan nemzet képét mutassa, mely hazájában egybeforrva és hadseregére büszkén, bizalommal tekint a jövőbe.

Picquart pöre.

Páris, február 6. *Ficquart* ezredes nyílt levelet intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben tiltakozik pörének örökös elhalasztása s tervbe vett megkegyelmezése ellen.

A bányász-sztrájk.

Falkenau, február 6. A sztrájkolók száma 4179. A még üzemben levő gyárak közül csak némelyiknek van egy hétnél hosszabb időre való kőszene. Naponként átlag 125 waggon kőszent szállítanak el. A kőszén hiánya miatt 7962 gyári munkás közül 3672 van munka nélkül.

Prága, február 6. Taulitzben és Pilsenben a helyzet változatlan. Brűxben ma 158 waggon szenet bányásztak és 48 waggont elraktároztak. A sztrájkolók száma 6765. A dux-brűxi bányakerületben 107 akna közül 39-ban dolgoznak a munkások egy részével. Az aussig-komotauai bányakerület 107 nagyobb aknája közül ma 30-ban dolgoznak. Tegnap és tegnapelőtt 465 waggon szenet bányásztak. — Duxban a sztrájkolók száma 5119.

Az egyiptomi kérdés.

Páris, február 6. A *Matin* értesítése szerint a legutóbbi kairói hírek fölkeltették a külügyi hivatalok figyelmét. A nevezett lap kifejti, hogy Németországnak érdekében áll, hogy Franciaországhoz és Oroszországhoz csatlakozzék.

Közgazdasági táviratok.

Amsterdam, február 6. A németalföldi bank a leszámítolási kamatlábat 4%-ról 3 és 1/2-re szállította le.

Berlin, február 6. *Gabonapiac.* Észak-Amerika bányászata eleinte nem gyakorolt befolyást az itteni tőzsdére, később azonban mégis figyelembe vették. Buza 1/4, rozs körülbelül 1/2 márkával olcsóbb, Zab vontatott. Havazik.

New York, február 6. *(Értéktőzsde.)* Váltó Londonra 4.88%. Váltó Berlinre 94.1/2%. Ezüst 59.1/2%.

New York, február 6. *(Terménytőzsde.) (Zárlat)* Gyapolt: New Yorkban helyben 8.1/2% (8.1/2%). Márciusra 8.16. (7.92). Májusra 8.18. (7.92). New-Orleansban helyben 8.—. (8.—). — *Petrólium* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphában 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsír*: Western steam 6.40. (6.35). Rohe és Brothers 6.65. (6.60). — *Tengeri irányzata tartott.* Márciusra —. (—). — Májusra 39.—. (38.7/2%). Júliusra —. (—). — *Buza* irányzata állandó. Piros ősz helyben 76.1/4. (77.1/2%). Február —. (—). — Márciusra 75.1/2. (75.1/2%). Májusra 73.1/4. (74.1/2%). Júliusra 73.1/2. (74.—). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 3.1/2. (3.1/2%). — *Káv*: fair Rio 7. sz. 8.1/2. (8.1/2%). Márciusra 7.10. (7.25). Májusra 7.25. (7.40). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — *Cukor*: 4.—. (4.—). — *Őn*: 29.—. (28.92). — *Réz*: 16.62. (16.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 6. *(Terménytőzsde.) (Zárlat)* *Buza* irányzata állandó. Február 65.1/2. (65.1/2%). Májusra 67.1/4. (67.1/2%). — *Tengeri irányzata* állandó. Májusra 33.1/2. (33.1/2%). — *Zsír*: Májusra 5.92. (5.97). Júliusra 6.15. (6.10). — *Szalonna short* clear 5.95. (5.97). — *Sertészsír*: Február —. (—). — Májusra 10.90. (10.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Sikkasztó jegyző. *Kaiser* Alakár *eszterházi* járási jegyzőt a *soproni* törvényszék 1400 korona el-sikkasztása miatt két évi börtönrre ítélte. *Kaiser* a bűntelést azonnal megkezdte.

Az első verdikt.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, február 6.

Abban a teremben, ahol a falakat a magyar jogszolgáltatás történetéből vett képek díszítik, ma itéltek először magyar polgárok, polgártársak ügyében. A középkori igazságszolgáltatás borzalmas jelenetei és a mai rendezett, békés jogszolgáltatás felavató ünnepélye közé az emberiség egész története van beékelve, sok keserves küzdése az emberi fajnak, sok diadala az igazságnak és sok tévedése az emberi elmének. A mai nap új korszakot nyit büntető jogszolgáltatásunkban, olyan elv győzelmét jelenti, melyért a legjobbak viték ütközetebe tudásukat és lelkiismeretüket. De nem a végső fejlődés napja a mai, az emberi tévedéseknek még ezentul is tág tere nyílik. Az esküdt-bírósi intézmény hatalmas fegyver annak a kezében, aki megérett a fegyverforgatásra. Veszedelemes huszár azéban, aki a szölamok, szónoki tirádák tömkelegében nem veszi észre az igazságot. A tárgyaló terem igen könnyen válhatik aszógyártó, hatásvadászó emberek szántóföldjévé, amelyen hamis diadalok övezésére termelik a babért. Bizunk a magyar polgártársak józan, okos ítéletében, az ügyvédi kar komolyságában és a magyar bírói és ügyési kar hagyományos lelkiismeretességében.

Az új korszak első napjához méltó ünnep-séggel kezdődött a mai fő tárgyalás. Ezt nem írta elő a törvény sablonja s nem is tartozott szorosan a tárgyaláshoz. Mintegy átmenet volt a régi rendből az újba, amelynek hajnalhasadását akarták ékes szavakban üdvözölni az igazságszolgáltatás tényezői. A hivatásos bíró nyújtotta támogató karját a vád képviselőjének s emez oda-füzte a jognak védőjét, hogy azután mindhárman egy lélekkel fogadják magukhoz az igazságszolgáltatásnak új elemét, az esküdtbírot, aki ma először ült a bírói székre, hogy polgártársának ügyében ítéljen. Lélekemelő volt a pillanat, amikor az ünnepi ruhába öltözött esküdt, a vádló és védő s az ügyvédi kamara küldöttei előtt megszólalt a törvényszék elnöke, hogy üdvözölje a megjelenteket. Nem volt az bírósági eljárás, hanem egy darab eleven történelem. Határvölgye a magyar igazságszolgáltatásnak, amelyen túl elavult forma, régi szellem, innen pedig a liberális eszmék diadala ütött tanyát. S a nagy esküdtzéki teremben ekkor még nem volt vád-lott. A szem nem láthatott senkit a terem közepén, csak lélekben látta mindenki ott lobogni a haladás szellemét, amely ma egy modern intézmény kísérletében költözött be a magyar igazságszolgáltatás csarnokába.

A minden időkre emlékezetes tárgyaláson *Zsitvay* Leó elnököt, szavazóbírák *Lenk* Gyula táblai bíró és *Sántha* Elemér voltak. A jegyzői tisztet dr. *Krenedics* töltötte be. A közzvadász dr. *Gegus* Gusztáv főügyész-helyettes, a védelmet dr. *Bacsk* Frigyes ügyvéd képviselte. A tárgyaláson a budapesti ügyvédi kamara is képviseltette magát egy küldöttség által, amelyet *György* Elek kamarai elnök vezetett. A küldöttség a védői padon foglalt helyet.

Az érdemleges tárgyalást megelőzőleg *Zsitvay* Leó elnök nagyhatású beszéddel üdvözölte a megjelent esküdtöket.

Az esküdtbírósg — ugymond az elnök — az új törvény szerint ma először lép a terembe a nyilvánosság elé, hogy törvényt üljön. Ez alkalomból a munka kezdetén, az új intézmény közreműködő tagjait: az esküdtöket, a vád- és védelem képviselőit, a munkatárs meleg szózatával üdvözölte. Mindenki más ösvényen jó a fő-rumka, de itt egyesülünk, mert itt egy a hivatásunk, egy a törekvésünk és célunk: a törvényes igazságszolgáltatás. *Alkotmányos országban*, melyben a közzabadság jogait biztosítókkal övezik körül, melyben az államhatalom minden nyilvánulásától a nép, az ő tudásával és akaratával a közjótól iránt, közreműködik: nem maradhatott el ez az új intézmény sem, mely az állam büntető-bírói hatalmának gyakorlásába szintén beviszi a népet, az ő tudásával, akaratával és szeretetével az elő igazságot iránt.

Sulyos felelősség nehezedik itt mindenkire, a legsúlyosabb a bíróra, de éppen ez a nagy feladat és a sulyos felelősség teszi magasabb hivatásunkat; ezt érezzük át és át lelkünk mélyében, mert sikeres megoldása megteremkenyíti a nép jogérzetét, és meghozza az erkölcsi elégtelést: az ártatlannak visszaadja az életét, a bűntelnek megszabja a méltó bünhődést. Ezt akarja a törvény, ezt várja az új intézménytől a nemzet, és mi komoly, férfias fogadalmat tesszünk, hogy feladatunknak meg fogunk felelni híven és becsületesen.

Teljük meg e terem igazságszeretettel, s mindenkiben, abban megerősödvé, lelkeben megnyugvással lépjön ki innen, és hirdesse az igazság ügyét!

Az elnök beszéde láthatóan mély benyomást tett a hallgatóságra. Utána dr. *Gegus* Gusztáv fő-ügyész-helyettes szólott avval a csodálatos komoly ékesszólással, mely minden beszédét jellemzi.

(A főügyész-helyettes beszéde.)

Amikor igazságszolgáltatásunknak ebben az ünnepélyes órájában gyakorlatilag is megvalósulni látom azt az intézményt, amelyet általában az emberi és állampolgári szabadság egyik legfőbb biztosítékának, a demokratikus és alkotmányos állam egyik alapkövének, az emberiség igazságszolgáltatás zálogának tartanak: akkor indokoltnak találom a felszólalást részemről is, aki itt a közérdeket képviselem.

Ezt a felszólalást pedig annál örömebbem teszem, mert nemcsak felhívást kaptam reá, hanem ömáltóságának felejtethetetlen szavaiból benső ihlet ragadta meg lelkemet.

Képet vet elém e hatás alatt a megindultság érzete.

Országunk képe ez: Odafent a nagy, bölcs király dicsőséges alakja.

Idelent a mai nemzedék körülöttem, amelyre pedig mélyszégyes meghatottsággal éppen most esik tekintetem, az a festett kép velem szemben a mult.

Alakok tűnnek onnan elénk. Hosszu sorozatban árnyak bontakoznak ki és vonulnak föl a multak közből. Ime, mindazok, akiknek a mai lélekemelő napot köszönhetjük. Az alapvető munkát végezték el ők, amelynek minden törekvése abban a szentéges célban összpontosult, hogy a haza legyen nagy és szabad, a nemzet egységes és erős, polgárait pedig bástyázza körül a szabadságjogok minden biztosítéka.

Hajtsunk mélyen fejet nemzetünk e vezéralakjai előtt. Az ő munkájuk nagy volt és nemes. Az a munka volt ez, amely legközelebb emeli a halandó embert az örökkévaló istenség, a munka az elővendő idők, az elkövetkezendő nemzedékek számára. Az ugart szántogatták a magvetők. Aranykalászat más aratja le. Mi, a mai nemzedék vagyunk az osztozkodók és a ránk következők hosszú sora. Nekik csak a küzdelem jutott. A szívós ragaszkodás volt osztályrészük és a jövőndök előkészítésével járó szenvedés. Hódolat nekik és hódolat mindazoknak ma, akik alkotó erejük teljességében most is munkálkodnak, önmüknek pedig tisztelt és üdvözlet, esküdtbíró urak, akikben testté vált az eszme, valóra kelt egy ideál.

Az üdvözlet bensőmből való, szívemből fakad. A tisztelő cselekedetben részemről nincs semmi paradox jelenség. Ügyész vagyok bár, de magyar ügyész. Mi pedig, akik ezt a tisztséget viseljük, nyíltan vallottuk mindenkor a jog és szabadság elveit, tiszteltük azokat az intézményeket, amelyek az önk büszkeségét, hivatásunk gyakorlása közben sohasem szakadtunk el a társadalomtól és arról a szomorú területtel, amelyen működésünk végbemej, a humanizmus verőfényét nem zarták el soha.

Enyhítést gyakoroltunk ott, ahol önmaga is pironkodik, vasszigort, ahol kérkedik a bűn. Ahhoz a testületbe tartozunk mi, amelyet független, egységes küzdelemre szólított egykor a kiderült vezér az anyagi igazság érdekében, mint a közegét annak az el nem nyomható erkölcsi hatalomnak, amely igazságot kutat és követel.

Ebben a törekvésben nem egyszer éreztük polgártársaink jóleső támogatását és ezentul még inkább vélünk számíthatni rá, mert azt reméljük, hogy önk, esküdtbíró urak, üde, eleven és többidajú érzéket hoznak majd ide a mindennapi életnek, a mindennapi embernek érdekei és bajai iránt, legyen az akár a jogában sértett fél, akár az a más, aki sérti a jogot. Hiszünk, hogy a társadalom védelmének és az emberiségnek szálai harmonikusan fognak egybeszővődni az önk kezei között. A közérzlet átvitelét várjuk öntől a törvénybe, amely semmi egyéb s ugymond Macaulay: mint egy darab papirus mindaddig, amíg ez a közérzlet bele nem öjtja a maga életadó lehelletét.

Ilyen eszmékkel, léttel és bizodalommal akarunk mi kezdeményező tényezői lenni az önk bírói működésének. A lelkiismeretnek ebben a fontos munkájában formájának tehát össze a mi lelkeink és verjenek együtt szíveink, hogy megértsük egymást és megközelítsük a célt, mindnyájunknak közös célját, az igazságot.

A legnemesebb, de egyszersmind a legsúlyosabb felelősség hárul ima ránk. Az állam polgárai kezébe tette le a maga rendjének, társadalmi békéjének védelmét, mindnyájunknak becsületét, szabadságát, életét. Ember kell ide, akinek egy eszme, egy gondolat foglalja le, egy akarat vonja szilárduln össze érzéseit.

A templomba vallásos ihletet viszünk és istenfélmet. Azzal van teli a mi lelkünk. Ugy lépünk ide is be. Az igazságszeretettel hoztuk el szívünkben és törvénnytisztelettel töltjük meg azt. A hagyományok pedig, amelyek urakodók voltak törvényházaikban, hassanak át ezentul is mindenkit és osztassanak meg önkkel, esküdtbíró urak, azoknak az érdemes bírósáknak részére, akik ennek a vének országoszerre becsületét szerezték.

A bíróság mindig a gyöngye, drágaköve volt intézményeinknek. Pényvesen emelkedett ki azoknak keretéből. Emelkedjék ki, váljon ki majd önk által is és legyen az, maradjon az mindig szabad, mindig független, mindig magyar!

Gegus Gusztáv magas szárnyalású, meglepően szép beszéde után, amely mindenképpen méltó volt

a nap nevezetességéhez, Györy Elek, az ügyvédi kamara elnöke emelt szót.

(Györy Elek beszéde.)

Aki kelően méltányolja az ügyvédi kar feladatát, annak tudnia, éreznie kell, hogy e karnak hivatásában rejlik, hogy általános természetű lévén a törvények rendelkezése, azoknak alkalmazásában érvényesülhessen az egyéni jog is, hogy az emberi lehetőség határai között bevitessék a törvény szigorúságába a méltányosság balzsama és hogy minél jobban megközelíthessék a tárgyilagosságot, az anyagi, a valódi igazságot. És amidőn élnie kell az ügyvédi kar lelkében annak a tudatnak, hogy a védelem joga a polgárok joga s az ügyvéd nem a bűnöst védi, hanem esetleg a t évédés vagy esetleg a hatalom erőjével szemben egész tudásával és odaadásával ezt a jogot oltalmazni hivatva van. Eljöttünk, hogy ezen alkalommal üdvözöljük s ezennel tiszteltetted üdvözöljük az igazságszolgáltatás többi tényezőit, a törvényt alkalmazó bíróságot, az esküdt urakat s a vádatbíróságot. És hogy ezen ünnepélyes alkalommal megújítsuk s a reform értelmében a közlekedésüket tolmácsként hivatott esküdt urakkal megkössük a frizykótest, amelynek az igazságszolgáltatás tényezői között ösztön, igaz bensőséggel léteznie kell, hogy az emberi korlátosság mellett is lehetőleg megközelíthessék mindannyiunknak közös célja: az igazság. Hogy megújítsuk és megkössük a szent frizyket, melyben mindegyik tényező kölesönösen tisztelve s megoesilve egymást, tisztelve és megbecsülve a másiknak jogkörét, függetlenségét és szabadságát, megalkottassék s fenntartassék a reform üdvös sikerének biztosítéka.

Levén tehát a mai alkalom illy fogadalomnak, illy frizykótestnek ünnepélye, s adja a mindentható, hogy valamennyi tényezőnek odaadó, lelkes, buzgó közreműködésével és támogatásával szolgáljon a reform igazságszolgáltatásunk és ezzel hazánk javára és üdvére. Ugy legyen!

Ezt a beszédet is lelkes éljenzés követte.

(Golen Józsefet bevezetik.)

Az ünnepélyes szónoklatok elhangoztával egy szürke, tördöltöt tót munkás embert vezettek a törvényszék elé. Golen József, a vádlott, akit az ügyész szándékos emberöléssel vádol, megáll a törvényszék előtt. Fogalma sincs róla, hogy különösebb ünnepélyesség előzte meg a megjelenését. Az elnök nyomban megkezdte a vallatást. Az általános kérdésekre a vádlott pontosan megfelel, Golen Józsefnek hívják, Galiciában született, kazánfűtő, három gyermek atyja. Ezután az elnök elrendeli az esküdték névsorának felolvasását s az esküdtézők megalakításához fogott. Megkérdezte az esküdtéktől, hogy nincsenek-e érdekelve, nem áll valamelyikük rokonságban, gyámsági vagy gondnoksági viszonyban a felekkel, értik-e a hivatalos nyelvet, nincsen-e valami testi fogyatkozásuk, mely a bírói funkcióban zavarná őket, nincsen-e valamelyikük gondnokság vagy csőd alatt s miután az esküdték minden kérdésre megnyugtató feleletet adtak, megkezdődött a sorsolás, mely egészen a régi szablon szerint történt.

Rendes esküdték lettek: Sváb Gyula, Luka László, Frey Gusztáv, Ursinyi Károly, Kremits Ödön, Fürst Antal, Koszár Károly, Kinczy Gyula, Ujváry István, Schön Adolf, Róna Imre és Mérey Ödön. Póttagok: dr. Peregriny János és Hegedüs Lajos.

Az elnök fölolvasta az új esküdfórmát, mely lényegében megegyezik a régivel. Az új esküdfórmában az esküdték arra is fogadalmat tesznek, hogy a tárgyalás alatt lévő ügyről az ítélet meghozataláig másval, mint esküdtársaikkal nem fognak érintkezni. Az esküdték nem úgy, mint eddig egyszerre, hanem külön-külön tették le az esküdtébrák. Az elnök egyenként nevével szólította őket s a fölolvoltott esküdt röviden csak ennyit mondott:

— Esküszöm, Isten engem úgy segítson!

(A vád.)

Az esküdtézők megalakulása után a vádirat rendelkező részét olvasta fel dr. Sántha Elemér bíró. A vádirat szerint az ügyész az a vádolja Golen Józsefet, hogy 1899. évi november 12-ikén a Hagenmacher malomban Plavák Antal nevű társát késsel leszúrta s ezáltal halálát okozta.

Elnök a vádlotthoz: Megértette, hogy mivel vádolja őt az ügyész?

Vádlott: Igen.

Elnök: Avval vádolják, hogy szándékosan megölte a fűtőházat.

— Nem, csak szurtam, de nem szándékosan.

— Beszélje el, hogy miképpen történt az a dolog.

— Aznap kissé részeg voltam. A malomban munkásokban azt kérdeztem Plavák Antaltól, hogy rendben van-e a kalyha, ő azt mondta, hogy igen. De amikor láttam, hogy a kalyha nincsen rendben, a miatt szomoruhányást tettem neki, ő engem arcul ütött, én pedig nem is tudom, hogy mi történt azután. Nagyon jól voltam indulva.

— (Fölmutatja neki a kést.) Hol tartotta maga ezt a kést?

— A fölóban.

— Maga reggel hat órákor munkába állt, ez az eset pedig délután öt órákor történt, hát mikor állta le magát?

— Egész nap volt nálam pálinka is. meg fekete kávét is.

— Mikor maga Plavákot megszúrta, benn hagyta-e a kést a mellében vagy kihuzta?

— Ezt már a kapitányságnál is kérdezték tőlem, de én erre nem emlékszem.

— A vizsgálat szerint maga az áldozat buzta ki a kést a sebből, mire megindult a vérzés s az áldozat összeesett. A kést pedig a holt ember mellett nem találták meg. Hová lett ez a kés? Ki vitte el?

— En nem tudom.

— Maguk a Hagenmacher-féle malomban dolgoztak együtt; milyen viszonyban állottak egymással?

— Néha veszekedtünk.

Elnök: A vádlotthoz az elnökön kívül senkinek intézhet kérdést. Én befejeztem a kérdést. Majd ha a bizonyítási folyamán szüksége felmerül, újra a törvényszék elé szólított a vádlottat.

(A tanúk.)

Az első tanu Romala Antal malommunkás, akit tót tolmács utján mondja el a vallomását.

Elnök: Tud-e valamit arról, hogy a vádlott és Plavák gyakran veszekedtek?

Tanu: Összeveszték, kibékültek, a harag rendszerint egy félóraig tartott.

— Mit látott maga tavaly, amikor a malomban az a szerencsétlenség történt?

— Mikor a vádlott megszúrta Plavákot, a szegény csak félig huzta ki a kést a sebből, aztán én vettem ki egészen, mire Plavák összerogyott.

— Hát aztán mégis hogy történt az a kés?

— Nem tudom, mert én azonnal a gépházba rohantam s jelentést tettem az esetről.

Gegus: Részeg volt akkor Golen?

Tanu: Jókedeve volt, azt láttam, de hogy részeg volt-e, azt nem mondhatom meg.

Back védő: Észrevette ön, hogy a vádlott civakodó, megterhetlen ember volt?

— Velem nem veszekedett soha.

Ezután Takács Károly, gépházi munkást hallgatta ki a bíróság.

Elnök: Hogy tudta ön meg az esetet?

Tanu: A munkások lejöttek a gépházba és elbeszéltek.

— Ön látta a halottat. A kést hol találták meg?

— Valaki egy szegre akasztotta, onnan leesett a szén közé.

Róna fogorvos esküdt: Nem tapasztalta-e, hogy a vádlott akkor részeg volt?

— Én nem tapasztaltam. A tett elkövetése után a vádlott tiszta inget vett magára.

Elnök: (A vádlotthoz.) Miért vett maga tiszta inget magára?

Vádlott: Mert tudtam, hogy nemsokára bekisérnek a kapitánysághoz.

A következő tanu Thurzó István rendőr.

Elnök: Maga kísérté be a tett elkövetése után Golen?

Tanu: Igen. Egész nyugodtan jött velem, ittasságot nem észleltem. Én láttam a halottat is és ekkor a vádlott a halott közelében egész nyugalommal lapátolta a szénét.

(Az özvegy.)

A három tanu kihallgatása után bevezették Plavák Antalt, az elhunytak feleségét. Jelenleg dohánygyárban dolgozik.

Elnök: Ismeri Golen-t, az ölte meg a maga férjét?

Tanu: Én, kérem, nem voltam ott.

— Együtt élt maga a férjével?

— Békességben élünk, csak az utolsó három hétben vesztünk össze és akkor külön váltunk.

— Van gyermekük?

— Nincs.

— Maga kártérítést nem kíván?

— Nem.

Védő: Tud-e arról, hogy magának a férje panaszkodott, hogy Golen nem akar dolgozni?

— Igen, erre emlékezem.

(Az orvosok.)

Dr. Minich Antal törvényszéki orvos azt mondja, hogy a szuras átjárta a főeret s belső elvérzést okozott. Dr. Moravcsik Ernő egyetemi tanár kijelenti, hogy a vádlott epezsú.

Egy esküdt azt a kérdést intézi az orvoszakértőhöz, hogy a nagyobb hőségnek nincs-e valami beolygása az idegrendszerre?

Moravcsik: A nagyobb hőségnek a szervezetre csakugyan van némi káros hatása.

A bizonyítási eljárást ezzel befejezték s az elnök fölhozza az ügyeztet, hogy terjeszse be az esküdtékhez intézendő kérdéseit.

Gegus: Nekem csak egy kérdésem van az esküdt urakhoz, nevezetesen:

Bűnös-e Golen József abban, hogy 1899. november 12-én a Hagenmacher-féle malomban Plavák Antal fűtőt a mellén ejtett késszúrással szándékosan megölte?

Dr. Back Frigyes védő őt kérdést kíván az esküdtékhez intézni arról, vajjon forog-e fönn jogos védelem, hogy a vádlott nem-e erős fölindulásban követte el az emberölést s hogy az erős fölindulást nem-e okozta, hogy Plavák a vádlottat arcul ütötte.

Az elnök: Mivel az ügyész és a védő kérdései eltérők, a kérdések szövegére megindítom a vitát.

Az ügyész: Ragaszkodom a kérdésemhez.

A védő: Én is fönttartom a kérdéseimet.

Az elnök: Az esküdt uraknak is van joguk a kérdésekhez hozzászólni.

Egy esküdt: Én a magam részéről arra kérem a méltóságos elnök urat, kegyeskedjék nekünk az illető törvényszakaszt felolvasni.

Az elnök teljesíti az esküdt kívánságát s fölolvassa a szándékos emberölésre vonatkozó paragrafusokat.

Ezután a bíróság a kérdések végleges szövegére visszavonul.

(A kérdések.)

Egy órai tanácskozás után a törvényszék elnöke következő két kérdést állapította meg:

I. Bűnös-e Golen József abban, hogy Plavák Antalt 1899. november 12-ikén a Hagenmacher-féle gézmalom fűtőházában egy az ő mellén ejtett késszúrással szándékosan megölte? Igen vagy nem? Ha nem:

II. Bűnös-e abban, hogy áldozatát szándékosan ölte meg, s e szándékát erős fölindulása okozta, mely fölindulásában tettét rögtön végre is hajtotta? Igen vagy nem? Ha nem:

III. Bűnös-e abban, hogy áldozatát szándékosan ölte meg, amely szándékát erős fölindulása okozta és ezen fölindulásban tettét rögtön végre is hajtotta, ámde ezen erős fölindulását a Plavák Antaltól szenvedett jogtalan súlyos bántalmazása idézte elő. Igen, vagy nem? Ha nem:

IV. Bűnös-e abban, hogy áldozatát szándékosan, de öli szándék nélkül oly súlyosan bántalmazta, hogy ezáltal Plavák Antal halála következett be. Igen, vagy nem? Ha nem:

V. Bűnös-e abban, hogy áldozatát szándékosan, de öli szándék nélkül oly súlyosan bántalmazta, hogy ezáltal Plavák Antal halála következett be, de a testi sértést erős fölindulásban követte el és tette rögtön végre is hajtotta. Igen vagy nem?

Ha nem:

VI. Bűnös-e abban, hogy áldozatát szándékosan, de öli szándék nélkül oly súlyosan bántalmazta, hogy ezáltal Plavák Antal halála következett be, de a testi sértést erős fölindulásban követte el és tette rögtön végre is hajtotta, ámde ezen fölindulást a Plavák Antaltól szenvedett súlyos bántalmazása okozta. Igen vagy nem?

Ha nem:

VII. Kiegészítő kérdés.

(A pörbeszéd.)

Gegus Gusztáv főügyész helyettes ezután megkezdte vádbeszédét:

— A főtárgyalás, ugymond, kiderítette, hogy a vádlott nem önvédelemből, hanem tisztán csak bosszúérzetből követte el cselekményét. A szándékoság kétségtelen és a tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy a vádlott nem volt ittas. Ezért a vádlottat szándékos emberölés büntetésében kérem bűnösnek kimondatni.

Dr. Back Illés védő védőbeszédében arra kéri az esküdtéket, hogy ne csak a büntetést, de a tett rugóit is nézzék. Szerinte szándékosan nem forog fenn. A vádlott önvédelemből követte el cselekményét. Egy rajta elkövetett bántalmazás miatt ragadta a kést kezébe. Nem kívánja védenet drámai hősnök feltüntetni, ő úgy védi magát, ahogy az ő társadalmi állásában a bántalmazottak szokták védeni magukat. Megnyugvással helyezi a vádlott sorsát az esküdték kezébe.

Az ügyész replikája és a védő viszonzása után maga a vádlott is mondtott, az esküdték felé fordulva, főtós dialektussal néhány szót.

— Én, kérem, nem akartam megölni. Ötvenkétéves vagyok, de még engem nem ütött pofon senki, fel voltam indulva, azt se tudtam, mit cselekszem. Szurtam csak, de nem akartam agyonszúrni.

Ezután az esküdtézők ítélethozatalra visszavonult.

(A verdikt.)

Miután az elnök összegezte a tárgyalás eredményét s kellőképp megmagyarázta előttek a törvénykönyv idevonatkozó rendelkezéseit, verdikt hozatalra utasította őket. E végből a tárgyalást felfüggesztette.

Közül háromnegyed órai tanácskozás után hozták csak meg verdiktüket, amelyet választott főnökök, Frey Gusztáv hirdettek ki.

Az esküdték az I., II., III., IV., V. és VII. kérdésekre nemmel feleltek. A VI-dik kérdésre vonatkozólag hoztak hétfő szóval marasztaló verdiktet. A verdikt kihirdetése után elnök bevezette a vádlottat s tudatta vele, hogy az esküdték reá nézve marasztaló verdiktet hoztak. Miután a verdikt ellen sem a vádatbíróság képviselőjének, sem pedig a védőnek nem volt kifogása, elnök felhívta a vádat képviselő főügyész helyettesét vádindítványának megjelentelére.

Dr. Gegus a büntetőkönyv 307. §-ának második pontjába ütköző, halált okozó súlyos testi sértés büntetése miatt kérte vádlottat elítélni. Enyhítő vagy súlyosbító körülményeket nem hozott fel vádbeszédében.

Dr. Back Frigyes védő beszédében csupán az enyhítő körülmények felsorolására szorítkozott.

A törvényszék erre visszavonult ítélethozatalra. Tíz peronyi tanácskozás után Zsitvay elnök az esküdtbíróság marasztaló verdiktje alapján hozott következő ítéletet hirdette ki:

Az esküdtbíróság Golen Józsefet halált okozó súlyos testi sértés büntetésért 3 évi börtönrre ítélte. Ebből a büntetésből azonban 2 hónapot kitöltöttnek vett a bíróság a vizsgálati fogság által.

A hozott ítélet ellen sem a vádló, sem a védő nem jelentett be semmisségi panaszt, sőt maga az elítélt is megnyugodott benne.

Mielőtt berekesztette volna Zsitvay elnök a tárgyalást, még egy-két köszönet és elismerő szót intézett az esküdtékhez, akik a mai itélkezésükben már tanujelét adták éretl és komoly mérlegelő bírói tehetségüknek.

KÜLÖNFÉLÉK.

A búr.

Messzenyúló rónaságon
Éidegél, őrizve nyáját;
Elmereng a végtelenbe,
Hőn szeretve szép hazáját.

S napi munkáját ha végzé
S békében van kis hazája:
Felvidítja tűzhelyénél
Hű családjá s bibliájá.

Ha veszély van, harcra kelnek
Honszerető ifjak, vének
S ajkukon Isten nevével,
Száz halállal szembenéznek.

S ki elagott testtel jár-kél
S nem vonulhat csatasorba:
Benn ül a haditanácsban
S harc esélyét veszi sorra.

S ha a régi tűz kigyúlad
S ágyúmoraj be-behallik:
Összerezzen a vén harcos
S szíve táján megnyillallik.

S hű barátja: fegyverével
Kiballag a harcmezőre
S egy-két ellent leterítve,
Bucásúzáva: Csak előre!

S hálát adva istenének
Megnugodva tér helyére
S letérül, ha egy pár csepp
Vér tapadt a két kezére.

S előveszi imakönyvét:
„Te tudod, mily drága nekem
Édes hazám... I ellenségétől
Bocsásd meg, Uram, ha védem!”

Szalay Károly.

+ Krüger német világtámasban. Legujabban egy német újságíró járt Transvaal érdekes öreg elnökénél s erről a látogatásról többek között ezt írja: Krügerhez csak tolmáccsal lehet menni, mert nem tud se németül, se angolul, se franciánul, csak a boer nyelvet beszéli. Látogatót, szinte hihetetlen, reggel négy és hét óra között fogad. Transvaal szuverén feje este hét órakor fekszik és reggel három órakor kel föl. Reggel öt óra előtt Borster volksrádtnak, Krüger bizalmas barátjának vezetésével elmentünk Krügerhez. Még három ur volt velem: két ügyvéd, akiket boer körökben jól ismernek és egy német ember. A három boer közönséges hétköznapi kabátban volt és még csak keztyűt sem huzott. Én frakkot akartam fölvenni, de meg-

magyarázták, hogy nevétségessé teszem magam s így beértem egyszerű fekete kabáttal. Fogadtatásom nagyon komikus volt. Krüger, aki a nagy szoba egyik sarkában állott, egy szót sem szólt. Mintán egy ideig szótlanul tetőtől-talpig végignézett bennünket, a velünk volt német emberre mutatva, hirtelen ezt kérdezte barátjától, Borstertől:

— Wie ist die Keerl? (Ki ez az ember?)

Mintán megmondták neki, hogy az illető német mérnök, Krüger ezt mondta:

— Ez német ember? Nekem inkább úgy tetszik, mintha Rhodés barátomtól jönnö.

Krüger ugyanis minden idegenben kémet lát, akit halálra ellensége, Cecil Rhodes küldött. A fogadóterem tágas. A butorzat egyszerű. A falon a háziur életnagyságu olajképe függ, Krüger kényelmes karosszékben ült és kurtá pipából pipázott. A mellette levő kis asztalon hatalmas kávéscésze állott, amelyből olykor-olykor ivott. Transvaal ura ugyanis fizetésén kívül évente hateraz márká kávépénzt kap, hogy vendégeit kávéval megvendégesse, de a vendégek ritkán kapnak kávé, meg kell elégedniük azzal, hogy láthatják, hogyan iszik az elnök ur kávé. Meglehető távolságban az elnököt köpöcsésze állott, amelyet az elnök sűrűn használt és pedig bámulatos bizossággal. Hogy a boerok jól céloznak, régen tudtam, de hogy ennyire biztosak a célzásban, azt szinte hihetetlennek tartottam. Krüger elnök eljlesztően csunya ember, de szemén át be lehet látni a lelkebe. Láttam őt, amikor bezárta a volksrád ülés-szakát. Ameddig szótlanul állott, széles arcával, gondolatlan szakállával, kék szalaggal a mellén, olyan volt, mint egy majom. De beszélni kezdett. Kezdetben lassan, óvatosan szólott, később neki hevült és a legnagyobb pátosszal folytatta. Nem értettem, mit beszélt, de éreztem, hogy valami fontos dolgot magyaráz. Tüzes szeme elárulta, hogy ebben a csunya testben nagy lélek él.

+ Igazolvány. Drezda mellett egy faluban egy anya — egy drezdai újság közlése szerint — a következő levelet küldte a tanítónak, hogy a fiát mulasztása miatt kimentse.

Igen tisztelt tanító ur, meg tetszik bocsátani a miért Henrik fiam nem ment az iskolába. Tegnap délután ezek a... fiekők boert és angolt játszottak és az én fiam angol volt és a szokás szerint mindig verést kapott és ezenközben beezett egy gödörbe; a mikor hazajött, fejféás miatt jajgatott és egészen fehér volt, adunk neki mindjárt borogatást, de azért egész éjszaka lázban beszélt. Ha nem tetszik elhinni, tessék megkérdezni a Müller Gyurit, ő is ott volt s ha tetszik valamit tenni a dologban, tessék jól elpahlolni a boerokat, hogy már ők is kikapanak egyszerű, ilyen... fiekők. Ezzel maradok tisztelettel... stb.

— Előbb engedj meg, hogy üdvözlőjelek. Elhatározták, hogy egy percre felmennek Irgenshez s megizlelik a konyakot; aztán onnan majd visszamennek a Grandba. Tidemand és az ügyvéd előre mentek.

— Te, mégis jó, ha az embernek van ilyen házi szatócsa, — mondja Milde, Irgens felé fordulva. — Olykor hasznukat veheti az ember.

Irgens a vállát vonogatta, amiből mindenfélét érthetett az ember.

— Aztán soha sincs terhükre az ember, sőt szívességnek veszik, hizeleg nekik, ha a nyakukra járunk. Egy-két barátságos szó meg a tetu pohár éppen elegendő nekik. Hahaha, igen, no nincs igazam?

Az ügyvéd megállt, várt.

— Mielőtt elfeledjük, meg kell beszélnünk az Öjen dolgát — mondta.

Csakugyan. Majd megfeledeztek róla. Természetesen, Öjen el akart utazni; tehát rendezni kell előbb valami mulasztást.

A dolog ugyanis úgy van, hogy Öjen két regényt írt, melyet németre is lefordítottak: nagyon ideges lett ettől a munkától, csak nem engedhetik meg, hogy agyonfárasztja magát. Egy kis nyugalmat kell neki szerezni mindenképpen. Valami ösztöndíjért is folyamodott s tele van reménységgel, hogy meg is kapja; maga Paulsberg ajánlotta őt az illetékes körök figyelmébe, az igaz, hogy nem valami melegen. Ennél fogva tehát, a jó barátok akarták Öjent Thorahusba küldeni, ahol a friss hegyi levegő olyan gyökeresen meggyógyítja az idegbetegeket. A pénz megvolt s Öjen a jövő héten akart utazni. Henriksen Ole és Tidemand is nagyon áldozatkészek voltak. Most mindössze az volt még hátra, hogy egy kis bucsúünnepélyt rendezzenek Öjen tiszteletére.

— De kinél tartunk? — kérdezte a festő. — Nálad, Grande, neked nagy lakásod van, — ugy-e?

Grande nem ellenkezett, hogy hát ő szíve-

+ Oszkár, a krokodilus. Az orvostudomány eddig többnyire tengeri nyulakat használt a kísérletezésekre. A kísérleti nyulacska után ezental a kísérleti krokodilról is lehet szó. A Pasteur-intézetben ugyanis van egy krokodilus, amely a szép Oszkár névre hallgat s amelynél nem az a fontos körülmény, hogy rengeteg nagy az étvágya, hanem hogy úgy emészt a legveszedelmesebb mérgeket, akár a csemegét. Se kolera, se tuberkulózis bacillus nem árt neki. Jól érezte magát továbbra is és csak úgy falt, mint azelőtt. Csak a diftéria nem volt egészen az inyére. Hanem azt is kiheverte csakhamar és a húsdarabokat, amit odanyújtottak neki, megint mohón kapkodta be, még az etetőit is elbirta volna. A vérből különben kolera, tuberkulózis és más ragadós veszedelmek ellen való szérumot készítenek.

+ A pipa a háboruban. Ámbár a pipa a béke jelképe, azért a lent délen harcoló angol katonáknak egyetlen vigasztalója. Harc előtt, harc után a kis pipáját szorongatja az agyarán, s még hadakozás közben is attól merít egy kis erőt, bátorságot az angol katona. Ennek következtében Dél-Afrikában nagyon kelendő eikk a dohány. Maguk az angolok tizenöt ezer fontra becsülik hetenkint azt a dohányt, amelyet csapataik hetenkint Afrikában elfüstölnek, vagyis körülbelül egy tonna naponként. Ez fél esztendő alatt háromezernégyezerharminc méterházast tesz, amiért Londonban nyolcvanezer font sterlinget kellene kifizetni. Valamirevaló dohányból egy fontot ugyanis alig kapni Londonban öt-hat shillingnél olcsóbban. Az Afrikában elfüstölt dohány mennyiség elképzelésére a következő kis összehasonlítás alkalmas: A hat hónap alatt elpusztított dohány olyan jelentékeny tömeg, hogy egy kétszáz tagu csapatra volna szükség, hogy az az óriás mázsáló, amelynek egyik oldalán a dohány, a másik oldalán az összes ágyuk vannak, egyensúlyban legyen. Az angol lap, amely minderről cseveg, jó clownnak tartaná a párisi kiállításra azt a pipát, amelybe mindez a dohány beleférne egyszerre.

+ Gyujtó k papirosból. A francia állami gyujtógyárakban kísérleteket tettek papirosból készült gyujtókkal. A próbák bevélték, úgy, hogy a jövő hónapban már árulni is fogják ezeket az új gyujtókat. A papiros gyujtó a következőképpen készül: egy darab papírost összecsaparnak és bemártják sztearinba, vagy viaszba. A viasz a megszáradás után nem engedi a papírost kicsavarodni. Egy elms szerkezetű gép azután levágja a gyujtókat a kellő hosszúságra és a végére ráragaszt egy foszfortartalmu fejet. A szakértők azt állítják, hogy a papiros gyujtó készítése olcsóbb, lángja pedig világosabb és nagyobb, mint az eddig ismert gyujtóké.

REGÉNY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN.

(3)

— Minek? — kérdezte Irgens izgatottan. Milde rábámul, aztán az ügyvédet nézi s csodálkozva kacag.

— Nem hallottad? Azt kérdezi, hogy minek Norvégianak még egy olyan fej, mint a Paulsbergé?

— Nos és? — kéri Irgens.

Grande nem nevet és a festő sehogysem tudja megérteni, hogy miképpen lehet ezt megállni nevetés nélkül. Aztán, hogy elterelje a dologról a többiek figyelmét, másra fordítja a beszédet.

— Hát kiesáltál egy üveg konyakot? Tehát van konyakod?

— Mert én olyan sokra becsülöm Paulsbergét, hogy elhiszem róla, hogy egymaga is el tudna végezni mindent — folytatta Irgens csökönyös maliciával.

Milde nem várta ezt, ebben nem tudott ellentmondani, bólintott és így szólt:

— Igen; ez az. Csak azt gondoltam, hogy ha ketten volnának, gyorsabban menne a dolog, szóval, bajtársról beszéltem. Különböző osztozom a nézetekben.

A „Grand“ előtt Tidemanddal találkoztak. Tidemand is kereskedő volt, nagykereskedő, előkelő üzletember, tekintélyes cég főnöke.

— Ebédeltél már? — kérdezte tőle a festő.

— Igen, már sokszor — felelt Tidemand.

— Ne beszélj bolondságokat. Beviszel a Grandba?

sen teszi, de előbb beszélni akar a feleségével. Elhatározták, hogy Paulsbergét és a feleségét is meghívják, Tidemandot és nejét, Henriksen Olet természetesen szintén meghívják. No jó.

— Persze, csak hívjátok meg azt, akik akartok, de azt a komédiást, a Noretet, azt nem tőröm meg a házamban — mondta az ügyvéd. — Mindig leiszsa magát a disznó. A feleségem ki nem állhatja.

Nem, akkor nem tarthatják meg a dolgot Gröndeéknél. Noretet semmiképpen sem lehet kihagyni. Az általános kétségbeesésben most Milde szólalt meg s felajánlotta a műtermét.

Ez csakugyan kitünő gondolat volt, akarva sem lehetett volna jobb helyiséget találni. A műterem olytág volt, mint egy kocsiszin és még két kis mellékszoba is volt hozzá. Jó, tehát Milde műterme.

Ugy határozták, hogy egy pár nap mulva megtartják az ünnepélyt.

A négy ur felment Irgens lakására. Konyakot ittak és elmentek. Az ügyvéd haza akart menni, egy kissé sértve érezte magát, nem tetszett neki ez a határozat. Hát hiszen, ő egészen is elmaradhat ebből a társaságból. Egylőre azonban megelégedett avval, hogy köszönt és ideiglenesen távozott.

— De te velünk jössz Irgens? — kérdezte Tidemand.

Irgens nem mondta, hogy nem s éppenséggel sem huzódzott. Nem volt ugyan valami nagy kedve ahhoz, hogy Tidemanddal a Grandba menjen és ez a kövér Milde is egyre bizalmaskodott vele, de talán mégis megszabadulhat majd tőlük ebéd után.

Ebben egyébiránt Tidemand is segített neki, mihelyt felkelt az asztal mellől, fizetett és sietve távozott. Hogy egy kis dolga van még.

(Folytatása következik.)

+ Muszka tanulók iszákossága. A legártalmasabb muszkapálinka, a vutki már befurakodott a muszka tanulóifjúság közé is. A legtöbbször a rossz példa ennek az oka, de sok esetben a szülők is, akik elvakultságukban azt hiszik, hogy az iskolás gyermekeiknek nem árt, sőt használni is egy kis pálinka. Az iszákosság azután rendkívül nagy mértékben terjedt el a serdülő gyermekek között. Az iszákosság ellen működő egyesület erős mozgalmat indított a baj megakasztására. A pétervári iskolaorvosokat tapasztalataik bemutatására hívták fel s az eredmény borzalmas volt. Az alkoholista iskolás gyermekek egy részénél teljes apatiát tapasztaltak, amely gyakran hülyeségre megy át. Az alkohol rendszeres élvezése utján krónikus álomkór állott be más gyermekeknél, azután nyavalyatörés is sok akadt, amit semmiféle uton-módon sem lehet meggyógyítani. A gyermekek vutkára költik minden zsebpénzüket. Különösen borzalmas adatokra akadtak a vidéken. A kazáni egyetem egyik professzora konstátalta például, hogy az elemi iskolákban huszonhét tanuló közül tizenkilenc alkoholista, huszonegy gimnazista közül pedig tíz akadt, aki tökéletes korhely. Dr. Skarsinszki pétervári orvos pedig a leányiskolákban tapasztalt szomorú dolgokat. Egy felsőbb leányiskolában harminc növendék közül huszonhat legalább egyszer részeg volt már.

+ Különös állatviadal. Madridban tegnapelőtt furcsa állatviadalt rendeztek. A viaskodásban részt vett egy bika, egy oroszlán, egy párdue és egy medve. A dolognak az lett a vége, hogy a bika elbánt a többi hárommal. A cirkusz tulajdonosa a prond szélén örködött egy töltött puskával, amely véletlenül elsült. Husz néző súlyosan megsebesült, egy németnek kilötte a szemét.

+ Világító kályha. Giraud chautilyi fizikus új kályhát talált fel, amely a mellett hogy melegíti a szobát, még előállítja az izzó lámpákhoz szükséges elektromos áramot is. És azért fűtés nem kell több, mint rendszeren.

+ A siker. Egy új darab csufosan megbukott. A szerző másnap optimisztikusan jegyzi meg: — Nem bukott meg, hisz nem fűtülték ki! — Hogyan fűtülhet az — szól egy maliciózus — aki ásit?

+ Csak udvariasan. A leány: Ó, a szerelem!... Vajon van-e még ma valaki, aki szerelmében megőrül? — Az ifju: Bizonyára! Különben kik házasodnának akkor?

Napirend.

Naptár. Szerda, február 7. — Római katolikus: Romuald. — Protestáns: Rikárd. — Görög-orosz (január 26.) Xenophon. — Zsidó: Adár 8. — A nap két 7 óra 3 perccor. — Nyugszik d. u. 4 óra 53 perccor. — A hold két délelőtt 10 óra 39 perccor. — Nyugszik éjjel 1 óra 23 perccor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.
A fővárosi rendkívüli közgyűlésé délután 4 órakor az újvárosi háza dísztermében.

Az Egyetemi Kör fölölvásó estéje 8 órakor a kör helyiségeiben (Egyetem-tér 5. sz.).
 Szabad lyceum, a műegyetem pótépületében (Eszterházy-utca 1/b. sz.) d. u. 6 órakor dr. Sebestyén Károly: Római irodalomtörténet.

Bölcsőde-órák a Royal termeiben.
A magyarországi földtani társulat közgyűlése délután 6 órakor az ásványtani intézetben (Museum-körút 4. sz.).
Filharmoniai hangverseny este fél 8 órakor a Vigadó termében.

A Nemzeti Színházban Kiszalady Károly emlékezeteére színr kerül Berzók „Himfy dalai” című vígjátéka.
Nemzeti Múzeum: Képtára, nyitva d. e. 9 óratól 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-ig.
Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tanácskozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 óratól 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmi-történeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusításokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetői-egyei megbízott üzletvezetés V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapesti kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangverseny.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Baenus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitási konyhaterem.

Petanova Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés!) Ujonnán berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince-éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferko híres szolnák hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A jegybank osztaléka. Az Osztrák Magyar Bank osztaléka az 1899. év második felére (41. osztalékszálvány) 72 korona. Az osztalékot mátol kezdve

fizetik ki a bécsi és budapesti főintézeteknél és a bank összes fiókintézeteknél.

A belvárosi takarékpénztár részvénytársaság tegnap tartotta hetedik rendes közgyűlését dr. Münnich Aurél elnöke alatt. Elnök megnyitván a közgyűlést konstátálta, hogy arra 118 részvényes, 4507 részvényt letéteményeztet és hogy az ennél fogva határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldi Follmann Alajos és Kiss Albert részvényeseket. A Székely Ferenc vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés megemlíti, hogy a takarékpénztár az általános és lokális gazdasági viszonyok mostoha-sága dacára egy csekély összeggel kedvezőbb eredményt mutathat föl, mint a múlt évben. Az intézet 1899-ben körülbelül 18 millió forint váltót számított le, míg az előző évben csak 15 millió; a kibocsátott záloglevelek összege 67 millió forint-ról 85 millió forintra emelkedett. A záloglevél eladás, dacára a rendkívül kedvezőtlen pénzügyviszonyoknak 12 millió forinttal haladta meg a visszatérülést. A betétek állománya kerekesszám 3 millió forint. A zárzáma azaz kellő leírások után 226,423 forint 26 krajcár utána nyereseményt eredményeznek. (1898-ban 225,057 forint 40 krajcár) mely összegből 85,102 forint 08 krajcár az igazgatóság, választmány és a tisztviselők jutalékára fordítandó. Az igazgatóság azt javasolja, hogy a maradékból 30,000 forint a tartalékalaphoz, 3000 forint a nyugdíj alapoz csatlakozás, 150,000 forint, azaz részvényenként 6 forint (hat százalék) osztalékul fizetessék ki, 8321 forint 18 krajcár pedig új számlára vitessék elő. A közgyűlés az összes javaslatokat egyhangyuan elfogadta és a kilépő igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagokat újból megválasztotta. Végül Hlosvay Lajos részvényes az igazgatóságnak köszönetet mondott az elért szép eredményért.

Salgótarjáni Köszönbánya Részvénytársulat.

Az igazgatóság ma tartott ülésében állapította meg az 1899-iki zárszámadásokat. A mérleg az e társulatnál szokásos nagymérvű leírások s a tartalékalap dotálása után 1,291,599 frt 25 kr tiszta nyereséget mutat. Az igazgatóság a legközelebbi egybehivandó közgyűlésen azt fogja indítványozni, hogy a tiszta nyereségből részvényenként 17 frt — 17% osztalék fizetessék s hogy a fennmaradó 203,599 frt 25 kr az 1900-ik év számlájára irassék elő.

A Fővárosi Bank Részvénytársaság számos részvényese tegnap értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a február 11-én tartandó közgyűlésen egy bizottság kiküldetését fogják kérni az összes könyvek átvizsgálására, s csak e bizottság jelentése után fognak a továbbiakról határozni. E részvényese különben holnap, szerdán délután 4 órakor újból összejönnek a bálvány-utcai Erdélyi kávéház külön helyiségében.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányá ma tartotta rendes havi ülését, amelyen elhatározták, hogy a február 11-én tartandó közgyűlésen elsősorban maróthi Fürst Jakab felett a titkár emlékbeszédet tart. Bemutatták a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelyben az egyesülettől a kézműáru kereskedelemre vonatkozó szokványok kérdésének ide szerinti állapotáról kér jelentést, amit a választmány egy külön felterjesztésben intézett el. A választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy a Miskolcon tartandó III. kongresszus előkészítésén részt vehessen.

át a gondolat csaknem az összes lányokon és fiatal asszonyokon.

Mihelyt a lengyelkének vége volt, a párok egymás előtt meghajoltak és a hölgyek a hölgyekhez, az urak az urakhoz csatlakoztak, Savalsevzki boldogan és büszkén vitte a gróft a háziasszonyhoz.

A marsall neje, aki valami nyugtalanságot érzett, hogy ez a huszár mindenki előtt még valami bosszantó módon léphet fel vele szemben, büszkén és lenézésel fordult el tőle, így szólván: — Nagyon örülök! Remélem, fog táncolni? — És bizalmatlan pillantással mérte végig, amely mintha ezt jelentette volna: — Ha arra vete-mednél, hogy egy férjes asszonyt megbánt, akkor tökéletes semmirekellő lennél.

A gróf azonban hamarosan eloszlatta ezt az előítéletet a szeretetreméltóságával, figyelmességével és az ő kedves, eleven lenyével, úgy hogy már öt perccel később a marsallné arra már ezt fejezte ki:

— Lám én tudom, hogy kell az ilyen urakkal elbánni! Rögön rájött arra, hogy mivel beszél: most egész este a szeretetreméltót adja majd.

Csakhamar odament a grófhöz a kormányzó is, aki ismerte az apját, bizalmasan fölrevonta, ami a kormányzósági város lakóit természetesen még inkább meggyugtatta és bennük még kedvezőbb véleményt keltett a huszár iránt.

Aztán Savalsevzki mutatta be a nővérének, egy fiatal, élvsóvár özvegynek, aki a gróft már belépése óta majd elnyelte nagy fekete szemével. A gróf keringőre hívta fel, amelybe éppen akkor fogtak bele a zenészek és táncoló művészetével végképpen lekötötte az érdeklődést.

— Remek táncos! — mondta egy vastag földbirtokosné, miközben állandóan ott volt a szeme a kék lovaglő nadrágon, amely majd itt, majd ott bukkant elő a teremben s magában számlálgatta a taktust:

— Egy, kettő, három; egy, kettő három... Mester!

A gróf a művészetével a kormányzóság három legjobb táncosát is elhomályosította: a kormányzónak hosszúra nőtt, fehér szempillás adju-tánsát, aki részint táncának gyorsaságával tünt ki, részint azzal vált nevezetessé, hogy a táncosnőjét nagyon közel tartotta magához; a kaval-leristát, aki az ő sajtóságos himbálódzásával tündökölt, s hogy nagyon gyakran összeütögte a bokáit, végül egy civilt, akiről ugyan tudták, hogy nem valami lángész, de azért mindenki azt tartotta, hogy kiváló táncos, s hogy a bálók lelke.

Es ez az ember a bál kezdetétől a végéig sorra fölkérte a hölgyeket, amint egymás után ültek, egy percre abba nem hagyta a táncot, s csak hébe-hóba állt meg egy pillanatra, hogy egészen átnevessztesse batiztkendőjével megtörülgesse kimerültségét eláruoló, de azért mindig vidám arát.

A gróf mindannyiokat tönkre silányította, táncolt a három legelőkelőbb asszonnyal, egy magas termetűvel, aki gazdag, csinos és buta volt, egy középemagossal, soványval, nem valami különösen csinosal, aki azonban nagyon jól tudott öltözködni és egy alacsony, nem csinos, de nagyon okos asszonnyal. De az özvegy, Savalsevzki testvére jobban tetszett neki a többi asszonnyal: vele táncolt négyest, skót táncot és mazurkát.

Azzal kezdte, hogy mikor a négyeshez fel-állottak, egy csomó bizalmasal halmozta el. Vénusszal, Dianával, egy rózsával és még egy másik virággal hasonlítottá össze. Mindezekre a szeretetreméltóságokra a szép ötvögy csak azzal felelt, hogy fehér nyakát lehajította, szemét lesütötte, fehér muszlin ruháját nézte és e közben a legyezőjét egyik kezéből a másikba vette. De ha így szólt: — Ugyan hagyja el már gróf, ön tréfi — vagy más ilyesfélélt mondott, akkor az ő kissé mély hangjából annyi mesterkéletlen jószívű-ség és tréfás közvetlenség esengett ki, úgy, hogy aki ránézett, akaratlanul is így gondolkodott: Ez nem is asszony, hanem valami virág, nem rózsza. hanem valami vad, pompás, illattalan vi-

Két huszár.

Irtá: GRÓF TOLSZTOJ LEÓ.

(7)

IV.

A muzsikások — a marsall udvari népségé-hez tartozó jobbágyok — a bál miatt kiűritett buffetben állottak felhajított ujjakkal és adott jelre rázendítettek az ó-dívatú lengyelkére „Sándor, Erzsébet”; és a viaszgyertyák nagy, puha világosságában a nagyterem kirakott padóján föl s alá kezdtek sétálni; a még Katalin cárnő idejéből való főkormányzó, mellén csillaggal, karján a főkormányzónéval és így tovább a kormányzóság többi kiválóságai a legkülönbözőbb kanyarulatokban és változatokban — amikor belépett a szép huszárral Savalsevzki óriás galléru kék frakkban, dudoros vállal, harisnyában, félcipőben, erős jászmin illatot árasztva, a melylyel bajuszát, ruháját és zsebkendőjét bőségesen megittatta.

A huszár erősen feszülő kék lovaglő nadrágot és aranyalpi himzett, prémmel szegélyezett vörös zekét viselt, amelyen a Vladimir-kereszt és az 1812-iki hadi emlékérem csüngött. A gróf nem volt nagy növésű, de rendkívül szép termetével tünt fel.

Világoskék, különösen ragyogó szeme és meglehetősen hosszú, göndör sötétszöke haja a szépségének valami kiváló jeleget adott.

A grófnak a bálon való megjelenése nem okozott meglepetést. A csinos fiatal ember, aki őt a fogadóban látta, már értesítette a marsallt. Az első hatás, amit a hír okozott, nagyon különböző volt, de általában véve éppenséggel nem kellemes.

— Még ki fog nevetni minket ez az urfi — vélekedtek az öreg asszonyságok és az öreg urak. — Mi volna, ha megszökhetne? — surrant

V. Zaloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table listing various financial instruments like 'Bécsi arany', 'Magyar arany', 'Központi arany', etc., with their respective values and interest rates.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of various savings banks such as 'Bécsi arany', 'Magyar arany', 'Központi arany'.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of insurance companies like 'Bécsi életbiztosító', 'Magyar életbiztosító'.

VIII. Gőzmalomok.

Table listing shares of steam mills such as 'Concordia', 'Első budapesti', 'Erzsébet'.

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of mines and brickworks like 'Bécsi bányák', 'Kőbányák', 'Téglagyárak'.

X. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of iron works and machine factories like 'Gazdasági gépgyár', 'Danubius', 'Ganz'.

XI. Könyvnyomdak részvényei.

Table listing shares of book printing houses like 'Alphaneum', 'Franciska', 'Kosmos'.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various companies like 'Áll. vag. közl.', 'Bécsi villamos', 'Első magyar serfőző'.

XIII. Kereskedelmi vállalatok részvényei.

Table listing shares of trading companies like 'Adria tengerhaj.', 'Bécsi kőszőlő', 'Idéi részv.'.

XIV. Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets from various locations like 'Eszék', 'Győr', 'Kecskemét'.

XV. Pénzmekek.

Table listing various banknotes and currencies like 'Veriarany', '50 frank arany', '50 márkás'.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for various cities like 'Amsterdam', 'London', 'Német piac'.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-
folyamokat állapította meg:

Jegyzőkönyv: Heremag: lucerna magyar 36.—44.— korona, vörös aprószemű 58.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánágsági — korona, középszemű 68.—71.— korona, nagyszemű 72.—76.— korona, Disznózsír: budapesti 50.—51.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 40.—40.50 korona, 3 darabos 41.—42.— korona, füstölt 46.—46.50 korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 20.—21.— korona, 85 darabos 28.—28.50 korona azonnali szállítással. Szorbai szokás szerinti minőség 13.75—14.— korona, 100 darabos 19.75—20.— korona, 85 darabos 27.—27.25 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 18.—17.— korona azonnali való szállítással.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, február 6. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)
Buza tavaszra 7.84—7.83—7.86, buza május—juniusra 7.94, zab tavaszra 5.34, tengeri május—juniusra 5.23—5.24, buza őszre 8.—8.02, rozs tavaszra 6.74—6.75, tozs őszre 6.80—6.82, Repce 12.20—12.30.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén javultak az árfolyamok.

Déli tőzsde gyengébb üzletet szenvedett.

Zárlat Londonra szilárd, ugyiszintén Bécsre is.

Bécs, február 6. (Magyar értéktőzsde) 4% aranyjárdék 98.90, Tiszai és szeredi kölcson sorsjegy 141.—, Magyar vasuti kölcson ezüstben 99.60, Magyar keleti vasuti állami kölcson 99.40, Magyar lezárolt és pénzüdtőzbank 126.—, Rimamurányi vasműrészvény 326.—, Magyar koronajárdék 94.25, 4%-os Magyar földterh. kölcson 93.70, Magyar hitelbank részvény 189.50, Magyar nyveremény kölcson sorsjegy 162.25, Kassa-óderbergi vasuti részvény 91.40, Magyar kereskedelmi bank 287.—.

Bécs, február 6. (Osztrák értéktőzsde) 4 2/3% papírjárdék 99.70, 4%-os osztrák aranyjárdék 99.25, 1890-iki sorsjegy 133.25, Osztrák hitelsorsjegy 390.—, Angol-osztrák bank 124.25, Bécsi bankjegyek 135.25, Osztrák-magyar bank 131.60, Déli vasút 24.80, Dunagőzhajózási részvény 71.75, Dohányrészvény 139.50, Császári és királyi arany 11.43, Német bankváltók 118.10, 4 1/2% ezüst járdék 99.65, Osztrák koronajárdék 99.20, 1884-iki sorsjegy 200.50, Osztrák hitelintézet részvény 337.30, Unionbank 156.75, Osztrák Länderbank 118.25, Osztrák-magyar államvasút 126.50, Elbavölgyi vasút 125.25, Alpesi bányarészvény 272.25, 20 frankos arany 19.25, Londoni váltóár 242.32, Bécsi Tramway 142.—, Az irányzat meglehetősen szilárd.

Bécs, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 237.80, Magyar hitelrészvény 189.50, Angol-Osztrák bank 124.50, Union bank 137.25, Länderbank 157.—, bankgyűléslet 118.50, osztrák-magyar államvasút részvény 136.50, északnyugati vasút részv. 24.80, elbavölgyi vasút 125.25, dunagőzhajós részv. 119.50, alpesi bányarészvény 272.50, májusi járdék 99.70, osztrák koronajárdék 94.25, magyar aranyj. —, magyar koronajárdék —, német birodalmi márka készpénz 127.—, ultimóra —, török sorsjegyek —, rimamurányi vasút —, déli vasút —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.25 —, Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, február 6. (Tiszai tudósítás.) Csekély forgalom mellett a bankrészvények nagy része kissé hanyatlott. Állítólag a bank évi mérlege nem eléggé teleljesen a spekulációt. Közben a vasrészvények is gyöngyöslésre hajlottak, de később megszilárdultak a Laura-kohó legközelebb közzéteendő fél évi mérlegéről terjesztett híreire. Általában az irányzat muló gyengeség után tartotta magát. A többi értékpapír forgalma gyenge volt. Államvasut és török sorsjegyek gyöngyöltek. Dortmund-gronau részvények javultak. Magánlezárolt kamatláb 4%.

Berlin, február 6. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék 99.30, 4% osztrák aranyjárdék 100.75, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 94.30, Osztrák-magyar államvasút 139.50, Kassa-óderbergi vasút —, Bécsi váltóár 84.50, Magyar vasuti beruházási kölcson 201.60, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 196.40, Általános vállamosági Edison 261.25, Gelsenkircheni 207.50, Laura-kohó 273.70, 4 2/3% osztrákjárdék 99.10, 4% magyar aranyjárdék 99.40, Osztrák hitelrészvény 337.60, Déli vasút 27.75, Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.60, 4% u orosz kölcson 99.75, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 94.50, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 223 —, Az irányzat lanya.

Berlin, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Negyszázalékos magyar aranyjárdék 99.40, Magyar koronajárdék 94.30, Osztrák hitelrészvény 237.50, Osztrák-magyar államvasút 139.50, Déli vasút 27.80, Északnyugati vasút 307.75, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz 216.60, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, február 6. (Zárlat.) 4 2/3% osztrákjárdék 98.80, 1890. sorsjegy 138.50, Déli vasút 27.30, 4% osztrák aranyjárdék 100.—, Osztrák hitelrészvény 237.60, Osztrák-magyar államvasút 139.—, Olasz járdék 94.25, 4% magyar aranyjárdék 99.60, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 6. (Zárlat.) 4 2/3% papírjárdék —, 4% osztrák aranyjárdék 100.80, Magyar koronajárdék 94.35, Osztrák-magyar bank 131.—, Déli vasút 27.60, Elbavölgyi vasút 126.—, Londoni váltóár 205.05, Bécsi bankgyűléslet 138.—, Villamos részvény 146.—, 8% osztrák magyar aranykölcsön 82.50, 4 2/3% osztrákjárdék 99.05, 4% magyar aranyjárdék 99.40, Osztrák hitelrészvény 237.70, Osztrák-magyar államvasút 138.—, Északny. vasút —, Bécsi váltóár 84.25, Párisi váltóár 81.25, Unionbank 154.—, Alpesi bányarészvény 274.—, Az irányzat tartott.

Frankfurt, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 237.80, Osztrák-magyar államvasút 140.20, Déli vasút 28.10, Osztrák aranyjárdék —, Olasz járdék 94.55, Laura-kohó 273.70, Harpeni 221.80, Discont 196.70, Alpesi —, Bécsi bankgyűléslet —, Szilárd.

Páris, február 6. (Zárlat.) 3% francia járdék 100.67, Olasz járdék 93.15, Osztrák-magyar államvasút 690.—, Francia törleszt. járdék 100.—, 4% magyar aranyjárdék 99.05, Török dohányrészvény 288.—, Osztrák Länderbank —, 3 1/2% francia járdék 102.60, Osztrák földhitelintézet részvény —, Déli vasút —, 4% osztrák aranyjárdék 100.—, Ottonbank 577.—, Párisi bankrészvény 1105, Alpesi bányarészvény —, Az irányzat egyenlőtlen.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Február 6. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) Hízott sertések ára: I. A Magyar életr. d. ü. Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérig, Oreg közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98— fillérig, Fialat közep (páronként 251—320 kilogramm való súlyban) 94—96 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 92—94 fillérig. II. Magyar szodott: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig, Közep (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcárig, — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig, — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, — Közep (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stachh) Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — Könnyű (páronként 250 kilo-

gramm terjedő súlyban) — krajcárig, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, — Közep (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig.

Sertés létszám: 1900. febr. hó 4. napján volt készlet 17022 darab, 1900. február hó 5. napján felhivatott — darab, 1900. évi február 5. napján elszállított 343 darab, 1900. február hó 6. napjára maradt készletben 16879 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 6. —

Kinevezések. A képviselőház elnöke dr. Küffer Béla képviselőházi könyvtárnokot a VIII-ik fizetési osztályból a VII-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába; a pénzügyminiszter az alsó-kubini pénzügyigazgatóságokhoz Merk Dező nagy-károlyi pénzügyi fogalmazó gyakorlatot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, az országos kataszteri főmérnökész Török Miksa okleveles mérnököt mérnöksegédé ideiglenes minőségben, a kőmátrai adóhivatalhoz Liszky Géza rimaszombati lakost adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, a székesfehérvári pénzügyigazgatóság mádi Kovács Béla jogszolgálatát és Vragassy Jenő végzet joghallgatott pénzügyi fogalmazó gyakorlatokká ideiglenes minőségben, a breznóbányai adóhivatalhoz Szepesi Béla hevesi lakost adóhivatali díjas gyakorlatokká; a vállalkozás- és közoktatásiügyi miniszter Stojka József okleveles tanítót az úrmósi állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Wallentiny András okleveles tanítót a zelyki állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Szél István okleveles tanítót a német-écskai állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Schopp Albert okleveles tanítót a kiskun-dorozsmai állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Zsidovics Ádám okleveles tanítót az alsó-teleki állami elemi népiskolához rendes tanítvá; a budapesti ítélőtábla elnöke Borsáky Ákos végzet joghallgatott a budapesti kir. ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakoromkát, a debreceni ítélőtábla elnöke dr. Kökényesi Elek ügyvédjelölt m.-szigeti lakost a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakoromkát; a temesvári ítélőtábla elnöke Törzs József lugosi lakost végzet joghallgatott a temesvári kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakoromkát, a rimaszombati pénzügyigazgatóság Guttenstein Frigyes nagy-rőcei lakost ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakorlatokká nevezte ki a nagy-rőcei adóhivatalhoz.

Áthelyezések. A m. kir. igazságügyminiszter Diemár Gyula oklándi kir. járásbíróját algyógyi az erzsébetvárosi, Szomere Dező király-helmeci kir. járásbíróját algyógyi pedig a sátoralja-újhelyi kir. törvényszékhez helyezte át.

Névváltoztatások. Kiskuro Kohn Bertalan galgóczi illetőségű budapesti lakos vezetéknevét Kerényire, Geiger Miksa budapesti illetőségű ugyannomai lakos, valamint Kiskuro gyermeke Miklós, Tibor és Margit vezetéknevét Gálra, Kiskuro Kohn Miklós budapesti illetőségű ugyannomai lakos vezetéknevét Kovácsra, Krob Rozália zalaezerségi illetőségű ugyannomai lakos vezetéknevét Korbarra, Kohn Márton debreceni illetőségű ugyannomai lakos, valamint Kiskuro gyermeke Ida vezetéknevét Kertészre, Korusecz Mária tanítóné, lajta-zent-miklósi lakos vezetéknevét Királyra, Kiskuro Stern Gyula és Stern Elek pápai illetőségű ugyannomai lakosok vezetéknevét Molnárra, Kiskuro Berger keszölöci illetőségű győri lakos vezetéknevét Balogra, Skáder József és Skáder Ferenc gyöngyösi illetőségű ugyannomai lakosok vezetéknevét Kovácsra, Braun Ferenc jelenleg Zolyomban állomásozó m. kir. csendőri vezetéknevét Barnára, Kiskuro Kronstein Imre és Kronstein Károly budapesti lakosok vezetéknevét Kaimárra, Hutterer János katymári illetőségű budapesti lakos vezetéknevét Halászra, Deutsch Sándor gépész-mérnök, pécsi illetőségű ugyannomai lakos vezetéknevét Dérrre kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, február 6.

A nyugati depresszió egészen Németországig behatolt a kontinensre és északi Franciaország felett van, másrészt pedig egy új depresszió Finnország fölül nyomul délfele.

Északnyugaton a légyomás emelkedik, a keleti maximum pedig egyre tartja helyzetét.

Az idő Európa délnyugati felében esős, északi és keleti felében pedig csak eltréve csapadékos.

A hőmérséklet csak a távol északon változott jelentékenyebben (Finn- és Svédországban mintegy 10° C-ot enyhült).

Nálunk az idő tegnap általánosan száraz volt, ma reggel pedig száraznyomán esik az ország nyugati felében. A hőmérséklet az északon képest enyhé.

Küldés: Legközelebb még enyhé és az ország nyugati és északi felében esős idő várható.

Vizálla.

Table showing water levels (Vizálla) for various locations like Dunna, Norva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krasszava, Latorca, Laborg, etc., with columns for date, time, and water level in meters.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.
Délután 2 1/2 órákor ifjúsági előadás.

Csalódások.

Este:

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Ber-
czik Árpád.
Személyek:

Kisfaludy S. Mihály	Takács József	Herváth
Kisfaludy K. Dezso	Skublies I.	Náday B.
Özv. Biró József	Fehér György	Hetényi
Rákosi Sz.	Szalóky Péter	Zilahy
Szegedy Rózsa	Horváth J.	Egressy
Pay Annuska	Ligetzi J.	Gaál József
Rosty Antal	Vizvári	Nagy Pál
Bezeredy K.	Császár	Nagy Pálné
Jolán	Gerő	Janka
		Széchi S.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.
Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.

Napoleon öcsém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irta: Géthy Soma és
Rákosi Viktor.
Személyek:

Táilly Kálmán	Góth	Bisotka	Szerémy
Lili	Kalmár	Miska	Gyöző
Baráth Ödön	Tapolczai	Lizi	Pécsi
Napoleon	Hegedűs	Zsuzsi	Makroczy
Fülöp	Gál	Gusztí	Bárdi
Flóra	Delli E.	Narcisz	Almási
Maszák	Rónaszéki		

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta: Pásztor Árpád. Zené-
jét szerzte Mader Raoul.
Személyek:

Williamson	Németh	Leila Ullah	Bárdy
Lucy, leánya	Küry	Robertson	Raskó
Billy	Szirmai	Watkins	Kovács

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. február hó 7-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képpen. Irta: Hugh
Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Ze-
néjét szerzte Gustave Kerker.
Személyek:

Bronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréthy
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegy
Snifkins	Mátrai	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beóthy	Fifi	Ledofsky

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szerda, 1900. február hó 7-én.

Más világok, mint a mienk.

A vas.

Kulturáltörténelmi látványosság 3 felv. Irta: Edvi Illés
Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után.
Finom fénynyomat. Hazai készítmény.
Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.
Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátoly-tánc.
Karvaly József: Vásárfia.
Konek Ida: Havasi páztorok.
Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája.
Márk Lajos: Ezernyelcszázhuszban.
Márk Lajos: Terefere és Szerelmi dal.
Neogrady Antal: Vesztett boldogság.
Senyei Károly: Szökőkút, Kecsepásztor.
Szemes Fülöp: Kása nem étel.

Teles Edg: Enyelgés.
Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.
Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák.
Vajda Zsigmond: seapay írő.
Neogrady Antal: Az erdő titka.
Pechán József: Utols gyufa.
Nádler Róbert: Alszik a baba.

20 darab ára 1 forint
bérmentes küldéssel.
Megrendelhető a
Budapesti Napló
kiadóhivatalában
VIII. József-körút 18. szám

Ritka alkalom

Athenaeum Lexikon

4 rész, 2 kötetben. 16 frt helyett 6 frt.
Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában, József-körút 18. sz.

Magyar vörös kereszt

sorsjegyek.
Játéktartam 1933. évig.

Minden sorsjegy kisorsoltatik. Főnyeremény 40.000, 30.000, 20.000 Havi

befizetés 24 hónapon keresztül
1 darabra ... 1 kor. 10 fillér.
2 darabra ... 2 kor. 30 fillér.
3 darabra ... 3 kor. 30 fillér.

Mindkettő legközelebbi huzása

március 1-én

Ezen sorsjegyek készpénz ellenében pontosan a napi árfolyam szerint; részletfizetésre pedig az 1883. évi XXXI. t.-c. szerint számított árban kaphatók nálam. Már az első részlet beküldése ellenében (és 35 fillér portó) megküldöm a sorsjegyek sorozat és számaikat tartalmazó részletívét azonnali játékjoggal.

Fleissig Sándor bank- és váltóüzlet
Budapest, VII. Erzsébet-körút 2.

Bazilika

sorsjegyek.
Játéktartam 1936. évig.

Minden sorsjegy kisorsoltatik. Főnyeremény 40.000, 30.000, 20.000 Havi

befizetés 24 hónapon keresztül
1 darabra ... 1 kor. 75 fillér.
2 darabra ... 1 kor. 50 fillér.
3 darabra ... 2 kor. 25 fillér.

Ügynökök magas jutalék és fix fizetés mellett fõlvételeknek.

BARTOS és KRISZTICS

asztalos és kárpitos butor-raktár

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13, csak az I. emeleten.

Szállítás Budapest és környékére költségmentesen.

Allandó nagy

butor-

kiállítás. Nagyobb vételknél díjaztató díjmentesen.

Butorok menyasszonyi kelengyékre

a legmodernebb stílyben, jó, száraz anyagból, három évi írásbeli jótállással, a legmérsékeltbb árakon.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

„Messalina.”

Először:

Die Wunderkur

és

Egy karambol okai.

Továbbá fellép a kedvelt dalénekesnő

Sofie Ferenczy.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

FIUME.

Mégis csak legjobb a

KÁVÉ

FRATELLI DEISINGER FIUMEI CÉGTŐL.

közvetlen a tengeri hajórol.

5 kg. Kékjáv ... 7.60 frt

5 " Kuba ... 7.08 "

5 " Portoriko gyöngy Káv ... 7.50 "

TEA

1 kg. Törmelék ... 2.40 frt

1 " Mandarin karaván ... 5.15 "

1 " Császár-keverék T ... 6.40 "

1 1/2 kg. tea kínai dobozban a kávéhoz csomagolható

Az összes 4 uk szárazanyagának valódiságát közösen

vállalunk. Egy csomagolás összehajtható 3 fajta háve-

bol is. 3 1/2 liter Kávé-pann-hordócskában 6.83 forint.

Az árak elvannak, bármenny is legyen más költség nél-

kül értenők.

ARLAP INGYEN.

FIUME.

Münchener Bürgerbräu

a bajor sörök gyöngye, elsőrendű malátasör

szénsavdus, üdítő és betétkig eltartható.

Ára palackonként 40 fillér

üveg nélkül, 10 palack rendelés házhoz szállítva.

Vidéki megrendelések pontosan utárvét mellett.

Megrendelhető Budapesten a vezérképviseletnél.

MEZEY és TÁRSA

Budapest, IX., Ranolder-utca 4.

Telefon 58-60.

Megjelent az 1900-ik évre szóló

Politikai és Közgazdasági Évkönyv.

A „Politikai Hetiszemle” kiadásában a Székely Sámuel szerkesztésében megjelent évkönyv, mely több kiváló szakember közreműködésével készült, felöleli Magyarország politikai, gazdasági és kulturális életének minden ágát. Politikai, történelmi, statisztikai és közigazgatási felvilágosító és tájékoztató jellegű a hazai viszonyokat a külföldi állapotokkal.

A főbb fejezetek címei:

A külföldi államok újabbkori történetének és alkotmányának ismertetése. A külföldi államok története 1860-ban. Európa uralkodó családjainak geneológiája, diplomácia és Kozmállyi ker. Az Osztrák Magyar Monarchia és a külföldi hatalmak hadiszerződésének és haditerveinek részletes ismertetése (30 státusztikai táblával). Magyarország története 1899-1901 1897-ig. A nemzetiségi kérdés történelmi fejlődése és mai állapota. A magyar alkotmány. A parlamenti és törvényhozás. A földművelés és a közlekedés. Szociális helyzet. Államháztartás. Államügyek és államügyek. Magyar föld terhe. Földmívelés. Szociális helyzet. Államügyek. Vasutak. Posta, távíró és telefon. Postatakarékpénztár. Kereskedelmi és iparkamara. Áruforgalmi statisztika. Belföldi és tengeri hajózás. Pénzügyi utmutató. Tőzsde. Takarékpénztárak. Bankok. Biztosító intézetek. Nagyobb ipari vállalatok. Ipar. Közoktatás és kultúra. Budapest mai állapotának és fejlődésének összehasonlítása. Európa metropolisainak viszonyaital és intézményeivel.

Ára díszes angol kötésben 8 kor.

Megrendelhető:

a Budapesti Napló kiadóhivatalában

József-körút 18. szám.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma nagy előadás.

Hatásos sikerű műsor!

Sennora Montero

az arragoniai szépség.

Donaperlen A japáni ROYAL-csoport

ének és tánc hármas. Torokicse és

Olschansky és Miss Lonny Mukicsi.

excentrikus akrobaták és Ganova contorsionista

boxoló parodisták

Ugymint az ujonnan szerződtött kitűnő művészek.

Jegyek elővételben kaphatók: Weisz A.

nagytőzsde, Károly-körút 26. és a nappali

pénztárnál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által esz-

közöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyá-
rások által készítették.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 12. szám.

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1899-iki második félévre (41. osztalék-szelvény) osztalék fejében

Hetvenkét korona

jár, mely f. é. február 6-ától fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiók-jánál kifizetetik.

Bécs, 1900. évi február hó 5-én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Kautz

kormányzó.

Lieben

főtanácsos.

Mecenseffy

vezérigazgató.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

Tekintetes
Friedrich János
 gyógyszerész urnak
Malackán.

Kérem, sziveskedjen számomra 3 tekercs kárpáti labdacset küldeni utánvét mellett. Örövendek, hogy önnek hírül aduatom, hogy labdacset már több éven át használok. Fiatal koromban sokat betegeskedtem, de mióta uraságod labdacseit használok, a legjobb egészségnek örövendek. Feleségemmel együtt kérem fogom az ur Istent, hogy még sokáig tartsa meg egészségében a gyógyszerész urat, hogy még sokáig segíthesen a szegény szenvedőkön.
 Kelt Török-Szt.-Miklós, 1899. május hó 12. Tisztelettel

Szelei Kiss János.
 Raktár Budapeston, Török József gyógyszerész urnál, Király-utca. Egy tekercs ára 6 dobozt tartalmazza 2 korona 10 fillér — 1 frt 05 kr., 1 doboz 42 fillér — 21 kr.

Arjegyzék ingyen. Speciálitás
Modjokertő
 Jáva 4 1/2 kg. 7 frt 87 krajcár. Elvámolja a bérmentve.

Fiumei Kávébehozatali Társaság
 Fiumében.

Speciálitás
Imperial tea 1/4 kg. 1 frt 60 krajcár. Elvámolja a bérmentve.

Titkos betegségek szakorvosa
 gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 30 éves kórhisti és magán-gyakorlati tapasztalatai által fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
 egyetem. orvosudor
 gyógyít férőknél és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket
 ugyminth hűgyesfolyást, hólyag és vizelet bajokat, bujakkóros sebeket, syphilist, süferizésből eredő idegbajokat, a legmakosabb bőrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
 meglepő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII. Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
 Rendelés: délelőtt 10—1-ig, délután 3—8-ig.
 Külön váróterem. Külön be- és kijárat.
 Mérsékelt díjazás. Levelekre rögtön válasz.

OHNET:

Ohnet. A banya	1.-
Ohnet. Lisa Fleuron	1.-
Ohnet. A Croix-Mort grófnók	1.-
Ohnet. Sarah grófnő	1.-
Ohnet. Akarat	1.-
Ohnet. Rameau orvos	1.-
Ohnet. Utolsó szerelem	1.-
Ohnet. A vasgyáros (hámosos)	1.-
Ohnet. A Pierre lelke	1.-
Ohnet. A gyűlölség adója	1.-
Ohnet. Nimród és társai	1.-
Ohnet. A gyermek joga	1.-
Ohnet. Régi harag	1.-
Ohnet. Hiába való gazdagság	1.-
Ohnet. A képviselő leánya	1.-
Ohnet. A saviérel lelkész	1.-
Ohnet. Páris királya	1.50

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. 2 frtig terjedő megrendések csakis az összeg előleges beküldése ellenében teljesíthetnek.

czerny-féle orientalische a legjobb és legelőszásebb szépitőszert, 1 üv. ára 2 kor. Balzsamszap (Keleti rózsatej) pan hozzá 60 fillér. Kapható minden gyógytárban, drogeriában és ill. tiszertárban.

Rosenmilch

Ideg- és nemi betegségek
 makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikertű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar
 HIRNEVES
 HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET
 Budapest,
 VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet.
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.
 Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig.
 Levelekre díjmentesen választatik. Prospectus ingyen.

Gracza György:
 Magyar Szabadságharc története.
 5 kötet díszes bekötésben 35 forint helyett 25 frt.
 Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában, József-körút 18. sz.

Durbints sógor
 Mert mondok, ha mán irtak könyvet a lóru is, gyesznuóru is, miért ne löhetne könyv a sógorru is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkoskodik, benne van a sógor izethalála is még más efféle kesóruvos történetök.
Egy könyv 1 forint.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

Olaszország Remekkei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készül, művészi elrendezése és fényes kiállítása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felölelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clischével; e diszalbumbal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen úgy, mint a művészetet-kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
 12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal,
 Budapest, V., Méréf-utca 11. szám.

A munka elkészültte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szöveges hirdetését... 2 kr. Címelt ellátott hirdetésért külön 30 kr. kintstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körtút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozóknak a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körtút 18.

Nevezések-féle tőzsde Pétő-tér.

Bendó Józsefné, Andrásy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében. Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Carmen, édes feleségem! Boldog vagyok, hogy újbold bebizonyítottad, hogy szeretsz, hiszek benned, rád bízom egész életemet.

Édes vagy és én imádlak minden porcikádban. Ugy-e regényes volt ez az utolsó együttlétnék, vajjon kellemes emlékeid vannak-e róla? Én most folyton arról álmodok, meg arról a másiktól! S féltékeny vagyok rád hátfartalannul, hogy ha megtalálnál azzal csalmi (tudod, kit értek!) Vigyázz magadra édes, ne okoz nekem szomorúságot, ugyis elég keserű nekem, hogy oly ritkán láthatlak. Mindennap ott vagyok, kivéve pénteken, tehát rajtad áll, mikor találkozzunk. Siess minél előbb, hogy szerelmemmel megölehessek s főleg írj, mert nem is gondolod, mily gyönyört okoz az, ha írásban, kezoid novásával is bizonyítékot adod szerelmednek. Remélem, nincs semmi baj, s ha van, rögtön értesítesz, hisz jobban szeretlek, mint én együgyűvé. Édes ajkadat milliószor csókolja végtelenül imádó egyetlened.

Drága egyetlen mindenem. Még csak ma mondhatok köszönetet a multkor szerzett dívezetekért. Életemben azok voltak az egyetlen igaz boldog perceik. Beteljesedett azonban jóslatom, mert ismét a két-szerbeesés rabja vagyok. Szerecs édes egyetlenem, mintahogy Téged nemcsak örökre szeret, de imád is, és ki könyörög lehetőleg mielőbb ugyanily boldogításért. Csókra-csókot küld Terézéd. 5694

Kata. Pénteki levelet vasárnap reggel kaptam, azért nem mentem. Vártalak vasárnap, hétfőn hiába, édes angyalom, kérek, amint lehetséges gyere, mert érzem, hogy a legnagyobb öltöztetésre képes volnék, ha nem láthatnám. 5693

Mádi. Emlékszik még arra, mit legutóbb ígért? Csütörtök, Elmegyek, szeretném látni. Viszontlátásra édes Mádi. 5697

Azon bájos hölgy kit hétfőn este az Elte-kávéházban a lapra figyelmeztettem, szíveskedjék „Doktor” jellege alatt e lap kiadóhivatalába értesíteni, találkozás hol és mikor lehetséges. 2765

Használt férfitruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót.

IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszínén megjelenik. 9774

Házasodni óhajjt egy csinos, fiatal, jó családból való állami (uniformis) hivatalnok. Jelenlegi fizetése ugyan csak 2400 korona, ellenben előléptetés már legközelebb várható. Azon t. szülők vagy gyámok, kik ezen nem nem szokatlan uton vellem érintkezni óhajtanak, teljes tisztelettel kéretnek, vagy arcképeket, (melyeket a becsületesszóra diszkreció mellett visszazármatlanok) vagy levélig „C-ky” jellege alatt e lap kiadóhivatalához küldeni. 2751

Igen egyszerű, befektetést nem igénylő találmány eladó. Főleg asztalosok, építővallalkozók számára alkalmas. A találmány oly természetű, hogy könnyen megszerzethető hozzá a hatóságok ajánlása, mert regn érzett és sokszor hangzatosított szükségletnek tesz eleget. A feltaláló kész volna esetleg közös nyereségre dolgozni a vállalkozóval. Reflektánsok címei kéretnek. Találmány* jelző alatt e lap kiadóhivatalába. 2746

Postabélyeget 1899. évből való 1 frtosat használatlanul veszek 5-10 dbot. Cím a kiadóhivatalban. 2749

Raktárnoki, pénzbeszedői, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens ki megjelentési kereskedő. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Angol tanítót vagy tanítónőt keresek. Ajánlatot „Dr. Juris” cím alatt e lap kiadóhivatalába kérek. 2757

Wanted an American or English Lady who has patience to teach and amuse a little girl of three for the day. Letters per English Lady to the office.

Fiatal üzletvezető (kereskedő) nőiüni óhajjt, oly jó családból való izrnót keres, kinek 6000 korona hozománya van, hogy az általa 6 év óta kezelt üzletet átvehesse. Leveleket „Boldog házasság” címen e lap kiadóhivatalába továbbít. 2741

Könyvelőné, ki hosszabb ideig nagy cégeknél volt alkalmazva s kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2742

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelőné, ki a könyvelést egy nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő írással bír állást keres. Címe a kiadóhivatalban. 2705

Előkelő családnál a Kerepesi-ut és Múzeum-körtút közelében, distingválit hölgy részére csinosan burtozott szoba, esetleg teljes ellátással is szonnan kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2743

Bármily foglalkozást elvállal erőteljes fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2728

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mintpénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „2000-3000 korona.” 2723

Kossuth Lajos életnagyságu kitűnő mellképe (kéafestés) díszes aranyozott keretben 60 frttól eladó. Megtekintető e lap kiadóhivatalában. 2685

Francia benne, kitűnő gyermek-ápolónő, kézimunkákban járatos, házban is készséggel segít; és egy francia játszótárs 60 frt évi fizetés, utiköltségek megtérítés Franciáországából 2 évi szerződés, állást keresnek. Pfeiffer Ferenc ügynöksége által, Budapest, Hársfa-utca 42. 5695

Földbirtokért vagy földbirtokért elcsereendő 3 emeletes ház 150.000 frt értékben. 115.000 frt tehertel. Cím a kiadóhivatalban. 5590

Bonne vagy gyermektestőznő, kisebb vidéki városba 2 fuhoz (5 és 3 éves) keresetlik, aki a jobb házimunkában segít. Ajánlatok fizetésiigényekkel, bizonyítványokkal, arcképpel ellátva, Szepesi Simon Zólyom címre küldendők.

Gyorsírási tanító magán tanításra vagy korekt gyorsírási felvételekre vállalkozik. Cím a kiadóban. 2764

Okl. izr. tanító, ki a héberben is járatos, gyenge tehetségű gyermekeket sikerrrel oktat, még néhány szabad órával rendelkezik. Szíves megkereséseket „Tanító 30.” jellegre kiadóhivatalba kérek. 2718

Házmesternek ajánlok egy jelenleg is oly minőségben levő tiszteességes egyén. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 2712

Fehér varrónő ajánlok javítások elkészítésére, háza is jár. Cím a kiadóhivatalban. 2763

Fűszerüzlet. 14 év óta fenálló kitűnő fűszerüzlet szonnan átvehető, az átvételhez 1500-2000 forint szükséges. Az üzlet menetéről személyesen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Egy agárkutya találtatott a karácsonyi ünnepek alatt. Cím a kiadóhivatalban. 5692

Ügyes vasalónő ajánlok házakhoz. Cím a kiadóban. 2745

Egy nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóban. 2737

50000 korona 2-3 élsrendű háza, II-ik lételek kölcsön adatik. Ajánlatokat „B. S.” jellege alatt a kiadóhivatal elfogad.

Rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 376000 el olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Megveszem az „Universum” és „Gartenlaube” mult évi folyamát. Cím a kiadóhivatalban. 2730

Üzlethelyiség

a főváros legélénkebb helyén azonnaladó. Ugyanott egy kis ház eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-körtuton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari rakattal. Ajánlatokat „H. J.” jelleggel e lapoz küldendők. 2713

Csinosan burtozott teljesen különbejáratu tiszta szoba, hölgynek vagy urnak február 15-re olcsón kiadó. Cím kiadóhivatalban. 2740

Ha tudni vágyol biztosan Jó idő lesz, eső, hó? Megmondja néked pontosan Az időjóslo házikó.

Ernyőjébe a kezében, Ha kilép a férj magá; Eső vagy hó a megyében, Ezt jelenti jóslata.

Egyedül ha kinn az anyuk s a férje bévül, csendesen; Kedélyes a hangulatjuk; Napsugaras nap lesz!

Am ha mintha porólnének, Ide-oda futkosnak; Hirmókül vihar s szélnék, Zivatartól tartanak!

Szép, jól működő házikó mindig rakttaron vannak

Trischler Károly órásnál Ném et-Bólyon. 21. sz. (Baranyam.) l frt 86 kr. előleges bekiadásával darabonkint, vagy utánvételes rendelésnél díjmentesen küldetik.

Első budapesti Kávemagazin szétküldési osztálya

kávé olvamolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges bekiadásával

4 1/2 kg. Koca kávé 7.50

4 1/2 kg. Mucca kávé 7.50

4 1/2 kg. Jáva kávé 7.50

4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7.50

1 1/4 kg. Csász. kev. tea 1.50

1 1/4 kg. Karaván tea 1.40

1 1/4 kg. Törmelék tea —.90

Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u 4

Grötzner-féle Tarolin capsulák. Specificum: hólyagbántalmaknál, húgyvesőfolyásnál.

Könnyű kényelmes, biztos gyógyszer, minden fekszedés nélkül. 1 doboz ára 3 korona.

Kapható minden gyógyszerárakban. Főraktár Budapest: Városi gyógyszerár. Városházter

Uri hölgyek

figyelmébe ajánlom a Haris-bazári cseléd-elhelyező-irodát, hol szolid kiszolgálás mellett válogatott s jó bizonyítványokkal rendelkező cselédeket szerethetnek be nagyrabecsült házaik részére, épügy helyben mint vidékre. Levélben megbízásokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölk. Rózsahegy Antal cseléd elhelyezőirodája Budapest, IV. Belsőváros, Harisbazár. 5695

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pemete-fücuokorokát.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított Pécsi tejcsarnok országos híru tejtermékeiből 3 forint utánvét mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolt: 6 drb csemege, 6 drb imperial, 6 drb pikáns sajtot és 1 drb legfinomabb teavajjat 1/4 kilós darabokban, csakis édes színűből naponta kétszer köpülve.

Megrendelések címzendők: Pécsi tejcsarnok, Pécssett.

Menyasszonyok! Völegények

A házasságkötéshez szükséges okiratok beszerzése, a netáni akadályok alól való felmentések készítése s a kihirdetések körüli eljárások sok szépséggel, pénz-és idő-pazarlással járnak. Főcélszerűbb tehát egy a főváros, mint vidéki házasságoknál az „Országos Esketési Ügyvivőség”-hez VII., Kerepesi-ut 14. fordulni, hol csekély díjért néhány nap alatt minden elvégeztetik.

Magy. kir. államvasutak. Hirdetmény. (Sajtóhíba helyesbítés.) A fenti kötelek forgalomban gabona stb. szállítására 1899. évi augusztus 1-től érvényes III. rész 2. füzetének 204. oldalán Probstzella állomásal való forgalomban a „csomóponttól” kiténtett részidőtel 20'-ról ezennel „203”-ra helyesbítettik.

Budapest, 1900. febr. 1. A magy. kir. államvasutak igazgatója, egyszermind a részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjazt.)

Nevelőnőket

észak-és dél némethoniatkat zenés és nyelvismerettel, vagy a néküli, angol és francia nőket, bonnekat, övönöket, idegen nyelvmestereket lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles tanítóknak zenés és nyelvismerettel, vagy a néküli sürgősen keresek Szegheóné S. Luja Budapest, VI. ker., Des-Dewffy-utca 22. sz. I. em

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság. Közvetlen hálókocsi közlekedés Budapest déli vasút és Velence (Venezia) között.

Budapest déli vasutól Pragerhof-Nabresina-Coromonas át Velencebe (Venezia) és megfordítva a 201-2-1002. sz., illetve 1001-1-202. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi hálókocsi-társaság hálókocsijai közlekednek, melyek I. és II. osztályú hálókocsyok kivül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályú kocsiakazzal is bírnak.

Indulás Budapestról 8 órakor este, érkezés Velencebe 2 óra 15 perc d. u. Indulás Velenceből 2 óra 10 perc d. u. érkezés Budapest déli vasutára 9 óra 53 perc d. e.

A hálókocsyok használataért a gyorsvonatra érvényes vasuti menetjegyeken fölül Budapest déli vasutól Velencebe vagy megfordítva az I. osztályra 19.20 frank; a II. osztályra 14.35 frank fizetendő. Közbenes vonalrészekben szintén a teljes díjak szedettek be.

Hálókocsyoknál előre való megrendelése csak a nemzetközi hálókocsi-társaság menetjegy-irodáiban (Budapest: a Hungaria-szálló) fogadtatik el, melyek ezért a következő előjegyzési díjakat szedik: egy I. oszt. hálókocsyért 1.70 korona, egy II. oszt. hálókocsyért 1.00 korona.

A vonatokon hálókocsi-jegyeket a hálókocsi katalauza adja ki.

Magy. kir. államvasutak. Hirdetmény. (Sajtóhíba helyesbítés.) A fenti kötelek forgalomban gabona stb. szállítására 1899. évi augusztus 1-től érvényes III. rész 2. füzetének 204. oldalán Probstzella állomásal való forgalomban a „csomóponttól” kiténtett részidőtel 20'-ról ezennel „203”-ra helyesbítettik.

Budapest, 1900. febr. 1. A magy. kir. államvasutak igazgatója, egyszermind a részes vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjazt.)

Köznap-osztály

Frakk 5 frt. Nadrag 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. 1-és emelet.

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálalákat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, úns választék mindenmenny ezüst műtörös tárgyakban, arany fémlekek k5 löggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.

Grünberger Armin Béla örökösai Budapest, IV., Városház-tér 9. I. em. 23 Harisbazár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

ERÉNYI-féle javított flakkerpor 50 kr. nagy dobozokban 50 kr. ért kapható köhögés, nehézt légzés, hurutos bántalmak ellen. 8929

ez a legjobb a gyomornak

Égésbetegségek és gyomorbetegségek, főként meg gyermekek csak ezt a készítményt használják jó gyomruk rendben tartására, rossz emésztésük javítására.

1 eredeti doboz zsebdobozzal és kanállal . . . 1 frt — kr.

1 egyszerű tartalék-doboz — frt 85 kr.

Főraktár: LUX MIHÁLY drogua, vegyi-és illatszerüzletében Budapest, Múzeum-körtút 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyógyszerész, Kerpel Vilmos Lipót-körtúti gyógytárban, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petróvits Miklós droguistáknál.

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesőfolyást, hólyagbajokat, buda-kóros sebeket, apyhitást, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepető eredmény ferül gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregben egyenként.

Biztos siker fölöttán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjlanul válasz; kívánatra gyógyszerék.

Lakas: Budapest, Erzsébet-körtút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejártat a leposónál. Külön várótermek.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

